

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK-MÜZİK
DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARINA
İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR
ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
İlker TEZ

NİĞDE
Ocak-2016

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK-MÜZİK
DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARINA
İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR
ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
İlker TEZ

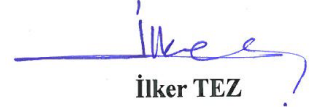
Danışman
Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN

NİĞDE

Ocak-2016

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik-Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 22.01.2016

İlker TEZ

ONAY SAYFASI

Doç. Dr. MEHTAP AYDINER UYGUN danışmanlığında İlker TEZ tarafından hazırlanan "**Ortaokul Öğrencilerinin Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi**" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

22 / 01 / 2016

JÜRİ :

Danışman : Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ali DELİKARA

Üye : Yrd. Doç. Dr. Özlem KILINÇER

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Kubilay YAZICI
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim süresince, bana her konuda yol gösteren, desteğini esirgemeyen, tezim esnasında yaşadığım sorunlara çözüm üretmeye yönlendiren, bilgi ve deneyimleriyle tez yazım sürecime ışık tutan değerli hocam Sayın Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, tüm hayatım boyunca maddi, manevi desteğini esirgemeyen, beni her zaman destekleyen babam İlhan TEZ, annem Gülnaz TEZ'e, eşim Meltem PELİT TEZ, oğlum Artun TEZ ve kızım Tuana TEZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ocak 2016

İlker TEZ

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK-MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

TEZ, İlker

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN

Ocak-2016, 113 sayfa

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Niğde ili merkez ilçesindeki ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan 972 öğrenci oluşturmaktadır. Bu evreni temsil edebilecek örneklemin belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yolu kullanılmıştır.

Bu araştırmanın verileri, örneklem grubu öğrencilerinin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya koymak amacıyla “Müzik... gibidir. Çünkü...”, “Müzik dersi... gibidir. Çünkü...” ve “Müzik öğretmeni... gibidir. Çünkü...” ifadelerini tamamlamaları istenen bir form aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın verileri, Saban’ın (2008) araştırmasındaki verileri analiz etme yolu örnek alınarak analiz edilmiştir. Buna göre araştırmada elde edilen veriler beş aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar: geçerli metaforların kodlanması ve geçersiz metaforların ayıklanma aşaması, örnek metafor ifadelerini derleme aşaması, temalara göre kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve nitel verilerin nicel verilere dönüştürülerek SPSS programı aracılığıyla analiz edilme aşamasıdır.

Araştırma sonucunda müzik kavramına ait kategorilerden “güven verici bir unsur olarak müzik” (f=296), “sağlık verici bir unsur olarak müzik” (f=240), “vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” (f=132) ve “hissettiren sezdirenen bir unsur olarak müzik” (f=131) kategorilerinin en fazla öğrencinin temsil ettiği kategoriler olduğu belirlenmiştir. Müzik dersine ilişkin kavramsal kategorilerden de “eğlendirici bir unsur olarak müzik dersi” (f=572), “başarının farklı yeterliklere bağlı olduğu bir ders olarak müzik dersi” (f=96), “arındıran, rahatlatan ve dinlendiren bir unsur olarak müzik dersi” (f=81) ile “zengin öğrenme durumlarını içeren bir unsur olarak müzik dersi” (f=60) kategorilerinin öğrencilerin en sık katılım gösterdiği kategoriler olduğu tespit edilmiştir. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin kavramsal kategorilerden de öne çıkan kategorilerin “seven, güven veren ve koruyan bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=246), “sanatçı kişiliği ile müzik öğretmeni” (f=224), “bilgi kaynağı bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=105) ve “hayranlık duyulan bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=96) olduğu bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Müzik, müzik dersi, müzik öğretmeni, metafor.

ABSTRACT

INVESTIGATING THE SECONDARY SCHOOL STUDENTS' PERCEPTIONS IN REGARD TO CONCEPTS OF MUSIC- MUSIC LESSON AND MUSIC TEACHER THROUGH THE METAPHORS

TEZ, İlker

Master's Degree, Fine Arts Main Discipline, Music Education Department

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. MEHTAP AYDINER UYGUN

January-2016, 113 Page

The purpose of this study is to examine the perceptions related to concepts of music-music lesson and music teacher through the metaphors. The sample group of the survey comprises 972 students in 5th, 6th, 7th and 8th grade in secondary school in the central district of Niğde Province in 2014-2015 School Year. In this study, the random sampling method has been used to determine the sample that could represent the population.

The data of this study has been obtained through the form in which students were required to complete expressions such as "Music is like... Because ... ", "Music lesson is like... Because ... " and "Music teacher is like ... Because ... " with a view to revealing the metaphors regarding sample student group's perception of music-music lesson and music teacher. Research data has been analysed by taking Saban's model (2008) as an example. Accordingly, the data obtained in this study has been analysed in five stages. These stages are: the coding of the current metaphors and elimination phase of invalid metaphor expressions, the compilation stage of example metaphors, the category development stage according to the themes, the stage supplying validity and reliability and the analysing stage of qualitative data transformed into quantitative data through SPSS programme.

In this study, the categories which belong to musical concepts such as "music as an reassuring element" (f = 296), "music as a healthful element" (f = 240), "music as an indispensable element" (f = 132) and "music as elements of an evoker and a feeling of implication" (f = 131) have been the most prominent ones that students represent. The conceptual categories related to music lesson such as "music lesson as an entertaining element" (f = 572), "music lesson as a course in which success depends on different competency" (f = 96), "music lesson as purifying, comforting and soothing element" (f = 81) and the "music lesson as an element containing rich learning situations" (f = 60) has been identified as the most common categories students have participated the most. The prominent ones in conceptual categories related to music teacher concept are found such as the following; "music teacher is a person who is loving, trustful and caring" (f = 246), "music teacher is a person who has artistic personality traits" (f = 224), "Music teacher is a source of information as a person" (f = 105) and "music teacher is a person who is admired" (f = 96).

Key Words: Music, music lesson, music teacher, metaphor.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Müzik ve Müzik Eğitimi	1
1.2. Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni	3
1.3. Metafor	5
1.4. Araştırmanın Problem Cümlesi	9
1.4.1. Araştırmanın Alt Problemleri.....	9
1.5. Araştırmanın Amacı.....	10
1.6. Araştırmanın Önemi	10
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
1.8. Araştırmanın Sayıltıları.....	10
BÖLÜM II	11
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
BÖLÜM III.....	51
YÖNTEM.....	51
3.1. Araştırmanın Türü.....	51
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	51
3.3. Verilerin Toplanması	52
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi	53
a) Geçerli metaforların kodlanması ve geçersiz metaforların ayıklanma aşaması.....	53
b) Örnek metafor ifadelerini derleme aşaması.....	53
c) Temalara göre kategori geliştirme aşaması.....	54
d) Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması	58

e) Nitel verilerin nicel verilere dönüştürülerek SPSS programı aracılığıyla analiz edilmesi aşaması	59
BÖLÜM IV	60
BULGULAR	60
4.1. Müzik Metaforlarına İlişkin Bulgular.....	60
4.2. Müzik Dersi Metaforlarına İlişkin Bulgular.....	70
4.3. Müzik Öğretmeni Metaforlarına İlişkin Bulgular	77
BÖLÜM V	86
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	86
KAYNAKLAR	91
EKLER.....	100
KİŞİSEL BİLGİLER.....	101

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1. Örneklem grubu öğrencilerinin demografik özellikleri	52
Tablo 3.4.1. Müzik kavramına ilişkin 15 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler.....	55
Tablo 3.4.2. Müzik dersi kavramına ilişkin 12 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler	56
Tablo 3.4.3. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin 15 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler	57
Tablo 4.1.1. Müzik kavramına ilişkin metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımı	61
Tablo 4.2.1. Müzik dersi kavramına ilişkin metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımı	70
Tablo 4.3.1. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımı	78

KISALTMALAR LİSTESİ

Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler	vd.
Frekans	f
Milli Eğitim Bakanlığı	MEB
Türk Dil Kurumu	TDK
Yüzde	%

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya temel oluşturan müzik eğitimi, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ortaokul müzik eğitimi penceresinden bakılarak açıklık getirilmekte, bu kavramlara ilişkin algıların ölçülmesinde bir araç olan metafor kavramı tanıtılmaktadır.

1.1. Müzik ve Müzik Eğitimi

Müzik geçmişten günümüze değin pek çok farklı şekillerde tanımlana gelmiştir. Örneğin Herder'e göre müzik, görünmezliğin esini olarak tanımlanırken, Schelling'e göre sonsuzluğun anlatımı olarak tanımlanmıştır. Cottin müziğin iletişimi sağlayan bir unsur olduğundan yola çıkarak, onun evrensel bir dil olduğunu vurgulamıştır. Khan'da yine bu özellikten yola çıkarak müziği bütün sanatların ortak dili olarak tanımlamıştır. Koch'a göre müzik, sesler aracılığı ile duyguların anlatımıdır. Bu tanımlardan daha geniş bir şekilde Saygun, müziği “sözcükler ile anlatılması olanaksız duygu ve coşkuları; sezdirecek, duyuracak biçimde düzenlenmiş sesler aracılığıyla başka gruplara yansıtma sanatı” olarak tanımlamıştır (Aktaran Uçan, 1996:13-14).

Müziğin tanımına ilişkin örneklerden anlaşılabilceği gibi her tanım tanımlayan kişilerin müziği algılayış biçimlerine göre farklılık göstermektedir. Her bir tanımda müziğin bir ya da birkaç yönüne vurgu yapılmakta, tek bir tanım müziği açıklama hususunda yetersiz kalmaktadır. Bu durum müziğin insan yaşantısındaki çok yönlü işlevlerinden kaynaklanıyor olabilir.

Müziğin insan yaşamındaki işlevleri, insanın içinde yaşadığı ses çevresinin bir parçasını oluşturan müziksel çevresine yönelmesi, ona duyarlı duruma gelmesi ve açılması, onunla etkileşim içine girmesi, bu yolla çevresindeki öbür öğeler ile iletişim kurması ve etkileşimde bulunması, müzik yoluyla kendine düzenli-dengeli-sağlıklı-mutlu bir yaşam kurması ve gerçekleştirmesi durumlarında kendini belli

eder (Uçan, 2005:21). Müziğin insan yaşamındaki en önemli işlevlerinden birisi eğitimsel işlevidir. Müzik hem bir eğitim aracı hem de bir eğitim alanı olması özellikleriyle bu işlevini yerine getirir.

Müziğin eğitim aracı olma işlevi esas olarak eğitim ve öğretimde müziğin gücünden etkisinden ve katkısından yararlanma, dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır (Uçan, 2005a:31).

Müzik eğitim alanı olma işlevini de müzik eğitimiyle yerine getirir. Müzik eğitimi; “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir” (Uçan, 1997:21). Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir (Uçan, 2005b).

Uçan’a (1997:176) göre müzik eğitiminin amaçları; temelde bireyin ve toplumun estetik gereksinimlerini karşılamaya, yaratma güdüsünü doyurmaya, beğenisini geliştirmeye, içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevreyle uyumlu ve duyarlı olmasını sağlamaya yönelik davranış değişiklikleri olarak belirtilmiştir. Müzik eğitimi genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç türe ayrılır. Bu türler içerisinde herkese yönelik oluşuyla ve asgari ortak müzik kültürünü kazandırmasıyla genel müzik eğitimi ayrı bir yere sahiptir. Bu bakımdan genel müzik eğitiminin ilk-orta ve lise düzeyi okullarda ne şekilde yürütüldüğü önem teşkil etmektedir.

Genel müzik eğitimi, yaratıcı bireylerin yetiştirilmesinde müzik eğitiminin en uygun alanlarından birini oluşturmaktadır. Ancak, öğretmen merkezli, blokflüt ve şarkı öğretimiyle sınırlı müzik dersleri yaratıcı potansiyeli ortaya çıkaramamakta, nitelikli bireyler yetiştirme konusunda istenilen sonuca götürmemektedir. Yaratıcı bireylerin yetiştirilmesinde önemli yer tutan müzik derslerinin, günümüzde etkililiği deneylerle kanıtlanmış çağdaş müzik eğitimi yaklaşımları ile sunulması

gerekmektedir (Bilen,1999'dan aktaran; Tekin Gürgen ve Bilen, 2005:327). Müzik dersinde en önemli rolü müzik öğretmeni üstlenmiştir. Bu bakımdan aşağıda müzik dersi ve müzik öğretmenine kısaca değinilmesinde yarar görülmektedir.

1.2. Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni

Genel müzik eğitiminin en etkin şekilde müzik öğretmenleri aracılığıyla yürütüldüğü sınıf düzeyleri, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflardır. Türkiye'de 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, Talim Terbiye Kurulu'nun yayınladığı Haftalık Ders Çizelgesi'ne göre zorunlu eğitimin 2. kademe olarak nitelendirilen, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında müzik dersleri 1 ders saati olarak belirlenmiştir. Fakat ortaokulda seçmeli dersler arasında bulunan sanat ve spor alanında görsel sanatlar, müzik, spor ve beden eğitimi dersleri, öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak 2 ya da 4 saat olarak da seçilebilmektedir (MEB, 2012).

Ders süresi 40 dakika ile sınırlandırılan müzik dersi hem öğretmenlere hem de öğrencilere yetersiz gelmektedir. Öğrenci sayısının fazlalığı ise müzik öğretmenlerinin öğrencilerinin bireysel farklılıklarını dikkate almalarını zorlaştırmaktadır (Nacakcı, 2010: 360).

Müzik derslerinin liselerde seçmeli ders statüsüne getirilmesi, ilköğretim kademesinin önemini bir kat daha arttırmıştır (Toraman, 2013). Bu durum İlköğretim Müzik Dersi'ne olan dikkatleri daha da arttırırken sosyo-kültürel değişimlerin ilköğretim müzik programlarına ve dolayısıyla öğretim materyallerine (ders kitabı, müzik teknolojisi, müzik çalgıları ve araç-gereçleri, donanımlı müzikal ortam vb.) yansması da kaçınılmaz olmuştur (Toraman, 2013). Bununla birlikte müzik eğitiminin haftada 1 saat olması ve bu kadar kısa bir zaman diliminde, müzik eğitiminin derinlemesine ele alınamayarak müzik dersi öğretim programında yer alan konuların uygulanması ve amaçlarına ulaşması açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir (Bulut, 2008:160). Müzik öğretmeni, müzik derslerini bütün bu olumsuzluklara karşın en etkili ve en verimli şekilde planlama, uygulama ve yürütme sorumluluklarını üstlenmiştir.

Müzik öğretmeni, müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse demektir (Uçan 1987).

Özen (2004:58-59), müzik eğitimcilerinde bulunması gereken nitelikleri “kişisel”, ”müziksel” ve “mesleksi” olmak üzere üç başlık altında incelemiştir. Kişisel nitelikler olarak müzik eğitimcileri çevresindeki insanları özendirilmeli, çevresindeki insanların diğer alanlara ilişkin ilgilerini öğrenmeli, bireyler ve toplumla ilgili olmalı, diğer bilim dalları ve güzel sanatlarla ilgili olmalı, yeni düşünceleri tanımalı ve değerlendirebilmelidir. Nitelik olarak müzik eğitimcileri müziksel bilgi ve teknik yeterliliğe sahip olmalı, çalgı çalabilmeli ve çalgıyla eşlik yapabilmeli, şarkı söyleyebilmeli, orkestra ve koro yönetimini bilmeli, yaratma gücünü kullanabilmeli, müziksel yorum gücüne sahip olmalı, öğrettiği müziklerin öğelerini anlatabilmeli ve doğaçlama yapabilmeli, müzik türlerine ilişkin bilgi sahibi olmalıdır. Mesleki olarak müzik eğitimcileri öğretmenliğin gerektirdiği rolü benimsemeli, müzik eğitiminin amaçlarını bilmeli ve çağdaş eğitim sürecinde müzik eğitiminin önemini değerlendirebilmeli, müzik öğretimi ile ilgili kavramları ve genel izlenimleri en geniş biçimleriyle bilmeli ve anlatabilmelidir. Buna ek olarak öğrencilerinin müzikle ilgili etkinliklerini denetleyebilmeli ve değerlendirebilmeli, okul düzeyindeki etkinlikler için belli bir repertuvar düzenleyebilmeli, öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin sorunlarını çözmek ve repertuvar hazırlamak amacıyla çeşitli kaynaklara başvurabilmeli ve müzikteki yeniliklerden haberdar olmalı ve bu yenilikler hakkında tartışabilmelidir. Tüm bu niteliklere sahip olan müzik eğitimcileri ideal öğretmen olarak değerlendirilebilir.

Yukarıda bahsedilenlere dayalı olarak genel müzik eğitiminin müzik öğretmenleri aracılığıyla ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda ne şekilde yürütüldüğü sorusu akla gelmektedir. Bu sorunun en doğru cevabı öğrencilerden alınabilir. Öğrencilerin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algıları da metaforlar aracılığıyla açığa çıkartılabilir. Aşağıda soyut olan kavramların somutlaştırılmasına aracı olan metafor kavramı açıklanmaktadır.

1.3. Metafor

Metafor kavramı benzetme ve mecaz kavramlarıyla çoğu zaman birbirlerine karıştırılmaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde benzetme, “bir nesneyi, bir kavramı imgede canlandırmak için nitelikçe daha üstününe benzetme sanatı olarak tanımlanmaktadır”. Mecaz ise “ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka bir anlamda kullanılan söz” biçiminde tanımlanmaktadır. Metafor ise benzetme ve mecazdan farklılık göstermektedir. Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir. Metaforlar, bireylerin kişisel tecrübelerine anlam vermeleri bakımından, aynı zamanda, “tecrübelerin dili” olarak da tanımlanmaktadır (Miller, 1987’den aktaran; Saban, 2004:1).

Morgan’ın da (1998:14) vurguladığı üzere: “Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen *bir düşünce biçimi ve bir görme biçimi* anlamına gelir”. Bu yönüyle metaforlar, bir bireyin zihninin belli bir kavrayış biçiminden başka bir kavrayış biçimine doğru yönelmesini sağlayarak o bireyin belli bir olguyu başka bir olgu olarak görmesine olanak tanırırlar (Aktaran Saban, 2009:282).

Metaforun Türkçe karşılığı “eğretilmedir” (Yalçın, 2011:76). Ancak araştırmacılar bu kelimenin metafor kavramını açıklamada yetersiz kaldığını düşünmüş olacaklar ki, eğretilme kelimesi yerine metafor kelimesini tercih etmişlerdir. Nitekim Uzun ve Yolsal (2003:459) bu hususta şu açıklamalarda bulunmuştur:

Metafor kelimesini anlayabilmek için kelimenin kökenine gitmek ve asıl anlamını orada aramak daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Metafor, “Eski Yunan dilinde “öte” anlamındaki *meta* sözcüğüyle *bir yerden başka bir yere taşıma, bir alandan başka bir alana götürme, bir şeyi başka bir şeye aktarma gibi anlamlara gelen phoros sözcüğünün birleştirilmesiyle oluşturulmuş metapherin sözcüğünden türetilmiş, bir felsefe terimidir.*” Felsefe sözlüğü eğretilmenin

karşılığı olarak bu tanımı verirken, Türkçe sözlük ise eski dilde istiare karşılığı olarak eğretilmeyi vermekte ve bu da ödünç alma, geçici olarak bir kelimenin anlamını başka bir yerde kullanma anlamına gelmektedir. Kelime anlamlarına baktığımızda metafor, anlamın bir yerden başka bir yere taşınmasını anlatırken, eğretilme anlamı ödünç almıştır, yani tekrar geri verilmek üzere oradadır asıl ve gerçek anlamına tekrar iade edilebilir. Metafor ise kelime köküne indiğimizde, karşılaştığımız transfer kelimesi, uzaklaştırılan anlamın artık gittiği yerde kaldığı ve yeni mekânıyla bütünleştiği bilgisini bize verir. Anlam taşınmıştır. Dilimize yerleşen farkında olduğumuz ya da olmadığımız pek çok kelime metaforik anlamlar taşımaktadır. Öz anlamı, ödünç alma olan *eğretilme* ne yazık ki metaforun yerine geçen bir kelime değildir (Uzun ve Yolsal, 2003:459; Aktaran Pektaş, 2008:43).

Metafor, genel olarak söylemi süslemeye yönelik söz sanatlarından biri olarak görülse de son yıllarda giderek insanın dünyayı kavrama veya görme biçimi olarak da ele alınmaya başlamıştır (Morgan, 1998:14; Aktaran Asaman, 2013:20). Bir düşünce, nesne veya eylemi ifade etme yolu olarak daha çok edebiyat alanında kullanıldığı varsayılan metafor terimi aslında bireylerin günlük yaşamında da sıklıkla kullandıkları dilsel bir benzetme olgusudur. Metafor, bilinenler yardımıyla bilinmeyeni anlatmak ve bir olgunun benzetmelerinden yola çıkarak olguyu bilinir hale getirilmesini sağlamaktır (Balcı, 2003: 30; Aktaran Akkaya, 2012: 42).

Metafor, eğitim ve öğretim açısından ele aldığında iki olgu, olay ya da nesneyi karşılaştırarak, birinin bilinen özelliklerinden hareketle diğerinin bilinmeyen özellikleri hakkında karar verme işlemi olarak tanımlanmaktadır (Ocak ve Gürbüz, 2006:295).

Metaforların özellikleri şöyle sıralanabilir (Tompkins ve Lawley, 2002:2; Aktaran Girmen, 2007:26).

- Bir kavramı farklı bir kavramla tanımlama,
- Bir kavramı, farklı bir kavramın benzetme yönüyle betimleme,
- Bir kavramı farklı bir boyutta görme,
- Bir kavramı farklı bir kalıpla yorumlama.

Metaforlar bu özellikleri ile çeşitli işlevleri yerine getirirler. Metaforların işlevleri şöyle sıralanabilir (Booth, 2003: 14; Aktaran Girmen, 2007: 28):

- Metaforların, söylediği ya da kastettiği anlam bir dereceye kadar bağlamı değiştirebilir.
- Metaforların anlam değeri, her zaman için gerçek anlam değerinden daha yoğundur.
- Metaforlar, göreceli anlam değerleri taşırlar.
- Metaforlar, toplumsal anlam değeri taşırlar.
- Bireylerin kullandıkları metaforlar, bireyin kişiliğine ilişkin ipuçları taşırlar.
- Metaforlar, bireyde düşünme derinliği yaratırlar.
- Metaforlar, karakteri ve kültürü tanımda araç olarak kullanılabilirler.
- Metaforlar, farklı bilim dallarında veri toplama aracı olarak kullanılabilirler.

Yukarıda sıralanan bu özellikleri bakımından bireyin düşünme sürecinde yer alan metaforlar, bilimsel araştırmalarda etkin bir veri toplama aracı olarak kullanılabilir.

Metafor bir veri toplama aracı olarak; ilk kez Lakoff ve Johnson'ın (1980) çalışmalarında kullanılmış ve eğitim çalışmalarında yer almaya başlamıştır. Metafor bir düşünme ve görme biçimi olması (Morgan, 1997:14'den aktaran Akkaya, 2012:33) ve bir algı aracı (Arnett, 1999'dan aktaran Akkaya, 2012:33) olarak görülmesi bakımından eğitim alanlarındaki pek çok sorunun tespit edilmesinde de önemli bir araç olabilir (Akkaya, 2012:33).

Metaforlar aracılığıyla bireylerin kavram algılarının belirlenmesi, soyut olan kavramların somut olan kavramlarla yer değiştirerek daha iyi bir şekilde açıklanması sağlanabilir. Farklı alanlarda yapılmış birçok araştırmada (Güner, 2013; Ada, 2012; Soysal ve Afacan, 2012; Kılıç, 2010; Kurt, 2010; Polat, 2010; Soydaş, 2010 vb.) metaforlar aracılığıyla bireylerin kavram algılarının belirlenmesine çalışılmıştır.

Metafor müzik eğitimi alanındaki pek çok sorunun tespit edilmesinde de işlevsel olabilir. Müzik eğitiminin farklı boyutlarındaki sorunlar metaforlar aracılığıyla kolaylıkla belirlenebilir ve somut şekilde ifade edilebilir.

Müzik alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde Aydıner Uygun'un (2015), "Öğretmen Adaylarının Geleneksel Müzik Türlerine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi" adlı çalışmasına, Babacan'ın (2014), "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi" adlı çalışmasına, Dinç'in (2015), "Müzik Öğretmenliği Programı Öğretmen Adaylarının Piyano Dersi Kavramına İlişkin Metafor Algıları" adlı çalışmasına ve Koca'nın (2012), "The Pre-School Teacher Candidates' Metaphorical Thinking About The Concept Of Music Learning" adlı okul öncesi öğretmeni adaylarının, müzik öğrenme kavramı ile ilgili algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçladıkları çalışmasına rastlanmaktadır.

Ancak müzik alanındaki yapılan çalışmalar içerisinde ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algıların metaforlar aracılığıyla tespit edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bakımdan çalışmada ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi

ve müzik ğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının, metaforlar yoluyla somut kavramlara dnştrlerek açıklanabileceği düşünülmüştür.

Ortaokullarda müzik dersleri, öğrencinin müziksel dinleme, söyleme, alma, üretme yoluyla müziksel kültürlenmesi, müzik beğenisinin oluşması- gelişmesi ve müziğe yönelmesinde etkin işlevlere sahiptir. Müzik dersinin bu işlevlerini yerine getirmesinde öğrencinin müzik-müzik dersi ve müzik ğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu algının belirlenmesinde “metafor” öğrencilerin soyut olan kavramları somut olarak ifade etmelerinde, düşünme ve görme biçimlerinin açıklanmasında etkili bir araç olabilir. Buraya kadar bahsedilenlere dayalı olarak oluşturulan araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine aşağıda yer verilmiştir.

1.4. Araştırmanın Problem Cümlesi

Ortaokul ğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik ğretmeni kavramlarına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla ne şekilde açıklanabilir?

1.4.1. Araştırmanın Alt Problemleri

- a) Ortaokul ğrencilerinin müzik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- b) Ortaokul ğrencilerinin müzik dersi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- c) Ortaokul ğrencilerinin müzik ğretmeni kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- d) Müzik kavramına ilişkin ortaya çıkan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
- e) Müzik dersi kavramına ilişkin ortaya çıkan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
- f) Müzik ğretmeni kavramına ilişkin ortaya çıkan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesidir. Çalışmada ayrıca bu kavramlara ilişkin metaforların ortak özellikleri bakımından kategoriler altında toplanarak irdelenmesi amaçlanmıştır.

1.6. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi ve böylece soyut olan bu kavramlara somutluk getirilerek açıklanması bakımından önem taşımaktadır. Bu kavramlara somutluk getirilmesiyle ortaokul öğrencilerinin yaşantısında müzik-müzik dersi ve müzik öğretmenin yeri anlaşılabilir, müzik eğitimi sürecine ilişkin öneriler sunulabilecektir. Araştırmada nitel olarak elde edilen verilerin nicel verilere dönüştürülmesiyle de bu kavramlarla ilgili ölçeklerin hazırlanmasına aracılık edilmektedir. Araştırma bu hususta yapılacak benzer çalışmalara örnek oluşturması bakımından da önemlidir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Niğde ili merkez ilçesinde yer alan ortaokulların 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören 972 öğrenci ile sınırlıdır. Araştırma bu öğrencilerin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin olarak ürettikleri metaforlarla da sınırlı tutulmuştur.

1.8. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırmada örneklem grubu öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin olarak ürettikleri metaforların, bu kavramlarla ilgili algılarını açığa çıkarttığı sayılısından yola çıkılmıştır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, kavramları metafor aracılığıyla inceleyen yurtiçi ve yurtdışında yapılan araştırmalara, araştırmacıların soyadlarına göre alfabetik sırayla yer verilmektedir.

Ada (2013), “Öğrencilerin Matematik Dersine ve Matematik Öğretmenine Yönelik Algılarının Metaforlar Yardımıyla Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Ankara ili merkez ilçelerindeki dersanelerde eğitim gören öğrencilerin matematik dersi ve matematik öğretmenine yönelik algılarını metaforlar yardımıyla belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılı Ankara ili merkez ilçelerine (Çankaya, Keçiören, Yenimahalle, Gölbaşı, Mamak) bağlı 10 farklı özel eğitim kurumunda (dershane) öğrenim gören 640 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda matematik dersine yönelik algıların belirlenmesi ile ilgili her soruda oluşan gruplar “aşamalı bir ders olarak matematik”, “birçok konuyu içeren bir ders olarak matematik”, “kolay-eğlenceli bir ders olarak matematik”, “zekâ gerektiren bir ders olarak matematik” ve “zor-sıkıcı bir ders olarak matematik” temalarına aittir. Genel olarak en çok tercih edilen temanın ise “zor-sıkıcı bir ders olarak matematik” teması olduğu görülmüştür. Matematik öğretmenine yönelik algıların belirlenmesiyle ilgili her soruda oluşan gruplar “iyi bir insan olarak matematik öğretmeni”, “kötü bir insan olarak matematik öğretmeni” ve “zeki bir insan olarak matematik öğretmeni” temalarına aittir. Öğrencilerin bu gruplardan daha çok “zeki bir insan olarak matematik öğretmeni” temasına odaklandıkları bulunmuştur. Yapılan ki- kare sonuçlarına göre matematik ve matematik öğretmenini algılayış şeklinin sınıf düzeyi ve baba eğitim seviyesi arttıkça olumsuzlaştığına dair sonuçlar elde edilmiştir.

Akkaya (2012), “Ortaöğretim Öğrenci ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi” adlı yüksek lisans tezinde, ortaöğretimde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak kavramsallaştırdıklarını ve ideal okul yaşantısıyla ilgili olarak tasarladıkları okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Ankara’nın çeşitli semtlerinden seçilen 6 “genel lise” olarak adlandırılan ortaöğretim kurumundan 576 öğrenciden ve 55 öğretmenden oluşmuştur. Katılımcılardan her birinin “Okulu herhangi bir canlı, bir nesne, bir masal kahramanı ya da bir tarihsel kimliğe benzetmenizi istesem neye benzetirdiniz?, Niçin?” ve “İdeal Okulu herhangi bir canlı, bir nesne, bir masal kahramanı ya da bir tarihsel kimliğe benzetmenizi istesem neye benzetirdiniz?, Niçin?” sorularını yanıtlamasıyla elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Çalışmada ortaöğretim öğrencileri çok sayıda “hapisane” metaforunu kullanmış; kendilerine özgürlük tanınmadığını ve okulda kendileri için demokratik bir ortamın oluşmadığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla eğitimin öğrenci merkezli olmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmanın diğer bir sonucu ise, okul kademesi arttıkça öğrencilerin okula karşı daha fazla olumsuz tutum sergilediğidir. Ayrıca alt sosyo-ekonomik gruba ait katılımcıların okula dair daha olumlu tutum sergilediği; okulu güven ve mutluluk veren bir yer olarak gördüğü ortaya çıkarken orta ve üst sosyo-ekonomik düzeye ait olan katılımcıların okulu tanımlarken daha fazla olumsuz tutum sergilediği, okulu sınırlandıran, sıkıntı veren ve cezalandıran bir yer olarak algıladığı ortaya çıkmıştır. Ortaöğretim öğrenci ve öğretmenlerinin ideal okul kavramı ile ilgili olarak ürettikleri metaforlar incelendiğinde okulu güven, mutluluk ve heyecan veren aynı zamanda bilgi veren ve aydınlatan bir yer olarak görmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

Alger (2009), “Secondary teachers’ conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span (Ortaokul öğretmenlerinin öğrenme ve öğretme kavramına ilişkin kavramsal metaforları)”. Kariyer dilimi içindeki

değişiklikler adlı makalesinde, hizmet öncesi öğretmen eğitim programları giriş ve çıkışında öğretmen hedeflerinin kalıcılığı hakkında birçok yazı yazılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen hedefleri kariyer hedefleri üzerindedir. Bir online ankete göre öğretmenler ilk mesleğe başladıkları dönem, mevcut dönem ve ideal dönem olarak hangi öğretim metaforlarının kendi durumlarına uyduklarını seçmeleri isteniyor. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin %63'ü zaman içinde öğrenme ve öğretme kavramlarında değişiklik yaptıklarını göstermektedir. Deneyimli öğretmenler ilk öğretmeye başladıklarında öğretmen merkezli kavramsal metaforları uygularken, kariyerleri boyunca bazı öğrenci odaklı metaforlara yöneldikleri görülmektedir. İdeal dönem öğretmenler, öğrenci merkezli kavramsal metaforlara sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenler o ki mevcut ve istenilen uygulamadaki engelleri tespit ederek değiştirir ve daha iyi durumda olması için öneriler sunan kişilerdir.

Asaman (2013), “Özel Öğretim Kurumlarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin Birbirine Yönelik Metaforik Algıları” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademe, görme ve işitme engelli öğrencilerin “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına yönelik algılarının; bu öğrencilerin derslerine giren öğretmenlerin ise görme engelliler okulunda çalışan öğretmenler için “görme engelli öğrenci”, “öğrenci”, “görme engelli öğrencilerin öğretmeni”, “öğretmen” kavramlarına yönelik algılarının; işitme engelliler okulunda çalışan öğretmenler için “işitme engelli öğrenci”, “öğrenci”, “işitme engelli öğrencilerin öğretmeni” ve “öğretmen” kavramlarına yönelik algılarının kavramsal metaforlar yoluyla açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Mersin ili Yunus Emre İşitme Engelliler İlköğretim okulu öğrenci ve öğretmenlerinin birbirlerine yönelik metaforik algıları incelenmiştir. Çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim öğretim yılındaki kayıtlara göre Mersin Yunus Emre İşitme Engelliler İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören altı, yedi ve sekizinci sınıf öğrencileri (46) ve aynı okulda çalışan özel eğitim öğretmenleri, işitme engelliler sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve idareciler (27); Adana Oğuz Kağan Köksal Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören altı, yedi ve sekizinci sınıf öğrencileri (33) ve aynı okulda çalışan özel eğitim öğretmenleri,

görme engelliler sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve idareciler (23) oluşturmuştur. Veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Verilerin sınıflandırılmasında Lakoff ve Johnson'ın (1980) Kavramsal Metafor Kuramından yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları, görme ve işitme engelli öğrencilerin, “öğretmeni” ilk sırada bilgi kaynağı (sırasıyla %35,3 ve %36,8) olarak, öğrenciyi ise yardım eden olarak (sırasıyla %20 ve %31,8) gördüklerini ortaya koymaktadır. İşitme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin, işitme engelli öğrencileri en çok keşfedilen (%33,3); engelsiz öğrenciyi, bilgi ile doldurulan (%25,9); işitme engelli öğrencilerin öğretmenini, sabreden (%37,5); öğretmeni ise yön veren/yol gösteren (%22,2) olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Görme engelli öğrencilerin öğretmenlerinin ise, görme engelli öğrencileri ve engelsiz öğrencileri en çok şekil verilen (sırasıyla %22,2 ve %35); görme engelli öğrencilerin öğretmenini ve öğretmeni de ilk sırada yön veren/yol gösteren (sırasıyla %35,3 ve %28,6) olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Çalışmada işitme ve görme engelli öğrencilerin ve onların öğretmenlerinin “öğretmen”, “öğrenci”, “işitme/görme engelli öğrencilerin öğretmeni ve işitme/görme engelli öğrenci kavramları ile ilgili ürettikleri dilsel gerçekleşme verilerinin ve gerekçelerinin, engelsiz öğrenci ve öğretmenlere yönelik üretilen “öğretmen” ve “öğrenci” dilsel gerçekleşme verileri ve gerekçelerine göre önemli farklılıklar gösterdiği gözlenmiştir.

Aybek, Akdoğan, Tok ve Tok (2012), “Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I, II ve III. Sınıf Öğrencilerinin Doktor Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar” adlı makalesinde, tıp fakültesi öğrencilerinin doktor kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmak, üretilen metaforları ortak amaç ve özelliklerine göre gruplar altında değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmada tıp fakültesi I, II ve III. sınıf öğrencilerinden doktor kavramına ilişkin metaforlarını yazmaları istenmiştir. Anket değerlendirmeleri sonucunda 74 adet ortak metafor üretilmiş ve bu metaforların değerlendirilmesi sonucunda metaforlar 5 kategori altında sınıflandırılmıştır. Çalışma sonucunda doktor adaylarının ürettikleri metaforların doktorun temel görevleri, meslek hayatının yoruculuğu ve insan olarak

doktordan hasta gözüyle beklenen kişisel özelliklerin üzerinde yoğunlaştığı gözlenmiştir.

Aydiner Uygun (2015), “Öğretmen Adaylarının Geleneksel Müzik Türlerine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi” adlı makalesinde, öğretmen adaylarının Türk halk ve geleneksel Türk sanat müziklerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışma grubu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin Fen Bilgisi (%20,37), Matematik (%6,25), Müzik (%15,05), Resim-İş (%8,33), Sınıf (%13,43), Sosyal (%14,35) ve Türkçe Eğitimi (%22,22) Ana Bilim Dallarında öğrenim görmekte olan 432 öğrencidir. Çalışmanın verileri katılımcıların geleneksel müzik türlerine ilişkin sahip oldukları metaforlarını ortaya koymak amacıyla “Türk halk müziği... gibidir. Çünkü ...” ve “Geleneksel Türk sanat müziği... gibidir. Çünkü ...” ifadelerini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların Türk halk müziğine ilişkin 67 adet ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin 78 adet metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek Türk halk müziğine ilişkin metaforlar 12, geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin metaforlar da 13 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Çalışmada Türk halk müziğine ait kavramsal kategorilerden kültürel bir unsur, sürekliliği sağlayan bir unsur, tanımlayıcı bir unsur, temel bir unsur, aidiyet hissi oluşturan bir unsur ile temsil edici bir unsur kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu belirlenmiştir. Geleneksel Türk sanat müziğine ait kavramsal kategorilerden de huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur, geçmişi anımsatan bir unsur, değerli bir unsur, sanatsal özellikleri tanımlayan bir unsur ile olgun insana hitap eden bir unsur kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu tespit edilmiştir.

Aydoğdu (2008), “İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları ile İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim öğrenci ve öğretmenlerinin, okul yaşamına ilişkin sahip oldukları algılar ile ideal okul yaşamına ilişkin tasarladıkları

algıları metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu amaç için öğrenciler ve öğretmenlerden “okul, öğretmen, öğrenci, okul yöneticisi, ideal okul, ideal öğretmen, ideal öğrenci ve ideal okul yöneticisi” kavramlarına ilişkin metafor üretmeleri istenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Eskişehir il merkezinde yer alan on ilköğretim okulunun 6, 7 ve 8. sınıflarından toplam 1515 öğrenci ve 69 ilköğretim öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın verileri sekiz adet açık uçlu soru ile toplanmıştır ve toplanan veriler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak ilköğretim okullarının temel işlevlerinin, bilgi vermek, korumak ve güven vermek, yeni nesli yetiştirmek ve onları şekillendirmek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca okulların aşırı disiplinli bir yer olarak algılandığı görülmüştür. Öğretmenlerin temel rollerinin bilgi aktarmak, korumak ve güven vermek, yeni nesli yetiştirmek ve şekillendirmek olduğu açığa çıkmıştır. Öğrencilerin rollerinin ise büyümek/yetişmek, bilgi almak, otoriteye uymak, düzenli ve disiplinli bir şekilde çalışmak, öğretmenin istediği şekle girmek olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin büyük bir kısmı, okul yöneticilerini kaba, zararlı, aşırı otoriter kişiler olarak algılamışlardır. İdeal bir okulun temel işlevlerinin bilgi vermek, bilgi vermenin yanında eğlendirmek, güven vermek ve yeni nesli yetiştirmek olarak algılandığı ortaya çıkmıştır. İdeal bir öğretmenin rollerinin, korumak ve güven vermek, bilgi aktarmak, yeni nesli yetiştirmek olduğu ortaya çıkmıştır. İdeal bir öğrencinin temel rollerinin, bilgiyi kullanmak, öğrenme sürecine aktif şekilde katılmak, bilgi üretmek, büyümek/yetişmek, sürekli ve disiplinli bir şekilde çalışmak olduğu belirlenmiştir. İdeal bir okul yöneticisinin temel rollerinin, korumak ve güven vermek, otoriter olmak, bilgi aktarmak olduğu bulunmuştur.

Babacan (2014), “Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi” adlı makalesinde, Konya ili Çimento Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik programında eğitim görmekte olan öğrencilerinin "müzik" kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırma var olan durumun ortaya konması amaçladığından betimsel niteliktedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden, araştırmacı

tarafından hazırlanan kişisel bilgileri içeren anketin doldurulması ve müzik kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri ortaya çıkarmak amacıyla "Öğrenci gibidir; çünkü" cümlesinin tamamlaması istenmiştir. Elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin, analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde, metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar 9 farklı kategoride toplanmıştır. Bunlar; müzik sevgi ve mutluluk verir, müzik heyecanlı, eğlenceli ve zevklidir, müzik bağımlılık yaratır, müzik ilgi ve çaba gerektirir, müzik birbirinden farklı duyguları ifade eder, çeşitlilik içerir, müzik ihtiyaç duyulan bir gereksinimdir, müzik geliştirici ve yol göstericidir, müzik rahatlatıp dinlendirir ve müzik bütünleştirici birleştiricidir. Kategoriler yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında farklılık bulunmamıştır.

Bakioğlu ve Banoğlu (2013), "Öğretmenlikte Kariyer Basamakları Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Metaforlar Ve Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle İncelenmesi" adlı makalelerinde, öğretmenlikte kariyer basamakları uygulaması ve kariyer basamaklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin metaforlar aracılığıyla toplanması ve öğretmenlerin söz konusu duygu, düşünce, görüşleri ile okuldaki sosyal iletişim ağ yapıları arasındaki ilişkinin özgün bir yöntemle analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel verilere içerik analizi ve nicel sosyal ağ analizinin uygulandığı karma yöntemle desenlenmiştir. Çalışma evrenini bir ortaöğretim kurumunda görev yapan 48 öğretmen oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemiyle çalışma evreni üç yaş grubuna göre kümelere ayrılmış ve her yaş grubundan yaklaşık 6 öğretmen belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlik basamağı için üretilen metaforların çoğunlukla ışık kaynağı teması altında gruplandığı ve en sık kullanılan imgenin mum imgesi olduğu görülmüştür. Ancak ışık kaynağı temasının aynı zamanda güçsüzlük, etkisizlik, karşılık alamama duygularını ifade etmek için de kullanıldığı belirlenmiştir. Uzman öğretmenlik

basamağı için ise boş unvan ve çıkarıcılık kodları öne çıkmıştır. Başöğretmenlik basamağına ait kodların frekansının çok düşük olduğu ve bu konuda öğretmenlerin birbirinden farklı duygu ve düşüncelere sahip olduğu görülmüştür. Kariyer basamakları uygulamasının bütününe yönelik değerlendirmelerde plansızlık ve istikrarsızlık temaları öne çıkmıştır. Sosyal ağ analizi sonuçları, öğretmenlik kariyer basamağı ile başöğretmenlik kariyer basamağına ilişkin ortak duygu ve düşünceler arasında orta kuvvette anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r=.301$). Birbiriyle karşılıklı olarak iletişimde bulunan öğretmenlerin uzman öğretmenlik basamağına yönelik duygu ve düşünceleri arasında zayıf da olsa anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.193$). Ayrıca öğretmenlerin eğitim politikaları konusunda görüş alma durumuyla karşılıklı olarak iletişimde bulunma durumu arasında yine zayıf ama anlamlı ilişki bulunduğu görülmüştür ($r=.297$).

Bayram (2010), “Polis Koleji Öğrenci, Öğretim Elemanı Ve İdari Çalışanlarının Okullarına İlişkin Metaforik Algıları” adlı doktora tezinde Polis Koleji öğrenci, öğretim elemanı ve idari çalışanlarının metaforlar yardımı ile ideal bir Polis Koleji ile Ankara Polis Kolejini nasıl betimlediklerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2008-2009 eğitim-öğretim yılı ikinci yarıyılında Ankara Polis Kolejinin 9-12’nci sınıflarında okuyan 20 öğrenci ile farklı branşlardan 15 öğretim elemanı ve okulda sınıf komiseri olarak görev yapan 10 idari çalışan oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama süreci nitel yaklaşımla yürütülmüştür. Nitel araştırmada en yaygın olarak kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan “açık uçlu sorulardan oluşan görüşme” tekniği kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. Veri toplama süreci sonunda elde edilen bilgiler; verilerin kodlanması, kategorilerin bulunması, verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi ve geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması olmak üzere dört aşamada analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir: İdeal bir Polis Koleji ile ilgili olarak öğrenciler, öğretim elemanları ve idari çalışanlar en çok oranda, “gelişme, olgunlaşma ve yetişme yeri olarak okul” kategorisini temsil eden ağaç, ağaç kökü, buğday tarlası, toprak, tohum, yapboz, insan vücudu ve sera metaforları ile “bilgi ve aydınlanma yeri olarak okul” kategorisini temsil eden kitap,

kitaplık, eğitim yuvası, kalp, güneş ve midye metaforlarını kullanmışlardır. Bununla birlikte katılımcılar en az oranda “şekillendirici, biçimlendirici ve yönlendirici bir yer olarak okul” kategorisini temsil eden fabrika metaforunu kullanmışlardır.

Boydak Özan ve Demir (2011), “ Farklı Lise Türlerine Göre Öğretmen ve Öğrencilerin Okul Kültürü Metaforu Algıları” adlı makalelerinde Türkiye'nin doğusunda bulunan Muş ilindeki farklı lise türlerine göre öğretmen ve öğrencilerin "okul kültürü" ile ilgili algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektedir. Bu amaç doğrultusunda, öğretmen ve öğrencilerden okul kültürünü en iyi tanımlayan metaforlar araştırıldı. Farklı okul türlerine göre algıları belirlemek amacıyla metaforlar 11 imge altında toplandı ve frekans dağılımları analiz edildi. Endüstri Meslek Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Anadolu Lisesi ve Genel Lise ‘de öğrenim gören toplam 213 öğrenci ve bu liselerde görev yapan 46 öğretmen araştırmanın örneklemini olarak seçilmiştir. Yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formatında elde edilen cevaplar analiz edilmiş. En sık kullanılan metafor, "aile" metaforu olmuştur ve öğretmenlerle öğrencilerin okul kültürüne yönelik algılarında farklılıklar olduğu göze çarpmıştır.

Cerit (2008), “Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” isimli makalesinde öğretmen kavramına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin algılarını metaforlar kullanarak analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada öğretmen kavramı ile ilgili “Öğretmen melektir.”, “Öğretmen bakıcıdır.”, “Öğretmen yıkıcı ve zarar vericidir.”, “Öğretmen otoriter kişidir.”, “Öğretmen bilgi kaynağı ve dağıtıcıdır.”, “Öğretmen anne/babadır.”, “Öğretmen arkadaştır.”, “Öğretmen üreticidir.”, “Öğretmen gardiyandır.”, “Öğretmen rehberdir.”, “Öğretmen bahçivandır.”, “Öğretmen hâkimdir.”, “Öğretmen danışmandır.”, “Öğretmen koçtur.”, “Öğretmen çevresini aydınlatan kişidir.”, “Öğretmen heykeltıraştır.” metaforları kullanılmıştır. Araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma alanını 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Bolu il merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan 19 ilköğretim okulunda okuyan 600 5.sınıf öğrencisi ile görev yapan 203 öğretmen ve 51 yönetici oluşturmuştur. Toplanan veriler üzerinde yapılan analiz sonucunda öğretmen bilgi

kaynağı ve dağıtıcısı, anne/baba, arkadaş, rehber ve çevresini aydınlatan kişi olduğu metaforları kabul görürken; öğretmen, bahçıvan, otoriter kişi, bakıcı, gardiyan, yıkıcı ve zarar verici kişi metaforları ise tercih edilmemiştir. Ayrıca öğrenciler ile öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Dinç (2015), “Müzik Öğretmenliği Programı Öğretmen Adaylarının Piyano Dersi Kavramına İlişkin Metafor Algıları” adlı bildirisinde, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi, güzel sanatlar eğitimi bölümü, müzik öğretmenliği programı 1. 2. 3. ve 4. Sınıf öğretmen adaylarının 4 yıl boyunca almış oldukları piyano dersine ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri (metaforları) ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada Öğretmen adaylarının piyano dersi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?, Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?, Kavramsal kategoriler öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve piyano başarı düzeyleri açısından farklılık göstermekte midir? sorularına cevaplar aranmıştır. Bu çalışmaya 106 gönüllü öğretmen adayı katılmış ancak araştırmanın bulgularına göre bunların yalnızca 93 adedine ilişkin metaforlarının geçerli olduğu tespit edilmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından irdelenerek analiz edilmiş ve 12 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırma verilerinin toplanması için katılımcıların her birinden “Piyano dersi... gibidir, çünkü...” ibaresini tamamlamaları istenmiştir. Veriler, nitel (içerik analizi) ve nicel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Bu kavramsal kategoriler öğretmen adaylarının belirttikleri metaforların olumlu-olumsuz önermeler, cinsiyet, sınıf düzeyi ve piyano başarı düzeyleri bakımından incelenmiş ve ortaya çıkan farklılıklar irdelenmiştir. Temalara göre üretilen metaforlar Korku ve endişe duygusu; “kâbus, kâbus evi, kâbuslu rüya, canavar, zıkkım”, Zoraki yaptırım durumları;” işkence, işkence aleti, tutsaklık ve zulüm”, Yaşamsal değer taşıyan, zorunlu ihtiyaç; “yemek yemek, su içmek, nefes almak, yeniden doğmak ve hayata gelmek”, Duygu; “aşk, hayal, ruh, terapi, huzur, ölüm, heyecan”, Zaman ve mekân; “zemin, tarla, deniz, ev, inşaat, zaman kaybı”, Hastalık ve tedavi; “kanser, sancı, hemoroit, kabızlık, kilo alma, sigara bağımlılığı, ilaç, aşı”, Nesne metaforları; “araba, davul, çöp, istenmeyen tüy, korku filmi, çizgi film, boş kutu, yoklama kâğıdı”, İnsan

metaforları; “bebek, çoban, beceriksiz futbolcu, lanet insan, Ajdar”, Eylem metaforları; “dans etmek, spor yapmak, dağa tırmanmak, kas yapmak”, Çözülmesi gereken, aşılması gereken engel; “su doku, labirent, seviye sınavı, yetenek sınavı”, bitki metaforları; “sonbahar yaprağı, çiçek, limon”, inanç metaforları; “dua, ibadet” tir. Sonuç olarak, metaforlar öğretmen adaylarının piyano dersine karşı sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkarmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilceği sonucuna varılmıştır.

Doğan (2013), “Farklı Lise Türlerindeki Öğrencilerin Rehberlik Servisi Ve Psikolojik Danışmanlara İlişkin Metaforik Algılarının Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde, farklı lise türlerindeki öğrencilerin, psikolojik danışman ve rehberlik servisine ilişkin algıladıkları metaforları karşılaştırmak amaçlanmıştır. Çalışma evreni 2012–2013 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde Tuzla İlçesinde bulunan farklı lise türlerinde okuyan 12. sınıf öğrencileridir. Örneklemimiz küme örneklem yolla belirlenen okullardan rastlantısal olarak seçilen 247 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma ile ilgili veriler “Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Metaforik Algılar Anketi” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır. İki bölümden oluşan anketin birinci bölümünde kişisel bilgilere, ikinci bölümde, metaforik algılamaların belirlenmesine yönelik psikolojik danışman, rehberlik hizmetleri, rehberlik etkinlikleri, rehberlik odası ile ilgili açık uçlu 4 sorudan oluşmaktadır. Anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamında SPSS paket programı yardımıyla çözümlenmiştir. Söz konusu verilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımı hesaplanmış, cinsiyete ve okul türüne ilişkin betimleyici analizler yapılmıştır. Araştırmadan öğrencilerin psikolojik danışmana ilişkin çoğunlukla olumlu metaforik algıları kullandıkları, ancak rehberlik hizmetleri, rehberlik etkinlikleri ve rehberlik odasına ilişkin olumsuz metaforik algılarının olduğu; Erkek öğrencilerin psikolojik danışmanı, kız öğrencilere oranla daha olumlu algıladıkları ve daha olumlu metaforik algılar taşıdıkları; Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin, Meslek Lisesinde okuyanlara göre rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin metaforik algılarının daha olumlu olduğu, Meslek Lisesinde okuyan öğrencilerin, rehberlik ve psikolojik danışma etkinliklerine ilişkin metaforik algılarının Anadolu Lisesindekilere oranla daha olumlu olduğu;

Anadolu Lisesindeki öğrencilerin meslek lisesindekilere göre rehberlik ve psikolojik danışma odasına ilişkin metaforik algıları daha olumlu olduğu bulunmuştur.

Dönmez Mustan, Karaburun, (2013), “ Türk Halk Müziği Sözlerinde Metaforik Anlatım Geleneği” adlı makalelerinde, türkü sözleri içindeki metaforik anlatım, metafor teorilerinin de ışığında ele alınmış ve türkü metaforları, anlattıkları konular açısından “dinsel” ve “din dışı” olarak iki ana biçimde gruplandırılmıştır. Sünni mutasavvıf lığına ait sözlerin genelde Türk sanat müziğinde yer almasından dolayı, dinsel türkülere ait metafor biçimlerinin Alevilere, din-dışı türkülere ait metafor biçimlerinin ise Türkçe konuşan toplulukların çoğuna ait olduğu gözlemlenmiştir. Dinsel türkülere ait metaforlar yaratılışı ve “Tanrısal Aşk”ı ifade eden metaforlar olarak; din dışı türkülere ait metaforlar ise dünyevi aşk metaforları ve diğer din dışı metaforlar olarak ayrılmıştır. Çalışmada Türk halk müziği metaforlarının anlamsal bağlamdaki kategorizasyonu gerçekleştirilmiştir. Türkülerin ezgisel, modal, çalgısal ve üslupsal, başka bir deyişle biçimsel metaforik anlamları, bu çalışmanın sınırları içine girmeyip, farklı bir bağlamda ele alınabilir. Çalışmanın, dil-sanat-metafor ilişkisinin farklı yönlerine ilişkin araştırma yapmak isteyen diğer bilim insanlarına ışık tutacağı umulmaktadır.

Dönmez (2008), “ Türk Eğitim Sisteminde Kullanılan Yönetici Metaforları” isimli çalışmasında okul yöneticilerinin kullandıkları metaforlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Kayseri merkez ilçeleri olan Kocasinan ve Melikgazi ilçelerinden 41 müdür, 18 müdür vekili, 2 müdür başyardımcısı ve 80 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 141 okul yöneticisi oluşturmuştur. Araştırmada veriler görüşme yapılarak ve anket kullanılarak toplanmıştır. Kategorik ve likert ölçeğinin esas alınması ile oluşan anket formunda son soru açık uçlu olmak üzere 56 adet soru bulunmaktadır. Toplanan veriler üzerinde SPSS for Windows 13 paket programı ile frekans, yüzde, ortalama, standart sapma ve ki-kare testi analizleri yapılmıştır. Oluşturulan metaforlar “yönlendirici ve lider”, “çalışkanlık ve birleştiricilik”, “yönlendiren ve çok sorumluluk taşıyan” grupları altında toplanmıştır. Okul müdürü, müdür vekilleri, müdür başyardımcıları ve müdür

yardımcıları tarafından en çok kullanılan metaforlar “anne-baba, aile reisi, orkestra şefi” şeklinde ortaya çıkmıştır.

Döş (2011), “Okul Paydaşlarının Metaforlar Yardımıyla Okul Örgütlerini Algılama Biçimlerinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde, okul paydaşlarının okulu bir örgüt olarak nasıl algıladıklarını metaforlar aracılığıyla tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışma, eğitim müfettişi, yönetici ve öğretmen görüşleri doğrultusunda okulun nasıl algılandığını metaforlar yoluyla ortaya koymaktadır. Tezin çalışma evrenini, Gaziantep merkez ilçelerinden ilköğretim ve ortaöğretim okulları oluşturmaktadır. Çalışmada orantısız küme örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu durumda içerisinde benzer özelliklere sahip kümelerin, okullar olduğu kabul edilerek, 195 okul ve 6207 öğretmen çalışma evreni olarak alınmıştır. 14 okuldan 423 kişi de (37 eğitim müfettişi) örnekleme oluşturmuştur. Veri analizinde frekans dağılımlarına, ortalama değerlerine ve bağımsız değişkenlerin anlamlılık değerlerine bakılmıştır. Bu değerlere bakılırken t-testi ve tek yönlü varyans analizi (anova) istatistikî işlemleri yapılmıştır. Bu çalışma, ilişki arayıcı betimsel tarama modelinde olup araştırma sonucunda okul, fabrika, devlet, arı kovanı, tiyatro, yuva, baraj, orman, çiçek bahçesi, bilim merkezi, okyanus, kütüphane, toprak, aile, güneş, ağaç, pusula, hayat metaforlarına benzetilmiştir. Okul, cehennem, mağara, morg, hapisane, derebeylik yönetimi, mahallenin arka sokakları, mayın tarlası, sirk, otel, kuzey kutbu, antika, fildişi kule, borsa, mahkeme gibi benzetmelere olumsuz yönde; müze, askeri birlik, hipodrom, saray, sığınak, kamp, süpürge, dersane, cennet ve ev metaforlarına ise tarafsız düzeyde benzetilmiştir. Araştırma sonucunda okulun benzetildiği 71 metafor üretildiği görülmüştür.

Dumanlı Kadızade (2014), “Aktif Öğrenmede Bir Teknik; Metafor Uygulaması Türkçe Öğretmen Adaylarının Türkçe Dersi Algıları Üzerine” adlı makalesinde, aktif öğrenme tekniklerinden metafor tekniğini örneklendirerek açıklamak, bu yolla öğretmen adaylarının Türkçe algılarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Araştırma Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe öğretmenliği 2013-2014 eğitim öğretim dönemi, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf

öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri boşluk doldurmayı gerektiren ve tek sorudan oluşan bir formla toplanmıştır. Nitel özellik taşıyan bu araştırmaya katılanlardan, “Türkçe Dersi...gibidir; çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgularımıza göre araştırmaya katılan 103 öğrenci toplam 103 metafor geliştirmiştir. Metaforlar da 9 kategoride toplanmıştır. Kategoriler metaforların benzetme yönleri değerlendirilerek oluşturulmuştur. Bu kategoriler, Türkçe dersinin kuşatıcı olması, bilgi vermesi, vazgeçilmez olması, tarihle bağ kurması, sonsuzluğu temsil etmesi, çeşitlilikleri bünyesinde barındırması, değerli olması, bağımlılık yapması, zevk vermesi gibi yönlerini ortaya çıkarmıştır. Bunlardan dört tanesi, tüm metaforların % 70’ini temsil etmiştir: 1. Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi 2. Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi 3. Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi 4. Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi. Araştırma bulguları Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe dersi ile ilgili algılarının genel anlamda olumlu özellik taşıdığını göstermiş olmakla birlikte, Türkçe dersini sadece bilgi verme niteliğiyle değerlendirmeyip sanatsal yönünü de ortaya çıkardıkları görülmüştür. Türkçe öğretmen adaylarının alanlarını sevdiğileri sonucuna da ulaşılmıştır.

Ekiz ve Koçyiğit, (2012), “Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforlarının Tespit Edilmesi” adlı makalelerinde, sınıf öğretmenlerinin “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımı ve buna bağlı olarak fenomenoloji yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yoluyla seçilen Trabzon ve Gümüşhane ilerindeki dört ilköğretim okullarında görev yapmakta olan toplam 16 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Öğretmen Metaforlarını Belirleme Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, üst düzey analiz biçiminden olan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenleri öğretmen kavramına ilişkin olarak toplam 17 adet geçerli metafor ürettikleri tespit edilmiştir. En fazla metafor üretilen tema “yetiştirici ve geliştirici öğretmen” olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin öne sürdükleri metaforlar benimsedikleri ve olmak istedikleri öğretmen rolleri ve eğitim

yaklaşımları gibi konularda bilgiler sunabileceğinden metaforlar zihinsel imgeleri açığa çıkarmada, anlamada ve açıklamada güçlü birer araştırma aracı olarak kullanılabilirliği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Eraslan (2011), “Sosyolojik Metaforlar” adlı makalesinde, araştırmanın temel amacı, Sosyoloji Bölümü öğrencilerinin “Sosyoloji” kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2010-2011 öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünde lisans öğrenimi gören 142 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, nitel araştırma yöntemi ile toplanmıştır. Çalışmanın deseni de olgu bilim biçiminde düzenlenmiştir. Verilerin analizi içerik analizi tekniğiyle yapılmıştır. Her öğrencinin “Sosyoloji... gibidir; çünkü...” cümlesini tamamlamasıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre Sosyoloji bölümü öğrencileri öğrenimini gördükleri sosyoloji kavramına dönük olarak geçerli 76 metafor üretilmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bağlamında 7 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler ve üreten öğrenci frekansları; yaşamsal (66), mekan-yer (18), soyutluk (17), obje (16), birleştiricilik (8) ve epistemik (5) şeklinde ortaya çıkmıştır.

Girmen (2007), “İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları” adlı doktora tezinde, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metafor kullanma durumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi, yapılandırılmış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma, 2006-2007 öğretim yılı güz döneminde Eskişehir ilinde bulunan bir ilköğretim okulunun 5/A sınıfı öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 15’i kız, 13’ü erkek olmak üzere toplam 28 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri; “Katılımcı Gözlem”, “Video Kayıtları”, “Yarı-yapılandırılmış Görüşme”, “Öğrenci Kompozisyonları”, “Öğrencilerin Türkçe Defterleri” ve “Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitapları” olmak üzere farklı veri toplama araçlarıyla toplanmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz yoluyla çözümlenmiş, daha sonra araştırma soruları temel alınarak bulgular tanımlanmış ve

yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak; İlköğretim 5. sınıf öğrencileri, Türkçe dersi konuşma sürecinde metaforlara yer vermektedirler. Öğrencilere daha çok konuşma olanağı sunulduğunda kullandıkları metafor sayıları da artmaktadır. Konuşma sürecinde, dil becerileri daha gelişmiş öğrencilerin daha çok metafor kullandıkları anlaşılmıştır. İlköğretim 5. sınıf öğrencileri Türkçe dersi yazma sürecinde metaforlara yer vermektedirler. Öğrencilerin, yazılı anlatım sürecinde yönlendirildiklerinde daha çok metafor kullandıkları görülmüştür. Konuşma sürecinde olduğu gibi yazma sürecinde de dil becerileri daha çok gelişmiş öğrencilerin metaforları daha çok kullandıkları görülmüştür. İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde en çok yapı metaforları kullandıkları ortaya çıkmıştır. Deyim, atasözü, kişileştirme, benzetme, metonomi öğrencilerin kullandıkları diğer metafor türleridir. Öğrencilerin konuşma sürecinde en az kullandıkları metafor türü atasözüdür. İlköğretim 5. sınıf kız ve erkek öğrencilerinin metafor kullanma durumları farklılık göstermektedir. Erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre, konuşma ve yazma sürecinde daha çok metafor kullanmaktadırlar. Öğrencilerin okuma yaşantı ve durumları, onların metafor kullanım durumlarını etkilemektedir. Okul dışı zamanlarını dil becerileri açısından daha zengin uyarıcılarla geçiren öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha çok metafor kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Gottfried (1997), “Using metaphors as modifiers: children's production of metaphoric compounds (Metaforların niteleyici olarak kullanılması; çocukların metaforik bileşik sözcük üretimi)”. Bir çok araştırma çocukların metaforik dil kullanımını incelemesine rağmen yöntemsel kaygılar metaforik bileşik sözcük üretimini yapıp yapamayacakları konusunda belirsizliğin olduğunu sonuçlarda ortaya koymaktadır. Bu çalışmada çocukların metaforik bileşik sözcük üretmede yeteneklerini test eden yeni bir yöntem kullanılmıştır. 2-4 yaş aralığının da 59, 4-6 yaş arası 63 çocuk ve 34 yetişkin yapılan bu iki aşamalı çalışmaya katılmışlardır. Çalışmanın I. aşamasında nesnelere metaforik benzetmelerle anlatan resimler kullanılmıştır. Çocukların metaforik ve gerçek anlamları ayırt edemediklerini anlamak için bileşik sözcüklerin yerleri değiştirilmiştir. II. çalışmada çocukların

gerçek anlam ve metaforik anlamı ayırt etme konusunda ek bir test uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre 3 yaş çocukların bileşik sözcük üretimini kapsayan uygun metaforlar ürettikleri görülmüştür. Bununla birlikte çocuklar gerçek ve metaforik anlatımlar arasında ayırım yaptıkları görülmüştür. Veriler göstermektedir ki; okul öncesi çocukların metaforik dil kullanma yetenekleri vardır fakat önemli gelişimsel değişiklik 5 yaş üzerinde olduğu gibi 3-5 yaş arasında da ortaya çıkmaktadır. Ek olarak; metaforik dil kullanımı okul öncesinde tek kelimenin yeniden adlandırılmasıyla sınırlı değildir.

Gültekin (2013), “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükledikleri Metaforlar” adlı makalesinde, öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin kullandıkları metaforları ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Okulöncesi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında 4. sınıfta öğrenim gören 120 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmaya katılan öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin sahip oldukları düşünceleri ortaya çıkarmak için açık uçlu bir anket formu hazırlanmış; anket formunda öğretmen adaylarından “Eğitim programı... gibidir. Çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ilişkin düşünceleri içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin olarak toplam 84 metafor ürettikleri görülmüş; eğitim programına ilişkin olarak “kilometre taşı, sistemli bir bütün, geniş bir yelpaze, gelişmeye açık bir olgu, rehber, şekillendirici ve sorun yaratan karmaşık bir yapı” kategorileri oluşturulmuştur. Sonuç olarak öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ilişkin algılarının genelde olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Güner (2013), “Öğretmen Adaylarının Matematik Hakkında Oluşturdukları Metaforlar” adlı makalesinde, öğretmen adaylarının matematik hakkındaki görüş ve düşüncelerini metafor analizi metodu kullanarak araştırmak amaçlanmıştır. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde gerçekleştirilen araştırmaya, 60

İlköğretim Matematik Öğretmenliği, 56 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve 66 Sınıf Öğretmenliği öğretmen adayı katılmıştır. Yapılan analizler sonunda 182 aday öğretmenin oluşturduğu 28 farklı metafor, matematik zevkli bir uğraştır, matematik hayatın kendisidir, matematik hayatı zorlaştırır, matematik hayatı kolaylaştırır, temaları altında toplanmıştır. Sınıf öğretmeni adayları “matematiğin zevkli bir uğraş” olduğu görüşünü vurgularken sosyal bilgiler öğretmen adayları “matematiğin hayatlarını zorlaştırdığı” görüşünü dile getirmişlerdir. Diğer taraftan matematik öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu “matematiğin hayatın kendisi olduğunu” belirttikleri görülmüştür.

Güner Bahar, Tunca, Alkın Şahin ve Oğuz (2015), “Öğretmen Adaylarının Öğretmen Eğitimcisine İlişkin Metaforik Algıları” adlı makalelerinde, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamları metaforlar yoluyla belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma olgu bilim desenindedir. Çalışma grubunu, üç eğitim fakültesinin, 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 272 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracında öğretmen adaylarından, “Öğretmen eğitimcisi...dır. Çünkü ...” cümlesini tamamlamaları istenmiş ve oluşturdukları metaforlar içerik analizi yaklaşımı ile çözümlenmiştir. Analiz sonucu oluşturulan metaforların olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana temada toplandığı belirlenmiştir. Ortak özellikleri bakımından olumlu metaforların; “yol gösterici, bilgi kaynağı, öğrenmeye ve gelişime açık, şefkatli, çalışkan ve model olan, geleceği biçimlendiren, eleştirel düşünen, mesleğine ve öğrencilerine değer veren” olarak öğretmen eğitimcisi temaları altında toplandığı; olumsuz metaforlara ilişkin temaların ise “öğretim sorumluluğunu yerine getirmeyen, gelişime açık olmayan, kendini üstün gören, otoriter, açık fikirli olmayan ve ayrımcılık yapan, öğrencilerle etkili iletişim kurmayan, öğrencilere psikolojik şiddet uygulayan, kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden, sisteme boyun eğen ve öğrenciyi kullanan” öğretmen eğitimcisi temaları altında toplandığı belirlenmiştir. Araştırmada öğretmen adayları tarafından öğretmen eğitimcisine ilişkin olumlu metaforlar kadar olumsuz metaforların da oluşturulması nitelikli bir öğretmen eğitimi için öğretmen eğitimcilerinin özelliklerinin yeniden sorgulanması gerektiğine işaret etmektedir.

Gürbüzöğlü Yalmancı ve Aydın (2013), “Öğretmen Adaylarının Biyoloji Kavramına Yönelik Metaforik Algıları” adlı makalelerinde, öğretmen adaylarının biyoloji kavramına yönelik sahip oldukları metaforik algılarının ortaya çıkarılması amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 65 öğretmen adayından oluşturmaktadır. Bu örneklem grubu 35 Fen Bilgisi ve 30 Sınıf Öğretmeni adayını içermektedir. Araştırmanın verileri, nitel araştırma yöntemi ile elde edilmiştir. Çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Her öğretmen adayının “Biyoloji... gibidir; çünkü...” cümlesini tamamlamasıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adayları biyoloji kavramıyla ilgili olarak geçerli 39 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından dört kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler ve öğretmen adaylarının ürettiği metaforların frekansları; biyolojinin içeriği (15), biyolojinin işlevi (23), biyolojinin duyuşsal özellikleri (5), biyolojinin bilişsel özellikleri (5) şeklindedir. Ayrıca her iki anabilim dalındaki öğretmen adaylarının altı tane ortak metafor ürettiği tespit edilmiştir. Bu metaforlar: Canlı, çevre, dünya, hayat, hücre ve okyanus metaforlarından oluşmaktadır.

Güveli, İpek, Atasoy ve Güveli (2011), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Kavramına Yönelik Metafor Algıları” adlı makalelerinde, öğrencilerin matematikle ilk deneyimlerinde önemli roller üstlenecek sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik algıları renk, besin türü, ulaşım aracı, oyun türü, mevsim ve canlı türü metaforları yardımıyla irdelenmeye çalışmışlardır. Bu amaç doğrultusunda, 2010-2011 öğretim yılında Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören toplam 200 öğretmen adayından “Eğer matematik bir renk (besin türü, ulaşım aracı, oyun türü, mevsim ve canlı türü) olsaydı, ... olurdu. Çünkü...” cümlelerini tamamlamaları istenmiş. Elde edilen verilerin nitel analizinden öğretmen adaylarının matematiğe yönelik algıları arasında

özellikle “heyecan verici bir ders olarak matematik”, “zor ve sıkıcı bir ders olarak matematik” ve “birçok konudan oluşan matematik” algıları öne çıkmıştır.

Kalra & Baveja (2012), “Teacher thinking about knowledge, learning and learners: a metaphor analysis (Bilgi öğrenme ve öğrenciler hakkında öğretmen fikirleri: Metafor analizi)”. Metaforlar öğretmenin bilgisi hakkında bir anlayış oluşturur. Metaforlar insanın bilişsel düzeyinin temel yapısı olarak kabul edilir. Metaforlar öğretmenlerin düşüncelerini ve kavram algılarını yansıtır. Metafor analizi öğretmenlerin daha detaylı, nitelikli inceleme gerektiren kişisel teori ya da düşüncelerini tam anlamıyla yorumlamayabilir. Metaforik anlam kullanımı öğretmenlerin düşüncelerini, davranışlarını ve hareketlerini anlamamızda, onlarla ilgili bir anlayış kazanmamızda bize yardımcı olur. Çalışmanın amaçları: 1) Stajyer öğretmenler bilgi öğrenme ve öğrenciyi anlatırken hangi metafor imgelerini kullanıyorlar? 2) Bu metaforlardan ne gibi kategoriler çıkarılabilir? 3) Stajyer öğretmenlerin bilgiyle, öğrenmeyle ve öğrenciyle ilgili olarak metaforlardan ne gibi nasıl imgeler ortaya çıkar? 4) Öğretmen eğitim programları için metafor analizinden ne gibi noktalar ortaya çıkarılabilir? Bu araştırma Hindistan’da 637 stajyer öğretmen ve stajyer olmayan öğretmenden oluşan ve bunların bilgi, öğrenme, öğrenciyle ilgili kişisel teori ve düşüncelerini inceleyen bir çalışmanın parçasıdır. Bulgulardan anlaşılacağı üzere katılımcılar farkında olmayarak bilgi, öğrenme ve öğrencilerle ilgili anlayışlarının temeli olan kendi metaforlarını oluşturmuş ve kullanmışlardır.

Kalyoncu (2012), “Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Kavramına İlişkin Metaforları” adlı makalesinde, Resim Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin “Görsel Sanatlar Öğretmenliği” kavramına ilişkin sahip oldukları algıların, metafor aracılığı ile ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim Öğretmenliği Anabilim Dalında, 2011-2012 eğitim- öğretim yılı bahar yarıyılında eğitim gören örgün ve ikinci öğretim toplam 266 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanabilmesi için her öğrenciye “Görsel Sanatlar Öğretmeni ... gibidir; çünkü ... ” cümlesi yöneltilmiş ve boşlukların doldurulması

istenmiştir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır: “Görsel Sanatlar Öğretmeni adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?”, “Görsel Sanatlar Öğretmeni adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilirler?”. Bu kapsamda katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci, metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik sağlama ve nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre katılımcılar 86 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; metaforlar Görsel Sanatlar Öğretmeni adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkartmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç (2010), “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konuları Üzerinde Oluşturdukları Metaforların Söylem Analizi Tekniği İle İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde tarih konuları üzerinde oluşturdukları metaforları söylem analizi tekniği ile incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada veriler, 2008-2009 eğitim öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde Çanakkale ili merkezinde bulunan 5 farklı ilköğretim okulunun 427 beşinci sınıf öğrencisinden yazılı olarak ve belirlenen öğrencilerle yapılan görüşmelerden ayrıca bu öğrencilerin sosyal bilgiler derslerindeki gözlem raporlarından toplanmıştır. Araştırma betimsel nitelikte bir durum saptaması olup, nitel araştırma teknikleri temel alınarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda elde edilen metaforların, öğrencilerin geçmiş yaşantıları ve sosyo-kültürel ortamları ile paralellik gösterdiği görülmüştür. Ayrıca söylemlerde yer alan metaforların ise sınıf içerisinde yeni oluşumlar sağladığı görülmüştür. Metaforların içerik analizi tekniği ile incelenmesi sonucunda 10 farklı kodlama elde edilmiştir ve oluşturulan kodlamalarda her öğrencinin tarihi kendi yaşantısıyla detaylandığı görülürken, metaforların öğrenme - öğretme sürecine bu

yöndeki olumlu etkisi ve öğrencilerin bu sürece aktif olarak katılmasının önemi görülmüştür. Araştırmanın alt amaçlarına göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok metafor oluşturduğu ve araştırma örneğinde yer alan beş ilköğretim okulundan ÖKŞÖO öğrencilerinin daha çok metafor oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlara dayalı olarak da, metaforun anlamlı öğrenmeyi sağlamak amacıyla eğitimde bir araç olarak kullanılması, öğrencilerin yaşantı zenginliklerinin aktif öğrenme teknikleri ile zenginleştirilmesi, sınıf söyleminin etkili ve kontrollü olarak kullanılması, metaforlarla öğrencilere farklı bakış açılarının kazandırılması ve ders kitaplarında metaforik ifadelerin örneklerine yer verilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Kısa (2014), “Araştırma Görevlilerinin Metaforik Algıları” adlı makalesinde, araştırma görevlilerinin mesleklerini nasıl kavramlaştırdıklarını ve ideallerindeki araştırma görevlilerini hangi kavramlarla betimlediklerini metaforlar aracılığıyla belirlemek ve metaforların seçiliş nedenlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma nitel olarak desenlenmiştir. Veri, açık uçlu sorular kullanılarak toplanmıştır. Çalışma grubunu Eğitim Fakülteleri’nden 47 araştırma görevlisi oluşturmaktadır. Araştırma görevlilerinden şu boşlukları doldurmaları istenmiştir: “Araştırma görevlileri... gibidir.” ve “Araştırma görevlileri... gibi olmalıdır.” Veri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Bulgulara göre araştırma görevlileri kendilerini en çok başka bir mesleğin üyelerine benzetmişlerdir. Çıraklık ve sekreterlik en sık belirtilen meslekler olmuştur. Bu durumun nedenleri görev belirsizliği, üstlerle ilişkiler, bürokratik ekstra işler, komuta birliğinin olmayışı olarak belirtilmiştir. Araştırma görevlileri, çoğunlukla doğadan varlıklara benzemeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunun nedenini mesleğin özelliklerine atıfta bulunarak açıklamışlardır. Araştırma görevlileri kendi mesleklerine benzemeleri gerektiğini de vurgulamışlardır. Katılımcıların, başka bir mesleğin üyelerine benzediklerini ve kendi mesleklerine benzemeleri gerektiğini ifade etmeleri, mesleklerine aidiyet hissedemediklerini düşündürmektedir.

Koca (2012), “The Pre-School Teacher Candidates’ Metaphorical Thinking About The Concept Of Music Learning” adlı makalesinde, okul öncesi öğretmen adaylarının, müzik öğrenme kavramı ile ilgili algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu araştırma 2010- 2011 eğitim öğretim yılında Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Okul öncesi Öğretmenliği programında öğrenim gören ve müzik eğitimini tamamlamış 3. sınıf öğrencilerinden toplam 80 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Müzik öğrenme...gibidir. Çünkü...” cümlesini tamamlaması istenmiştir. Öğrencilerin kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları bu kompozisyonlar, birer “belge” ve “doküman” olarak bu araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler ‘içerik analizi’ tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizi süreci aşamasında öncelikle öğrenciler tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin yazdığı metaforlar kodlanarak (yaşam, güneş vb.) herhangi bir metafor imgesini içermeyen kâğıtlar ile boş bırakılan kâğıtlar (2 adet) ayıklanmıştır. İkinci aşamada zayıf metafor imgesi içeren kâğıtların ayıklanmasından sonra geçerli metaforlar elde edilmiştir. Elde edilen metaforlar, metaforun konusu, kaynağı ve metaforun kaynağından atfedilmesi düşünülen özellikler bakımından analiz edildikten sonra metaforların ortak noktaları tespit edilmiştir. Bir sonraki aşamada ortak noktaları belirlenen metaforlar özellikleri bakımından kategorize edilerek gruplandırılmıştır. Verilerin geçerliğini sağlamak için oluşturulan bütün metaforlar ve anlamları orijinal ifadeler şeklinde araştırma raporunda yer verilerek açıklanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin müzik öğrenme ilişkin oluşturdukları metaforlar daha çok müzik öğrenmenin “sabır, emek, disiplin ve süreç gerektirdiği” kategorisi altında toplanmaktadır. Araştırmaya katılan 80 okul öncesi öğretmen adayının % 33,75’i “müzik öğrenmenin sabır, emek, disiplin ve süreç gerektirdiğini”, %28,75’ i müzik öğrenmenin “eğlenceli olduğu, mutluluk verdiği ve aydınlattığı”, %17,50 sinin müzik öğrenmenin “süreç içerisinde güzelleştiği”,% 8,75’inin müzik öğrenmenin “sürprizlerle dolu olduğu”, %11,25’i ise olumsuz olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, metaforların öğretmen adaylarının müzik öğrenme olgusuna ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri

anlamada, açığa çıkarmada ve açıklamada güçlü birer araştırma aracı olarak kullanabileceği düşünülmektedir.

Koçak (2011), “Okul Müdürlerinin; Öğrencilik, Öğretmenlik Ve Müdürlük Dönemlerindeki Okul Yöneticiliğine İlişkin Metaforik Algıları” adlı yüksek lisans tezinde, okul müdürlerinin; öğrencilik, öğretmenlik ve müdürlük dönemlerindeki okul yöneticiliği algılarını metaforlar yardımıyla ortaya çıkararak; öğrencilikten, öğretmenliğe ve müdürlüğe geçiş sürecinde okul yöneticiliği algılarındaki değişimi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcılarını Tokat ili Turhal ilçesindeki 46 ilköğretim ve ortaöğretim okulunda görevli okul müdürleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak görüşme yönteminin kullanıldığı araştırmada, katılımcılarla iki ayrı uygulama yapılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiş, sonucunda, okul müdürlerinin öğrencilikten, öğretmenliğe ve müdürlüğe geçiş sürecinde, okul yöneticiliğine ilişkin algılarının olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca okul müdürlerinin, öğrencilik yıllarında, okul yöneticiliğini; “sert, baskıcı ve ulaşılamaz bir konum”, öğretmenlik yıllarında; “sorun çözücü olma, liderlik, gereksiz bir makam, yönlendirilen ve kullanılan”, müdür olduktan sonra ise; “yönlendiricilik ve liderlik” ile “sorun çözücü, zor ve fedakârlık isteyen bir iş” olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Kodan Çetinkaya (2014), “Öğrencilerinin Kendi Mesleklerine İlişkin Algılarının Metafor Analizi İle İncelenmesi” adlı makalesinde, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kendi mesleklerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 1., 2., 3., ve 4.sınıfta öğrenim gören 272 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler açık uçlu anket yoluyla toplanmıştır. Ankette katılımcılardan “Rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları...’ya benzer, çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda,

üniversite öğrencilerinin geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi süreci, metaforların adlandırılması, metaforların tasnif edilmesi, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama, verileri bilgisayar ortamına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, katılımcılar rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları kavramına ilişkin 89 adet geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri açısından değerlendirilerek 12 farklı kategori altında toplanmıştır. Bilgi verici temasında üretilen metaforlara bakıldığında, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları, olaylara herkesten daha farklı bir bakış açısıyla bakar ve bireylere de farklı bakış açısı kazandırarak sorunların çözümüne yardımcı olur özelliği ön plana çıkmış, Güven verici temasında üretilen metaforlara bakıldığında ise, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunlarının herhangi bir sıkıntıda rahatlıkla başvurulabilecek ve bireylerin sorunlarına hiç bıkmadan çözüm arayan ve onları koruyan kişiler olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Yararlı temasında üretilen metaforlara bakıldığında, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları ihtiyacı olana ihtiyaç duyduğu anda işe yarar bilgiler vermekte ve sorun ortaya çıkmadan önleyici müdahalelerde bulunmaktadır. Diğer temalardan farklılık gösteren yetersiz rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları temasında ise olumsuz metaforlar ele alınmıştır. Bu temadaki metaforlar incelendiğinde rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kendilerini özellikle uygulama açısından yetersiz gördükleri algılanmıştır.

Köksal (2010), “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin, Ebeveynlerinin ve Öğretmenlerinin ‘Okuma-Yazma’ Kavramına Yükledikleri Anlamlar: Metaforik Bir Analiz” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim birinci sınıf öğrencileri, onların öğretmenleri ve öğretmenlerinin gündelik hayatta kullandıkları metaforlar yardımıyla okuma-yazma kavramını nasıl algıladıklarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaçla Tokat ili Almus ilçesinden 112 birinci sınıf öğrencisi, 101 ebeveyn ve 15 ilköğretim birinci sınıf öğrencisiyle çalışmıştır. Veri toplama aracı olarak 3 bölümden oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılara görüşme formunun 1. bölümünde okuma-yazmaya yükledikleri genel anlamları bulmaya

yönelik 15 adet soru; 2. bölümde örnek durumlarla katılımcıların okuma-yazmaya yükledikleri yaşama dönük anlamları bulmaya yönelik 5 adet soru; 3. bölümde katılımcıların okuma-yazmaya yönelik oluşturdukları metaforları belirlemeye yönelik 3 adet soru yöneltilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilip yorumlanmış, kavram haritası yöntemiyle şekillendirilmiştir. Katılımcıların okuma yazma bilenlere karşı olumlu algılara sahip oldukları; “okuma-yazma” kavramına ve okuma yazma bilenlere yönelik olumlu metaforlar üretirken, okuma-yazma bilmeyen insanlara karşı olumsuz metaforlar geliştirdikleri gözlemlenmiştir.

Kunt ve Tortop, (2013), “Türkiye’deki Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilim Ve Sanat Merkezlerine İlişkin Metaforik Algıları” adlı makalelerinde, Türkiye’deki üstün yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezleri’ne (BİLSEM) ilişkin metaforik algılarının incelemek amacıyla 2012-2013 öğretim yılında yapılmıştır. Araştırmaya katılımcı olarak üç farklı ilden toplam 112 üstün yetenekli öğrenci katılmıştır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden, betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre üstün yetenekli öğrencilerin ürettikleri 67 adet metafor 9 kategori altında toplanmıştır. Araştırmaya katılan üstün yetenekli öğrencilerin Bilssem’lere yönelik metaforik algılarından oluşan kategorilerden bazıları: “Bilgi Kaynağı Ve Aktarıcısı Olarak Bilssem”, “Eğlenceli Öğrenme Ortamı Olarak Bilssem” ve “Güvenli Öğrenme Ortamı Olarak Bilssem” şeklindedir. Araştırmanın sonuçlarına göre ise üstün yetenekli öğrencilerin Bilssem’lere yönelik metaforik algıları oldukça olumludur. Bu sonuç üstün yetenekli öğrencilerin Bilssem’lere yönelik metaforik algılarının, Bilssem’lerin kuruluş amaçlarıyla paralellik gösterdiğini ortaya çıkarmıştır.

Kurt (2010), “Kuantum Fiziğinde Kullanılan Metaforların Öğrencilerin Fizik Algısı Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, kuantum fiziğinde kullanılan metaforların öğrencilerin fizik algısı üzerindeki etkisini inceleyen, bir örnek olay çalışmasıdır. Uygulamanın ilk aşaması Fizik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 21 üçüncü sınıf öğrencisiyle yapılmıştır. Kuantum fiziğinde

kullanılan metaforlarla tasarlanmış 10 açık uçlu sorudan oluşan ölçek kullanılmış ve öğrencilerin verdikleri cevaplar yapılan kodlamalarla değerlendirilmiştir. İkinci aşamada ise ilk oturumda en yüksek puan alan 5 öğrenci görüşmeye davet edilmiş, 10 açık uçlu sorudan oluşan test tekrar uygulanmıştır. Verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan metaforlar ve bu metaforların etkileri karşılaştırılmış ve öğrencilerin algıları arasında ortaya çıkan farklar ve benzerlikler tartışılmıştır.

Lin, Shein & Yang (2012), “Exploring personal efl teaching metaphors in pre-service teacher education (Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde kişisel EFL öğretimi metotlarını keşfetmek)”. Metaforlar öğretmen eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Çünkü metaforlar karışık kavramların öğrenilmesinde ve öğretilmesinde kavrama ve anlama sağlar. Böylelikle öğretmenin kişisel tecrübelerinin kavranmasına bir pencere açar. Bu çalışma öğretmenlerin eğitim programının başında yabancı dil kursu olarak İngilizceyi nasıl gördüklerini incelemek için metafor analizi kullanılmıştır. Ortaokul öğretmenlik sertifika programında 40 öğretmene kendilerini EFL öğretmeni olarak nasıl algıladıkları ile ilgili metaforlar üretmeleri istenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin metaforik düşüncelerinin kişisel ve okul tecrübelerinden kaynaklanan öğretme ile ilgili inanışlarını yansıtan, öğrenci merkezli olarak ortaya çıktığını göstermiştir. Genel olarak metaforlar öğretmenlerin sınıfa girerken öğretme önceliği konusunda önyargılı fikirlerine erişimi sağlamıştır. Metaforlar öğretmenin değerlendirilmesinde de bir çerçeve sağlamıştır. Bu kendi farkındalığını ve gelişimi arttırmak için öğretmenlere bir araç olabilir. Bu çalışma öğretmen eğitimi ve daha ileriki araştırmalar ve incelemelerle ilgili noktaların önemini vurgulayan yargılara ve kanılara önderlik etmektedir.

Merdivan (2007), “Farklı Metafor Kullanımlarının Hipermetin Öğrenimine Etkileri” adlı yüksek lisans tezinde, hipermetin öğretiminde kullanılan metaforların; oluşturulan hipermetin özelliklerine, oluşturulma sürelerine ve hipermetin oluşturmanın eğitimde araç olarak kullanımı durumunda, bilgi kazanımına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Deneme modelinin kullanıldığı çalışmada; nitel ve nicel araştırma tekniklerinden yararlanılmış ve dört çalışma grubu oluşturulmuştur.

Hipermetin öğretimi sonrası, kullanılan farklı metaforların (kitap, içindekiler bölümüne vurgu yapılan kitap, ansiklopedi, şehir), oluşturulan hipermetin özelliklerine ve oluşturulma sürelerine etkisini belirlemek amacıyla uygulama sınavı; hipermetin oluşturmanın eğitimde bir araç olarak kullanımı durumunda, bilgi kazanımına etkisini belirlemek amacıyla başarı testi (içerik, ilişki ve transfer bilgisi) kullanılmıştır. Ekran kayıt yazılımı kullanılarak kaydedilen uygulama sınavı ile öğrencilerin, hipermetin yapısı, anlamlı ve anlamsız bağlantı yüzdesi ve oluşturma süresince yaşanan duraksama süresi verileri elde edilmiş ve sınavın değerlendirilmesinde çözümlene formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçları; hipermetin öğretiminde metafor kullanımının ve kullanım biçiminin önemini vurgular niteliktedir. Elde edilen bir diğer sonuca göre, hipermetin öğretiminde metafor kullanımı sonucu öğrenciler tarafından algılanan hipermetin yapısının, öğrencilerin hipermetin oluşturma sürelerini etkilediği, bilgi kazanımlarını ise etkilemediği tespit edilmiştir. Bilgi kazanımı ile bağlantı yüzdeleri arasındaki korelasyon incelendiğinde ise, anlamlı bağlantı yüzdesi ile bilgi kazanımı arasında pozitif ve anlamlı, anlamsız bağlantı yüzdesi ile bilgi kazanımı arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Mertol, Doğdu ve Yılar (2013), “Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Metaforik Algıları” adlı makalelerinde, Samsun Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 8-14 yaş grubundaki üstün zekâlı ve yetenekli 30 öğrencinin Sosyal Bilgiler derslerine yönelik düşünceleri, metafor analizi yöntemi kullanılarak, belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal Bilgiler derslerine yönelik düşüncelerini belirlemek üzere, öğrencilerden “Sosyal Bilgiler dersi... gibidir / benzetmektedir. Çünkü...”tümcesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında içerik analizi kullanılmıştır. Üstün Yetenekli öğrenciler Sosyal Bilgiler Dersine yönelik elli metafor üretmiştir. Elde edilen metaforlar alfabetik olarak sıralanmıştır. Her bir metaforu temsil eden öğrenci sayısının frekans ve yüzdesi hesaplanmıştır. “Yaşam, eğitim, akıl, insan, eğlence, hayat kaynağı, bilgi ve hayat bilgisi”, öne çıkan metaforlar olarak belirtilebilir. Çalışmanın diğer aşamasında öne çıkan metafor imgeleri beş kavramsal

kategoriye ayrılmıştır. Üstün zekâlı çocuklar sosyal bilgiler dersini yaşamın içinden bir ders ve bu dersin gerekli ve önemli olduğuna inandıklarını göstermişlerdir.

Nalçacı ve Bektaş (2012), “Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları” adlı makalelerinde, öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2010-2011 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünde öğrenim gören 664 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde frekans, yüzde hesaplamaları ve nitel yöntemler arasında yer alan içerik analizi çözümleme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar “okul... gibidir, çünkü...” ifadesi aracılığıyla toplam 83 metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak on bir farklı kategori altında toplanmıştır. Elde edilen bulgular katılımcılar tarafından üretilen ve ilk beş sırada yer alan metaforlar; aile, hayat, hapisane, fabrika ve toplum olduğu saptanmıştır.

Öksüz ve Kansu Çevik (2014), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul dışı Etkinlik Kavramına Yükladıkları Metaforların İncelenmesi” adlı makalelerinde, sınıf öğretmeni adaylarında okul dışı etkinlik kavramının incelenmesi olan bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının okul dışı etkinliğe ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelenmiştir. Araştırmaya Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi programında 4. sınıfta öğrenim gören toplam 127 öğretmen adayı katılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu bir görüşme formu hazırlanmış; görüşme formunda öğretmen adaylarından “Okul dışı etkinlik... gibidir; çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistikler ile içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının okul dışı etkinlik kavramına ilişkin olarak toplam 75 metafor ürettikleri görülmüş; okul dışı etkinlik kavramına ilişkin olarak “temel ihtiyaç, kalıcılık, hayata açılan yol, karmaşık bir süreç, rahatlama ve sosyal etkinlikler bütünü” kategorileri oluşturulmuştur. Temel ihtiyaçlar kategorisinde, yaşamsal ihtiyaçlar ve sevgi temalarına; kalıcılık kategorisinde, kalıcı öğrenme, ödül gibi metaforlara; hayata açılan yol kategorisinde,

bağımsızlığa kavuşma ve sosyalleşme temalarına; karmaşık bir süreç kategorisinde yapboz, zaman gibi metaforlara; rahatlama kategorisinde, nefes alma ve teneffüs temalarına ve sosyal etkinlikler bütünü kategorisinde, spor, sanat ve gezi faaliyetleri temalarına yer verildiği görülmüştür. Sonuç olarak öğretmen adaylarının okul dışı etkinlik kavramına ilişkin algılarının genelde olumlu olduğu fakat yapılabilecek etkinlik önerilerinin birbirine benzer olduğu ortaya çıkmıştır. Kendi eğitimleri boyunca yaptıkları ve şuan için önerdikleri etkinliklerin tamamen hayatın kendisi olması gerektiği üzerinde durmuşlar yaşamdan bağımsız olamayacağını belirtmişlerdir.

Özdemir (2012), “Lise Öğrencilerinin Metaforik Okul Algılarının Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi” isimli çalışmasında öğrencilerin metaforik algılarını cinsiyet, okul türü, sınıf ve ailelerin aylık gelir değişkenlerine dayalı olarak analiz etmiştir. Araştırmayı Ankara ili merkez ilçesinde 2009-2010 öğretim yılında öğrenim gören 209’u kız, 318’i erkek olmak üzere toplam 527 öğrenciyle gerçekleştirmiştir. Araştırma verileri, çalışma kapsamında geliştirilmiş olan “Okul Algısı Ölçeği” ile toplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin okul algılarının “koruma-geliştirme yeri”, “baskı yeri” ve “yuva” alt boyutlarına göre cinsiyet, okul türü, sınıf ve ailenin aylık geliri değişkenlerinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin, genel lise öğrencilerinin, lise 1. sınıf öğrencilerinin ve alt gelir grubu öğrencilerin okulu kendilerini koruyan ve geliştiren bir yer olarak algıladıkları ortaya çıkarken; erkek öğrencilerin, Anadolu Lisesi öğrencilerinin, lise 2, 3, 4. sınıf öğrencilerinin ve üst gelir grubu öğrencilerinin okulu görece baskı yeri olarak algıladıkları tespit edilmiştir.

Özkul (2012), “Müzik Metaforları” adlı makalesinde, müzik-dil ilişkisine farklı bir açıdan, metaforlar açısından bakılmıştır. Metafor kısaca bir şeye birden çok içeriğin sığdırılmasıdır. İnsanlar soyut şeyleri anlamak için genellikle bunları somutlaştırma eğilimindedirler ve bu eğilim metaforları doğurur. Gündelik hayatta yapılan oturmak-kalkmak gibi dikey düzlemde ya da yürümek gibi yatay düzlemdeki hareketler metafor olarak dilde de kullanılır. Örneğin, genel olarak iyi

şeyler, mutluluk, cennet yukarıda, üstte, kötü şeyler, üzüntü, cehennem aşağıda, alttadır. Geçmiş arkada, gelecek öndedir. Bunların sonucu olarak gündelik hayatta yapılan bedensel hareketler de Türkçeye metafor olarak girmiştir: Ümitsizliğe düşmek, meslekte ilerlemek-yükselmek, gözden düşmek, acıya katlanmak, sefa sürmek, işe girmek, zaman harcamak, acı çekmek gibi. Bu şekilde müzik de dil gibi hareketlerle somutlaşmıştır, müziğin birçok soyut kavramı bedensel-uzamsal kelimelerle ifade edilir. Örneğin melodi “yatay”, armoni “dikey”dir. Tını “sıcak” ya da “soğuk”, sesin tizleşmesi “incelme”, pesleşmesi “kalınlaşma”, gürlük değişimleri “yükselme” ve “düşme”, ritmi hızlandırmak “koşmak” kelimeleriyle ifade edilir. Bu metaforlar nedensiz değildir, örneğin sesin tizleşmesine incelme denmesi, ince telin ya da ince müzik aletinin ince ses çıkarmasına dayanıyor olabilir. Bu metaforlar soyut olan müzik terimlerini somutlaştırarak daha kolay anlaşılmayı sağlar. Dile kendiliğinden yerleşmiş olan bu metaforların tutarlılığı birçok bilimsel deneyle ispatlanmıştır. Örneğin Eitan ve Granot’un 2004 yılında yaptıkları araştırmada, deneklere dinlettikleri müziği hayallerindeki bir insanın hareketleriyle ilişkilendirmelerini istemişlerdir. Daha sonra denekler bu hareketlerin tipini, yönünü, hareketlerdeki hız değişikliklerini tanımlamışlardır. Deney sonuçlarının büyük ölçüde müzik metaforları ile uyduğu görülmüştür. Müzik metaforlarının bedensel temelli oluşları ve anlamayı kolaylaştırmaları, beden kullanılarak yapılan müzik eğitim yöntemlerinin dildeki ispatlarıdır. Bu sayede hızlı bir parçada öğrencinin koşması ya da do-re aralığı gibi küçük aralıklarda yürüyüp do-la gibi büyük aralıklarda atlaması, metaforların bu yöntemlerin özü olduğunun göstergeleridir.

Öztürk (2007), “Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının ‘Coğrafya’ Kavramına Yönelik Metafor Durumları” isimli makalesinde coğrafya konularında öğretim yapacak öğretmen adaylarının “coğrafya” kavramına yönelik sahip oldukları algıları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmaya 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı’ndan 131 öğrenci (69 kız- 62 erkek), Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı’ndan 115 öğrenci (53 kız- 62 erkek) ve Sınıf

Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan 115 öğrenci (54 kız- 57 erkek) olmak üzere 357 son sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veriler “Coğrafya... gibidir; çünkü...” sorusuyla toplanmıştır. Araştırmanın verileri içerik analizi tekniği kullanılarak incelenip yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda coğrafyayı “yaşam kaynağı-yaşamın kendisi” olarak gören öğrencilerin oranı %33; “yaşam alanı” olarak gören öğrencilerin oranı %23.2; “yol buldurucu-yönlendirici” olarak gören öğrencilerin oranı %8.1 ve “farklı branşları barındırıcı” olarak gören öğrencilerin oranı %7.5 olarak tespit edilmiştir. Coğrafyayı yaşamın kendisi olarak ilişkilendiren öğrencilerin oranı %56'dır.

Polat (2010), “İlköğretim 6.-7. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Kavramına İlişkin Kullandıkları Metaforlar” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerin gündelik hayatlarında kullandıkları metaforlar yardımıyla “matematik” kavramına ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma Tokat ili merkez ilköğretim okullarında öğrenim gören 73 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler görüşme formlarıyla toplanmış toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Sonuç olarak, katılımcıların matematik kavramına karşı olumlu algılara sahip oldukları; matematik kavramına ve matematik bilenlere yönelik olumlu metafor geliştirdikleri, matematik bilmeyen insanlara karşı ise olumsuz metafor geliştirdikleri gözlenmiştir.

Polat, Apak ve Akdağ (2013), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademisyen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi” adlı makalelerinde, Kocaeli Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği okuyan öğrencilerin “akademisyen” kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliğinde öğrenim gören 31 erkek 103 kız toplam 134 öğrenciden toplanmıştır. Araştırma, var olan durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçladığından betimsel nitelik taşımaktadır. Bu kapsamda, öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde; metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme,

geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının akademisyen kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların çeşitli kategorilere göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin 111'i geçerli 61 metafor üretmiştir. Üretilen metaforların 43'ü olumlu, 18'i olumsuzdur. Metaforlar gerekçelendirilmelerine göre bilgi kaynağı, eleştirmen, bilgi üreticisi, araştırmacı, rehber ve diğer olmak üzere altı kategoriye ayrılmıştır. Katılımcıların %71'lik kısmı akademisyen kavramına ilişkin olumlu imge, %29 ise olumsuz imge geliştirdiği saptanmıştır. Kavramsal kategoriler incelendiğinde, öğrenciler akademisyenleri en fazla bilgi kaynağı (%34) olarak görmektedir. Katılımcıların yaklaşık %16'sı akademisyenleri eleştirmen olarak görmektedir. Sayıları yakın oranlarda katılımcılar ise akademisyenleri bilgi üreticisi (%11), rehber (%10) ve araştırmacı (%8) olarak görmektedir.

Saban (2004), "Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar" adlı makalesinde, giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi (İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda 2003-2004 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde "Öğretmenlik Mesleğine Giriş" dersini alan 74'ü normal öğretim ve 77'si de ikinci öğretim olmak üzere toplam 151 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, her öğrencinin "Öğretmen... gibidir; çünkü ..." veya "Öğretmen... benzer; çünkü ..." cümlesini tamamlamasıyla elde edildi. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasında, içerik analizi tekniği kullanıldı. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının yaklaşık üçte ikiye yakın bir kısmının, (%64) öğretmeni "bilginin kaynağı ve aktarıcısı", "öğrencileri şekillendirici ve biçimlendirici" ve "öğrencileri tedavi edici" olarak algıladığı görülmektedir. Geriye kalan üçte birlik bir kısmı (%36) da öğretmenlerin "öğretirken eğlendirmesi", "öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemesi" ve "öğrencilere öğrenme sürecinde rehber olması" gerektiğini savunmaktadır.

Saban (2008), “Okula ilişkin metaforlar” adlı makalesinde, ilköğretim birinci kademe öğrenci (n=1,204), öğretmen (n=85) ve öğretmen adaylarının (n=420) okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların her birinin “Okul ... gibidir, çünkü ...” ibaresini tamamlamasıyla elde edilen ham veriler, hem nitel hem de nicel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcılar okul kavramına ilişkin olarak toplam 74 adet geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından irdelenerek 10 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Söz konusu bu 10 kavramsal kategori katılımcı türü (öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayı) bakımından önemli derecede farklılık göstermiştir. Kavramsal kategoriler, ayrıca, öğrencilerin sınıf düzeyleri (3, 4 ve 5. sınıf) bakımından da önemli derecede farklılık göstermiştir.

Saban (2009), “Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler” adlı makalesinde, öğretmen adaylarının (N=2847) öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri (metaforları) inceledi. Bu amaç için katılımcılar “Öğrenci... gibidir; çünkü...” ibaresini tamamlamaları istenmiş. Veriler, nitel (içerik analizi) ve nicel (ki-kare) veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edildi. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adayları öğrenci kavramına ilişkin toplam 156 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından 11 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Kavramsal kategoriler öğretmen adaylarının program türü, cinsiyeti ve sınıf düzeyi bakımından önemli derecede farklılık göstermiştir. Metaforlar, öğretmen adaylarının belli eğitimsel olgulara ilişkin sahip oldukları kişisel algılarını anlamada, güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilenliği saptanmıştır.

Soydaş (2010), “Öğrencilerin Hayat Bilgisi Dersinde Edindikleri Demokrasi ve Demokratik Yaşamla İlgili Kavramlara İlişkin Oluşturdukları Metaforların Hermeneutic Yaklaşımla İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin Hayat Bilgisi dersi programında yer alan demokrasi kavramını yaşamlarıyla ilişkilendirme

biçimleri ve bu ilişkiyi yaşamlarının hangi alanlarında kullandıkları incelenmiştir. Bu ilişkilendirmenin belirlenmesi için öğrencilerin demokrasi kavramı ile ilgili oluşturdukları metaforlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın verileri Çanakkale il merkezi ve Kepez Beldesinde bulunan 17 ilköğretim okulunun 3. sınıfında öğrenim gören 1090 öğrenciden toplanmıştır. Öğrencilere öncelikle, demokrasi ve demokratik yaşam ile ilgili 7 kavramdan oluşan anket formu uygulanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile kategorilere ayrılmış; oluşturulan kategoriler, yapılan gözlem ve görüşmelerle birlikte irdelenmiştir. Bu aşamada hermeneutik yaklaşımdan faydalanılmıştır. Hermeneutik yaklaşım ile, sınıf ortamının metafor oluşturmayı etkileme durumu, yapılan gözlem ve görüşmelerle desteklenmiştir. Verilerin analizinden elde edilen bulgular, öğrencilerin metafor oluşturmada sorun yaşadıklarını göstermektedir. Öğrenciler genellikle yakın çevrelerindeki varlıklar üzerinden metafor oluşturmuştur. Oluşturulan metaforlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, kız ve erkek öğrenciler arasında farklılık görülmemiştir. Tüm kavramlarda kız ve erkek öğrenciler birbirine yakın oranlarda metafor oluşturmuştur. Diğer taraftan, anne-baba mesleklerine göre incelendiğinde, annesi çalışan öğrenciler farklılık, özgürlük ve adalet kavramlarında daha fazla metafor oluşturmuştur. Sonuç olarak, hayat bilgisi dersi programında yer alan bu kavramların, öğrenciler tarafından yeterince anlaşılmadığı görülmüştür. Öğrencilerin büyük kısmı, demokrasi ve demokratik yaşam ile ilgili kavramları somutlaştırmada sorun yaşamaktadır. Kavram karmaşası ve tanımlama sorunu, metafor oluşturma oranını da düşürmektedir.

Soysal ve Afacan (2012), “İlköğretim Öğrencilerinin “Fen Ve Teknoloji Dersi” Ve “Fen Ve Teknoloji Öğretmeni” Kavramlarına Yönelik Metafor Durumları” adlı yüksek lisans tezinde, “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik ilköğretim öğrencilerinin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkartmayı amaçlamıştır. Araştırma tarama modelinin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Bu çalışmaya Nevşehir ilinde A İlköğretim Okulu'nun 4, 5, 6, 7 ve 8.sınıfında öğrenim gören toplam 137 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın verileri ilköğretim öğrencilerinin “Fen ve teknoloji dersi... gibidir.

“Çünkü...” ile “Fen ve teknoloji öğretmeni... gibidir. Çünkü...” cümlelerini tamamlattırılarak elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilip yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda çalışmaya katılan ilköğretim öğrencileri fen ve teknoloji dersini; %19.7 “Farklı branşları barındırıcı” %16.78 ve “bilgilendirici”, %1.45 şeklinde algıladıkları görülmüştür. Ayrıca ilköğretim öğrencileri fen ve teknoloji öğretmenini %22.62 “bilgiyi aktarma biçimi”, %22.62 “bilgi sağlayıcı”, %18.24 “her alanda bilgi sahibi”, %2.91 “şekillendirici”, %1.45 “gerekli/önemli” olarak algılamaktadırlar. Bu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik sahip olduğu algıları metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. 137 ilköğretim öğrencisi “fen ve teknoloji” dersi hakkında 69 metafor üretirken, fen ve teknoloji öğretmeni hakkında ise 70 adet metafor üretmişlerdir. Ortalama olarak her iki kavram için her iki öğrenci bir farklı metafor üretmiştir. Bu oran bu yaştaki çocukların hayal gücü ve benzetme yeteneklerinin ne kadar güçlü olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Tünkler (2013), “Vatandaşlık Ve Demokrasi Eğitimi Programında Yer Alan Soyut Kavramların, Becerilerin Ve Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasına İlişkin Metaforik Bir Yaklaşım” adlı yüksek lisans tezinde, İlköğretim 8. sınıf Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Programı “Hak ve Özgürlüklerimiz” ile “Görev ve Sorumluluklarımız” temalarında yer alan “Hak, Özgürlük, Hoşgörü, Sorumluluk, Eşitlik, Onur, Dayanışma, Sevgi, Adil Olma, Uzlaşma, Barış, Vatanserverlik” gibi soyut kavram, değer ve becerilerin öğrencilere kazandırılmasında metafora dayalı öğretim etkinliklerinin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2012-2013 öğretim yılında Konya il merkezinde bulunan Mareşal Mustafa Kemal Ortaokulu sekizinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. İki aşamadan oluşan araştırmanın birinci aşaması deneysel desene göre tasarlanmıştır. Bu amaçla deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup oluşturulmuştur. Deney grubunda 38, kontrol grubunda ise 36 öğrenci çalışma grubunda yer almıştır. Veri toplama amacıyla Kavram Testi kullanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşaması ise durum çalışması desenine göre tasarlanmış, verilerin toplanmasında odak grup görüşmesinden faydalanılmıştır.

Toplanan verileri açıklayacak kavram ve ilişkilere ulaşmada içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda metafora dayalı öğretim etkinliklerinin soyut kavram ve değerlerin öğretiminde etkili bir araç olduğu ortaya çıkmıştır.

Umuzdaş ve Umuzdaş (2013), “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi” adlı makalelerinde, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektedir. Bu amaçla belirlenen metaforlar, oluşturdukları temalar ve bu temalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bakımından incelenmiştir. Nitel veri toplama teknikleri kullanılan bu araştırmada katılımcıları, araştırmanın yapıldığı Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı programında müzik dersine devam eden 2. sınıf öğrenciler olmak üzere toplam 200 (%100) öğrenci oluşturmaktadır. 38 adet yanlış doldurulan form iptal edildikten sonra değerlendirilmeye alınan 162 verinin sonucuna göre; öğrencilerin müzik dersi algılarına ilişkin 59 adet metafor elde edilmiş ve bunlar 18 temaya ayrılmıştır. Bunlar, çeşitlilik içeren, eğlenceli, heyecan verici, geliştirici, dinlendirici, farkındalık arttırıcı, İşbirliği yapma becerisi kazandırıcı, ilgi çekici, zevk verici, Sevgi duyulan, tekrar edilen, ihtiyaç duyulan, mutluluk verici, özgürlük verici, motive edici, ifadeyi güçlendirici, sıkıntı verici ve fırsat verici olduğu görülmüştür. Belirlenen temalar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu temaları iki ana boyutta toplamak mümkündür. Bunlardan ilki dersin içeriği ile, ikincisi ise dersin uyandırdığı maneviyatla ilgilidir. Belirlenen temaların %98,3’ünün olumlu olmasından hareketle; sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersini daha çok bilişsel ve duyuşsal kazanımlar olarak algıladıkları söylenebilir.

Uyanık (2012), “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Küresel Çevre Sorunlarına Yönelik Metaforlar” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin küresel çevre sorunlarına yönelik olarak kullandıkları metaforları tespit etmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2010-2011 öğretim yılında, Tokat il merkezindeki sosyo-ekonomik düzeyleri farklı 3 ilköğretim okulunda, 6, 7 ve 8.

sınıflarda öğrenim gören 432 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi ile elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak on sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket araştırmacı tarafından katılımcılara ulaştırılmış ve anketlerin dönüşümü araştırmacı tarafından sağlanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler Word belgesi olarak bilgisayara işlenmiştir. Araştırmanın sonunda elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Veriler ortak başlıklar halinde toplanarak kategoriler haline getirilmiştir. Elde edilen veriler frekans haline dönüştürülerek sayısal bulgular tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlara ait problemler altında düzenlenmiş kategorileri şöyledir: Birinci alt problemin kategorileri “dünyada meydana gelen değişim”, “kirlilik”, “afet”, “diğer” , ikinci alt problemin kategorileri “umutsuzluk, tükenme ve üzüntü”, “kirlilik” , “sağlık ve zarar”, “diğer”, üçüncü alt problemin kategorileri “bozulma”, “tükenme”, “diğer”, dördüncü alt problemin kategorileri, “zarar ve düzensizlik ”, beşinci alt problemin kategorileri “tükenme” , “israf”, altıncı alt problemin kategorileri “tükenme”, “ölüm”, yedinci alt problemin kategorileri “tükenme”, “tüketim”, sekizinci alt problemin kategorileri “tükenme”, “önem” dokuzuncu alt problemin kategorileri “tükenme”, onuncu alt probleminin kategorileri “tükenme”, “anlamı olmayan yaşam”, “diğer” şeklinde belirlenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin, istenilen metaforlar üretmekte zorluk yaşadığı ve üretilen metaforlar incelendiğinde de küresel çevre sorunlarının öğrenciler tarafından dünyanın sonunu getiren bir süreç olarak algıladıkları ve sürece neden olarak insanın aç gözlüğü, bilinçsizliği ve duyarsızlığı gösterildiği gözlenmiştir.

Yalçın ve Erginer (2012), “İlköğretim Okullarında Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algılar” adlı makalelerinde, öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticilerin okul müdürüne ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Katılımcılardan “okul müdürü” kavramına ilişkin metaforlar üretmeleri istenmiştir. Nitel olarak desenlenen araştırmada fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2009-2010 öğretim yılında Tokat il merkezindeki altı ve Tokat ili merkeze bağlı köylerdeki sekiz ilköğretim okulunun 2. kademe öğrenci,

öğretmen, veli ve yöneticileri oluşturmuştur. Araştırma verileri katılımcıların, “okul müdürü...benzer; çünkü...” cümlesini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ortalamanın üzerinde (5 ve üzeri) üretilen metaforların olumlu algılar içerdiği ve katılımcıların okul müdürüne ilişkin genel algılarının olumlu olduğu görülmüştür. Okul müdürleri çoğunlukla öğrenci ve öğretmenleri koruyan, okulda güven ortamı oluşturmak için çalışan, öğrencileri yönlendiren ve yol gösteren kişiler olarak nitelendirilmişlerdir. Bulgular öğrencilerin okul müdürlerini daha çok olumsuzluk unsuru olarak; öğretmenler ve yöneticilerin yönlendirici ve yol gösterici olarak; velilerin ise koruyucu ve güven verici olarak nitelendirdiklerini göstermektedir.

Yar (2013), “Okul Uygulaması Dersine Yönelik Öğretmen Adayı, Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Sahip Oldukları Metaforlar” adlı makalesinde, öğretmen adayları (n=174), öğretmen (n=106) ve okul yöneticilerinin (n=54) okul uygulaması dersine ilişkin sahip oldukları metaforları belirlemek amacıyla yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların her birinin “ okul uygulaması dersi... gibidir, çünkü...” ibaresini tamamlamasıyla elde edilen veriler nitel ve nicel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre 44 adet geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından tiyatro, ilk adım, boş ders, laboratuvar, ayna, formalite, yetim ve biçimlendiricilik olmak üzere sekiz kavramsal kategori altında toplanmıştır. Oluşturulan sekiz kavramsal kategorinin katılımcı türü (öğretmen adayı, öğretmen ve yönetici), cinsiyeti ve branşı (Sınıf, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Resim, Müzik, Bilgisayar ve Türkçe Öğretmeni) açısından farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Yılmaz (2011), “İlköğretim Okul Yöneticileri Ve Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kuruma Yönelik Örgütsel Metafor Algıları” adlı yüksek lisans tezinde, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin çalıştıkları kuruma yönelik örgütsel metafor algılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bunun için Kastamonu ili Merkez ilçede bulunan 18 ilköğretim okulunda görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerden 311 kişiye araştırmacı tarafından geliştirilen “Örgütsel Metafor Ölçeği”

uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticileri ve öğretmenler çalıştıkları kurumu açıklamada en fazla organizma metaforundan yararlanmışlardır. Ayrıca, görev unvanı değişkenine göre, okul yöneticileri ve öğretmenler arasında organizma metaforu boyutunda istatistikî olarak anlamlı bir farklılık söz konusudur. Okul yöneticileri çalıştıkları kurumu açıklarken öğretmenlere göre daha fazla organizma metaforunu kullanmaktadırlar. Cinsiyet değişkenine göre, kadın ve erkek katılımcılar arasında çalıştıkları kurumu kültür metaforu yoluyla açıklamada erkek katılımcıların lehine anlamlı farklılık söz konusudur. Branş değişkenine göre, anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Mesleki kıdem değişkenine göre, ruhlar hapishanesi boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusudur. Kıdemi 5 yıl ve daha az olanlar ile 6-10 yıl olanlar ve 11-15 yıl ile 16-20 yıl olanlar arasında kıdemleri daha fazla olan gruplar lehine anlamlı farklılık söz konusudur. Kıdemi 5 yıl ve altı olanlar ile 6-10 yıl olanlar çalıştıkları kurumu açıklamada ruhlar hapishanesi metaforunu “Hiç katılmıyorum” düzeyinde kullanırken, kıdemi 11-15 yıl ile 16-20 yıl olanlar çalıştıkları kurumu ruhlar hapishanesine benzetmede “Biraz katılıyorum” düzeyindedirler. Okul kıdemi değişkenine göre de, organizma, kültür ve ruhlar hapishanesi boyutlarında anlamlı bir farklılık söz konusudur. Okul kıdemi 5 yıl ve daha az olanlarla 21 yıl ve üzeri olanlar çalıştıkları kurumu “Çok katılıyorum” düzeyinde organizma metaforu ile açıklarken, okul kıdemi 6-10 yıl ve 11-16 yıl olanlar “Orta derecede katılıyorum” düzeyinde organizma metaforu ile açıklamaktadırlar. Kültür metaforu boyutunda okul kıdemi 5 yıl ve daha az olan ve 6-10 yıl olan katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık söz konusudur. Okul kıdemi 5 yıl ve daha az olan katılımcılar çalıştıkları kurumu “Çok katılıyorum” düzeyinde kültür metaforu ile açıklarken okul kıdemi 6-10 yıl olan katılımcılar çalıştıkları kurumu “Orta derecede katılıyorum” düzeyinde açıklamaktadırlar. Ruhlar hapishanesi metaforu boyutunda okul kıdemi 5 yıl ve daha az olan ve 16-20 yıl olan katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık söz konusudur. Kıdemi daha fazla olan katılımcılar çalıştıkları kurumu mesleğinin ilk yıllarında olan katılımcılara göre daha fazla ruhlar hapishanesi metaforu olarak açıklamışlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın türü, evreni, örnekleme hakkında bilgiler verilmekte, veri toplama araçları tanıtılmakta ve verilerin toplanması ile analizinde izlenen yollar açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Türü

Bu araştırma, nitel araştırma türünde desenlenmiştir. “Nitel araştırmalar, psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili derinlemesine bilgi sağlayan araştırmalardır. Nitel araştırmalar, geleneksel araştırma yöntemleri ile ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir” (Frankel ve Devers, 2000’den aktaran Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2010:254). Bu araştırmada da ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının açıklanmasında, nitel araştırma türünün derinlemesine bilgilerin elde edilmesini sağlayacağı düşünülmüştür.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Niğde ili merkez ilçesindeki ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu evreni temsil edebilecek örneklemin belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yolu kullanılmıştır.

“Basit seçkisiz örnekleme, her bir örneklem seçimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı bir örnekleme yöntemidir” (Büyüköztürk vd. 2010:84). Buna göre araştırmanın örneklem grubunu oluşturacak öğrencileri seçmek üzere merkez ilçede yer alan 12 ortaokuldan 6’sı seçilmiştir. Bu ortaokullar alfabetik sıra ile Alparslan, Atatürk, Kanuni Sultan Süleyman, Kemal Aydoğan, Mevlana ve 23 Nisan Havacılar ortaokullarıdır. Bu ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin seçiminde de basit seçkisiz örnekleme yöntemi izlenmiştir. Buna göre bu araştırmanın örneklem grubunu 972 öğrenci oluşturmaktadır. Tablo 3.2.1.’de örneklem grubu öğrencilerinin demografik özelliklerine yer verilmektedir.

Tablo 3.2.1. Örneklem Grubu Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Demografik özellik	f	%
Kız	520	53,50
Erkek	452	46,50
5. Sınıf	250	25,72
6. Sınıf	233	23,97
7. Sınıf	242	24,89
8. Sınıf	247	25,41
Toplam	972	100,00

Tablo 3.2.1’de görüldüğü gibi örneklem grubu öğrencilerinin %25,72’si (n=250) 5.sınıf, %23,97’si (n=233) 6.sınıf, %24,89’u (n=242) 7.sınıf ve %25,41’i (n=247) 8.sınıfta öğrenim görmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, örneklem grubu öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya koymak amacıyla “Müzik... gibidir. Çünkü...”, “Müzik dersi... gibidir. Çünkü...” ve “Müzik öğretmeni... gibidir. Çünkü...” ifadelerini tamamlamaları istenen bir form aracılığıyla elde edilmiştir. Bu form, araştırmacı tarafından okullara bizzat gidilerek ve her bir sınıfa veri toplama aracıyla ilgili açıklamalar yapılarak uygulanmıştır. Bu form ile örneklem grubu öğrencilerinin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarıyla ilgili örtük düşüncelerinin, bir metafor aracılığıyla açık bir şekilde dile getirmelerini sağlamaları amaçlanmıştır. Bu formda “gibi” kavramı metaforun konusu ile kaynağı arasındaki bağın kurulmasına yardımcı olmak için kullanılmıştır. Çünkü kavramıyla da örneklem grubu öğrencilerinin ürettikleri metaforlara mantıksal bir dayanak oluşturmaları sağlanmaya çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Bu araştırmanın verileri, Saban'ın (2008) araştırmasındaki verileri analiz etme yolu örnek alınarak analiz edilmiştir. Buna göre araştırmada elde edilen veriler beş aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar: geçerli metaforların kodlanması ve geçersiz metaforların ayıklanma aşaması, örnek metafor ifadelerini derleme aşaması, temalara göre kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve nitel verilerin nicel verilere dönüştürülerek SPSS programı aracılığıyla analiz edilme aşamasıdır. Aşağıda bu aşamalar ayrı ayrı ele alınarak açıklanmaktadır.

a) Geçerli metaforların kodlanması ve geçersiz metaforların ayıklanma aşaması

Araştırmada örneklem grubu öğrencilerinin ürettikleri metaforlar, müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramları altında ilk olarak geçerli olup olmama durumlarına göre ayıklanmış ve 972 öğrencinin metaforlarının geçerli olduğu tespit edilmiştir. Sonraki aşamada her kavram altında yer alan metaforlar, öğrencilerin ifadeleri ışığında kodlanmıştır (örneğin; müzik kavramına ilişkin metaforlar “arkadaş”, “ruhun gıdası”; müzik dersine ilişkin metaforlar “eğlence merkezi”, “yabancı dil”; müzik öğretmene ilişkin metaforlar “melek”, “sanatçı”, vb.). Bu aşamada geçerli metaforlar alfabetik olarak sıralanırken, geçersiz metaforlar içeren (benzetilen kavramla benzerlik nedeni uyuşmayan metaforlar içeren) kâğıtlar (n=125) ile boş bırakılan kâğıtlar (n=132) ayıklanmıştır.

b) Örnek metafor ifadelerini derleme aşaması

Bu aşamada, örneklem grubu öğrencilerinin geçersiz kâğıtları araştırma dışında tutularak 972 geçerli kâğıt üzerinde örnek metafor ifadelerinin derlenmesine başlanmıştır. Bu bakımdan öğrencilerin ürettikleri metaforlar yeniden incelenmiş ve metaforu en iyi açıkladığı düşünülen ifadelerden örnek metafor ifadeleri seçilmiştir. Bu ifadelerin kim tarafından üretildiğine ilişkin kişisel bilgiler, örnek ifadenin yanına parantez içinde okul adı, sınıf ve cinsiyet kodlanarak verilmiştir. Parantez içi ifadelerde yer alan Alparslan, Atatürk, Kanuni Sultan Süleyman vb. okul adlarını, 5, 6, 7, 8 rakamları sınıf düzeyini, K ve E harfleri de cinsiyeti belirtmektedir.

c) Temalara göre kategori geliştirme aşaması

Bu aşamada örneklem grubu öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından irdelenmiştir. Bu amaçla metaforların, benzerlik kurulan kavram, durum, nesne, olay vb. ile bu kavram, durum, nesne, olay vb. arasındaki ilişkileri bakımlarından analiz edilmiş ve hangi tema altında yer almalarının uygun olacağına karar verilmiştir. Bu inceleme sonucunda ‘müzik’ için toplam 15, ‘müzik dersi’ için toplam 12, ‘müzik öğretmeni’ için 15 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Tablo 3.4.1.'de, müzik kavramına ilişkin kategori geliştirme aşamasında derlenen ve 160 adet metaforun belli bir kategori altında toplanmasında kullanılan özellikler yer almaktadır.

Tablo 3.4.1. Müzik kavramına ilişkin 15 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler

<i>Güven veren bir unsur olarak müzik</i>	<i>Sağlık veren bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, güven verir.	— Müzik, rahatlatır ve şifa verir.
— Müzik, her zaman yanındadır.	— Müzik, dinlendirir ve iyileştirir.
<i>Vazgeçilmez bir unsur olarak müzik</i>	<i>Hissettiren sezdiren bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, yaşam için gereklidir.	— Müzik, acı ve tatlı her anı yaşatır.
— Müzik, hayata anlam kazandırır.	— Müzik, iyi hisler uyandırır.
<i>Yansıtıcı bir unsur olarak müzik</i>	<i>Başka dünyalara yolculuk etmeyi sağlayan bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, toplumların kültürünü yansıtır.	— Müzik, başka diyarlara götürür.
— Müzik, insanların ruh durumunu yansıtır.	— Müzik, göremediklerimizi gösterir.
<i>Eğlendirici bir unsur olarak müzik</i>	<i>Bütünü oluşturan bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, eğlendirir.	— Müzik, notaların bir araya gelmesiyle oluşur.
— Müzik, ritmi ile dans ettirir.	— Müzik, farklı tarz ve türleri içerir.
<i>Kaynak oluşturan bir unsur olarak müzik</i>	<i>İletişimi sağlayan bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, bilgi kaynağıdır.	— Müzik, duyguların somutluk kazanmasını sağlar.
— Müzik, ilham kaynağıdır.	— Müzik, duyguları kelimelere döker.
<i>Geçmişin izlerini taşıyan bir unsur olarak müzik</i>	<i>Birleştirici bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, geçmişin izlerini taşır.	— Müzik, insanları aynı duygularda birleştirir.
— Müzik, anıları tazeler.	— Müzik, insanlar arasındaki bağları kuvvetlendirir.
<i>Bağımlılık oluşturan bir unsur olarak müzik</i>	<i>Takip edici bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik, bağımlılık yapar.	— Müzik, insanları takip eder.
— Müzik, insanları kendine bağlar.	— Müzik, insanları her ortamda yakalar.
<i>Değerli bir unsur olarak müzik</i>	
— Müzik, değerlidir.	
— Müziğin değerine paha biçilmez.	

Tablo 3.4.2.'de, müzik dersi kavramına ilişkin kategori geliştirme aşamasında derlenen ve 278 adet metaforun belli bir kategori altında toplanmasında kullanılan özellikler yer almaktadır.

Tablo 3.4.2. Müzik dersi kavramına ilişkin 12 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler

<i>Eğlendirici bir unsur olarak müzik dersi</i>	<i>Başarının farklı yeterliklere bağlı olduğu bir unsur olarak müzik dersi</i>
— Müzik dersi, haftanın eğlencesidir.	— Müzik dersinde, başarılı olmanın yolu müziğin alfabesini bilmekten geçer.
— Müzik dersi, çalarak-söyleyerek eğlendirir.	— Müzik dersi, yetenekli olanların başarabileceği bir derstir.
<i>Arındıran rahatlatan ve dinlendiren bir unsur olarak müzik dersi</i>	<i>Zengin öğrenme durumları içeren bir unsur olarak müzik dersi</i>
— Müzik dersi, sıkıntıları unutturur.	— Müzik dersi, renkli içeriğe sahiptir.
— Müzik dersi, rahatlatır ve dinlendirir.	— Müzik dersi, farklı çalgıların tanınmasını sağlar.
<i>Öğretici ve yönlendirici bir unsur olarak müzik dersi</i>	<i>Bitmesi istenmeyen bir unsur olarak müzik dersi</i>
— Müzik dersi, öğretici bir derstir.	— Müzik dersi, çabucak bitmektedir.
— Müzik dersi, yetenekleri geliştirir.	— Müzik dersine ayrılan süre yetersizdir.
<i>Olumsuz öğrenme algısının oluştuğu bir unsur olarak müzik dersi</i>	<i>Farklı bakış açıları kazandıran bir unsur olarak müzik dersi</i>
— Müzik dersi, sınav kaygısı oluşturur.	— Müzik dersi, farklı dünyalara götürür.
— Müzik dersi, sıkıcı bir derstir.	— Müzik dersi, müziksel kültürlenmeyi sağlar.
<i>Temel bir ihtiyaç olarak müzik dersi</i>	<i>Yansıtıcı bir unsur olarak müzik</i>
— Müzik dersi, yaşam için gereklilik arz eder.	— Müzik dersi, toplumsal gerçekleri yansıtır.
— Müzik dersi, temel ihtiyaçlar kadar gereklidir.	— Müzik dersi, duygularımızı müzikle ifade etmemizi öğretir.
<i>Müzikle buluşma noktası olarak müzik dersi</i>	<i>Öğrencinin aktif olduğu bir ders olarak müzik dersi</i>
— Müzik dersi, müzikle buluşulan yerdir.	— Müzik dersi, etkinlikler yönünden zengindir.
— Müzik dersi, müziğe ulaştıran köprüdür.	— Müzik dersi, çalma ve söyleme ağırlıklıdır.

Tablo 3.4.3.'de, müzik öğretmeni kavramına ilişkin kategori geliştirme aşamasında derlenen ve 195 adet metaforun belli bir kategori altında toplanmasında kullanılan özellikler yer almaktadır.

Tablo 3.4.3. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin 15 kavramsal kategori ve onları temsil eden özellikler

<i>Seven, güven veren ve koruyan bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Sanatçı kişiliği ile müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, şefkat yönüyle dikkat çeker.	— Müzik öğretmeni, yetenekli bir kişidir.
— Müzik öğretmeni, güvenilen bir kişiliktir.	— Müzik öğretmeni, sesi güzel olan kişidir.
<i>Bilgi kaynağı bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Hayranlık duyulan bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, bilgisiyle ön plana çıkar.	— Müzik öğretmeni, fiziksel özelliği ile sevilir.
— Müzik öğretmeni, öğreticilik yönüyle tanınır.	— Müzik öğretmeni, kişisel özellikleri ile sevilir.
<i>Yol gösterici ve yönlendirici bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Eğlendirici yönü ile müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, müziğe giden yolu gösterir.	— Müzik öğretmeni, komik bir kişiliğe sahiptir.
— Müzik öğretmeni, doğruya yönlendiren bir kişiliktir.	— Müzik öğretmeni, eğlenceli yönüyle ön plana çıkar.
<i>Sevilen bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Sevilmeyen bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, sevecendir.	— Müzik öğretmeni, sinirli karakter yapısıyla tanınır.
— Müzik öğretmeni, iyi kalplidir.	— Müzik öğretmeni, öğrencileri tedirgin edecek davranışlar sergiler.
<i>Şifa veren bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Öğretici yönü ile müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, öğrencilerin sıkıntılarını paylaşır.	— Müzik öğretmeni, öğrencilere bilgi veren bir kişidir.
— Müzik öğretmeni, öğrencileri olumsuz düşüncelerden arındırır.	— Müzik öğretmeni, öğrencileri iyi yönde şekillendirir.
<i>Hayata renk katan kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Değerli bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, dersi renkli hale getirir.	— Müzik öğretmeni, eşi benzeri olmayan bir kişidir.
— Müzik öğretmeni, hayata renk katar.	— Müzik öğretmeni, paha biçilmez değerdedir.
<i>Mutluluk veren bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	<i>Müziği sevdiiren bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>
— Müzik öğretmeni, derste mutluluk saçan bir kişidir.	— Müzik öğretmeni, müziği sevdiiren bir kişidir.
— Müzik öğretmeni, pozitif enerjisi ile öğrencilerin dersten mutlu ayrılmalarını sağlar.	— Müzik öğretmeni, müziğin güzelliklerini aşlar.
<i>Hayata orijinallik katan bir kişi olarak müzik öğretmeni</i>	
— Müzik öğretmeni, güldürürken düşündürür, düşündürürken öğretir.	
— Müzik öğretmeni, yeni bilgiler verir.	

d) Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması

Bir araştırmada geçerliği sağlayabilmek için ön koşul güvenilirliği sağlamaktır. Bu bakımdan bu araştırmada öncelikle güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Güvenirlik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılık ve ölçmenin tesadüfi yanılığlardan arınık olmasıdır (Karasar, 2013:148).

Araştırmanın güvenilirliğini sağlama aşamasında ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin üretilen metaforların hangi kategorilerle eşleşebileceğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bunun için öncelikle araştırmacı tarafından alfabetik olarak sıraya dizilen metaforlar, ilgili oldukları düşünölen kategorilerin altına yazılmıştır. Uzman görüşlerinin alınması için araştırmanın üç boyutuna ilişkin olarak üretilen metaforların listesini, oluşturulan kategorilerin isimlerini ve özelliklerini içeren bir form hazırlanmıştır. Uzmanlardan metaforları oluşturulan kategorilerin özelliklerine göre yerleştirmeleri istenmiştir. Bu yerleştirme sonucunda uzmanlardan elde edilen görüşler ışığında kategoriler yeniden gözden geçirilmiş ve son şekli verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğinin hesaplanmasında Miles ve Huberman'ın (1994'den aktaran Saban, 2008:467) formölü (Güvenirlik=görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı x 100) kullanılmıştır.

Güvenirlik çalışması kapsamında görüşüne başvurulan uzmanlar, müzik kavramına ilişkin olarak üretilen metaforlardan “gökyüzüne bakmak” metaforunu birbirlerinden farklı kategorilerle eşleştirmişlerdir. Buna göre bir uzman, bu metaforu “hissettiren sezdiren bir unsur olarak müzik” kategorisiyle eşleştirirken; diğer bir uzman, “başka dünyalara yolculuk etmeyi sağlayan bir unsur olarak müzik” kategorisiyle eşleştirmiştir. Bu metafor araştırmacı tarafından daha uygun olduğu düşünölen “başka dünyalara yolculuk etmeyi sağlayan bir unsur olarak müzik” kategorisine yerleştirilmiştir.

Çalışmanın bu boyutuna ilişkin Güvenirlik= $160/(160+1) \times 100 = \%99,38$ olarak hesaplanmıştır. Müzik dersi kavramına ilişkin olarak üretilen metaforlar da uzmanlarla görüş birliğine varılmıştır. Bu bakımdan çalışmanın bu boyutuna ilişkin

güvenirliği %100 olarak bulunmuştur. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin üretilen metaforlardan ise iki metafor üzerinde görüş birliğine varılamamıştır. Bu metaforlar, “sihirbaz” ve “el sihirbazı” metaforlarıdır. Bu metaforlar da araştırmacı tarafından “hayranlık duyulan bir kişi olarak müzik öğretmeni” kategorisine yerleştirilmiştir. Bu boyuta ilişkin Güvenirlik= $195/(195+2) \times 100 = \%98,99$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada güvenilirlik sağlandıktan sonra geçerliğin de sağlanmasına çalışılmıştır. Geçerlik ölçülmek istenenin başka şeylerle karıştırlmadan ölçülebilmesidir (Karasar, 2013:151). Bu araştırmada geçerliği sağlamak üzere müzik kavramına ilişkin 15 kategorinin, müzik dersi kavramına ilişkin 12 kategorinin ve müzik öğretmeni kavramına ilişkin 15 kategorinin nasıl oluşturulduğu ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca her bir boyut için oluşturulan metaforlar içerisinden kategoriye en iyi temsil ettiği düşünölen metafor ifadeleri seçilerek bulgular, tartışma ve sonuç bölümünde verilmiştir.

e) Nitel verilerin nicel verilere dönüştürölerek SPSS programı aracılığıyla analiz edilmesi aşaması

Müzik kavramı için toplam 160 metafor, müzik dersi kavramı için toplam 278 metafor ve müzik öğretmeni kavramı için toplam 195 metaforun belirlenmesinden ve bu metaforların ait oldukları kategorilerin geliştirilmesinden sonra, veriler SPSS istatistik programına aktarılmıştır. Sonraki aşamada her bir kavrama ilişkin metaforlar ile kategorileri temsil eden öğrenci sayılarının frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanarak tablolar halinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforların, kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmektedir. Metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımları, tablolar halinde sunulmakta ve her bir kategorinin özellikleri, öğrenciler tarafından üretilen örnek metaforlarla desteklenerek açıklanmaktadır. Metaforların yanında yer alan parantez içi açıklamalarda ise sırasıyla öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıf ve cinsiyet düzeyine ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

4.1. Müzik Metaforlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.1.1.'de, örneklem grubu öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo 4.1.1. Müzik Kavramına İlişkin Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımları

Kategoriler (n=15)	f Metafor sıklık	Metaforlar (n=160)	f Metafor sayısı
1.Güven verici bir unsur olarak müzik	296	Arkadaş 189, can dostum 1, dert ortağım 1, dost 90, hayat arkadaşı 3, kanka 5, kara gün dostu 2, kardeş 2, sırdaş 3	9
2.Sağlık verici bir unsur olarak müzik	240	Çamaşır makinası 1, doktor 3, duş almak 2, ilaç 25, masaj 11, masaj aleti 2, masaj koltuğu 2, masaj yatağı 1, meditasyon 1, psikolog 1, ruhun neşesi 1, su sesi 7, rahat yatak 1, ruhun gıdası 61, ruhun ilacı 8, sabun 1, sakinleştirici 2, sosyal aktivite 1, stres topu 5, süpürge 1, temiz hava 1, terapi 57, uyku 40, yatağım 2, yüzmek 1, yemek 2	26
3.Vazgeçilmez bir unsur olarak müzik	132	Ağaç 1, ailem 3, annem 3, arı 1, aşk 15, âşık olmak 1, evim 5, hayatın parçası 16, hayatın anlamı 26, kalp 7, kalp damarı 6, nefes almak 6, oksijen 15, su 23, vatan 1, vücudun parçası 1, yaşam kaynağı 2	17
4.Hissettiren sezdiren bir unsur olarak müzik	131	Adana kebab 1, ateş ve su 2, bardaktan boşalan su 1, hayat 34, cips yemek 1, çalgı 1, çay içmek 1, çiçek 4, çiçek bahçesi 1, çikolata 12, deniz 1, doğa gezisi 1, doğa manzarası 1, doğayı seyretmek 3, doğadaki sesler 1, dondurma yemek 1, gökyüzüne bakmak 2, gülmek 2, güneşli bir gün 1, güzel bir resim 1, güzel çıktığın fotoğraf 1, güzel haber 1, hayatın neşesi 4, iyi bir dünya 1, iyi bir insan 2, kahkaha atmak 2, kestane şekeri 1, lolipop şeker 1, mutluluk ilacı 13, neşe kaynağı 7, özgürlük 1, piyango biletinden ikramiye kazanmak 1, resim yapmak 1, sevgi 7, sıcak bir yuva 1, şeker 3, tatil yapmak 3, uçmak 3, waffle 1, yaş pasta 1, yeni doğan bebek 4	41
5.Yansıtıcı bir unsur olarak müzik	57	Ayna 30, duygu aynası 2, hayatın aynası 4, toplumun aynası 2, ruhun aynası 19	5
6.Başka dünyalara yolculuk etmeyi sağlayan bir unsur olarak müzik	29	Derin bir havuz 1, gözlük 1, hayal 2, hayal dünyası 2, hayal etmek 3, kitap okumak 2, masal dinlemek 2, masal diyarı 1, rüya 8, rüzgar 3, sihirli kapı 1, sürükleyici kitap 1, tiyatro 1, zamanda yolculuk 1	14
7.Eğlendirici bir unsur olarak müzik	28	Bomba 1, da poetin beatleri 1, dans etmek 1, disko 5, düğün 1, festival 1, lunapark 8, oyun parkı 3, oyun oynamak 6, salıncakta sallanmak 1	10
8.Bütünü oluşturan bir unsur olarak müzik	17	Gökkuşağı 7, halk oyunu 1, labirent 1, mandalina 1, matruşka 1, müzik kutusu 1, puzzle 3, uzay 2	8
9.Kaynak oluşturan bir unsur olarak müzik	11	Ampul 2, bilgi kutusu 1, Google 3, güneş 3, ilham kaynağı 1, yıldız 1	6
10.İletişimi sağlayan bir unsur olarak müzik	10	Anahtar 1, duygu 1, duygu dili 1, duygu alfabesi 3, ruhun dili 1, harfler 1, kolay anlaşılın dil 1, müzik alfabesi 1	8
11.Geçmişin izlerini taşıyan bir unsur olarak müzik	5	Anı defteri 1, fotoğraf 1, günlüğüm 3,	4

12.Birleştirici bir unsur olarak müzik	6	Futbol takımı 2, sevgi bağı 2, yol 2	3
13.Bağımlılık oluşturan bir unsur olarak müzik	4	Bilgisayar oyunu 2, çekirdek çitlemek 1, nikotin 1	3
14.Takip edici bir unsur olarak müzik	4	Gölge 3, mafya 1	2
15.Değerli bir unsur olarak müzik	2	Elmas 1, mücevher kutusu 1	2

Kategori 1: Güven Verici Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 296 öğrenci ve 9 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor arkadaşır (f=189). Bu metaforu dost (f=90) ve kanka (f=5) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, güven veren bir arkadaş, dost ve sırdaştır. Bu güveni iyi kötü her anı paylaşarak kazanmıştır. Örneğin; “*Müzik arkadaş gibidir. Çünkü arkadaşım, benimle eğlenir, bana destek olur ve her anımda yanımdadır*” (Atatürk, 8, K). “*Müzik dost gibidir. Çünkü zor günümde yanımdadır*” (Mevlana, 5, K). “*Müzik sırdaş gibidir, Çünkü derdimi paylaşır, beni rahatlatır*” (Alparslan, 7, K).

Kategori 2: Sağlık Verici Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 240 öğrenci ve 26 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor ruhun gıdasıdır (f=61). Bu metaforu terapi (f=57), uyku (f=40) ve ilaç (f=25) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğe göre müzik, sağlık verir, sağlığı korur ve tedavi eder. Örneğin; “*Müzik ruhun gıdasıdır. Çünkü vücudumuz yiyeceklerle beslenir, ruhumuz da müzikle beslenir*” (Mevlana, 6, E). “*Müzik terapi gibidir. Çünkü, tıpkı terapideymişim gibi stresimi atarım, ruhumu*

rahatlatır” (Kanuni Sultan Süleyman, 8, K). “*Müzik uyku gibidir. Çünkü uyuyunca vücudum dinlenir, müzik dinleyince de ruhum dinlenir*” (Atatürk, 5, E). “*Müzik ilaç gibidir. Çünkü ilaç hasta olunca iyileştirir, müzik de ruhumu iyileştirir ve beni sakinleştirir*” (Kemal Aydoğan, 7, K).

Kategori 3: Vazgeçilmez Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 132 öğrenci ve 17 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor hayatın anlamıdır (f=26). Bu metaforu su (f=23) ve hayatımın parçası (f=16) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre müzik, hayatın olmazsa olmazıdır. Müzik, hayatımızın her alanında önemli bir yere sahiptir. Örneğin; “*Müzik hayatın anlamıdır. Çünkü sevincime sevinç katar. Üzüntümü ise paylaşır*” (Alparslan, 6, E). “*Müzik su gibidir. Çünkü yaşamamız için nasıl suya ihtiyaç duyuyorsak, müziğe de ihtiyacımız vardır. Onsuz yaşanmaz*” (Kemal Aydoğan, 6, K). “*Müzik hayatımın parçasıdır. Çünkü olmazsa olmazımdır*” (Atatürk, 8, K).

Kategori 4: Hissettiren Sezdiren Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 131 öğrenci ve 41 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor hayattır (f=34). Bu metaforu mutluluk ilacı (f=13) ve çikolata (f=12) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre müzik, mutluluk hissettiren bir unsurdur. Bu unsur mutluluk ilacı, çikolata vb. gibi metaforlarla açıklanmıştır. “*Müzik mutluluk ilacı gibidir. Çünkü dinleyince kendimi mutlu hissedirim*” (Kanuni Sultan Süleyman, 6, E). “*Müzik çikolata gibidir. Çünkü çikolatayı çok seviyorum. Çikolata mutluluk hormonu salgıladığı için yediğim zaman mutlu oluyorum*” (23 Nisan Havacılar, 8, K).

Bu kategoride müzik aynı zamanda acı-tatlı duyguları hissettiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu unsur da hayat, adana kebab vb. metaforlarla ifade bulmuştur. Örneğin; *“Müzik hayat gibidir. Çünkü içerisinde acı-tatlı her şey vardır. Neşe de vardır, hüznü de. Müzik hayattaki acı-tatlı her şeyi hissetmemizi sağlar”* (Alparıslan, 8, E). *“Müzik adana kebab gibidir. Çünkü acılı ve acısız çeşidi vardır. Müzikte de aynıdır”* (Atatürk, 7,E).

Yine bu kategoriye göre müzik, iyilik gibi soyut bir kavramın hissedilmesini dahi sağlayabilir. İyi bir insan (f=2), iyi bir dünya(f=1), yeni doğan bebek(f=4) vb. Örneğin; *“Müzik iyi bir insan gibidir. Çünkü iyiliğe sevk eder”* (Atatürk, 6, E). *“Müzik yeni doğan bebek gibidir. Çünkü yeni doğan bebek saf ve temizdir. Hiçbir kötülüğü bilmez. İyilik öğretirsen iyilik öğrenir, kötülük öğretirsen kötülük öğrenir. Müzik de böyledir. İyi müzikler insanı iyiliğe sevk eder”* (Alparıslan, 7, K). *“Müzik iyi bir dünya gibidir. Çünkü içinde hiç kötülük yoktur. Hep iyilik vardır”* (23 Nisan Havacılar, 8, E).

Kategori 5: Yansıtıcı Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 57 öğrenci ve 5 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor aynadır (f=30). Bu metaforu ruhun aynası (f=19) ve hayatın aynası (f=4) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliğine göre müzik, duyguları, hayatı ve toplumu tıpkı bir ayna gibi yansıtır. Örneğin; *“Müzik ayna gibidir. Çünkü duygularımı yansıtır”* (23 Nisan Havacılar, 7, K). *“Müzik ruhun aynası gibidir. Çünkü ruh halimizi yansıtır”* (Mevlana, 6, E). *“Müzik hayatın aynası gibidir. Çünkü hayatımızı yansıtır”* (Kanuni Sultan Süleyman, 8, K). *“Müzik toplumun aynası gibidir. Çünkü toplumun kültürünü yansıtır”* (Kemal Aydoğan, 8, E).

Kategori 6: Başka Dünyalara Yolculuk Etmeyi Sağlayan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 29 öğrenci ve 14 metafor temsil etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre müzik, gerçekte var olmayan yalnız hayallerde üretilen dünyalara yolculuk etmeyi sağlayan bir unsurdur. Bu unsur öğrenciler tarafından rüya (f=8), rüzgâr (f=3), hayal etmek (f=3) hayal (f=2), hayal dünyası (f=2), masal diyarı (f=1), zamanda yolculuk (f=1) vb. metaforları ile açıklanmıştır. Bu bakımdan gerçek dışı mekânlara, zamanlara, yaşantılara fantastik yolculuklar yapmayı sağlayabilir. Örneğin; *“Müzik rüya gibidir. Çünkü dinlerken rüyalara dalarsın, alır götürür başka diyarlara”* (Kanuni Sultan Süleyman, 6, E). *“Müzik rüzgâr gibidir. Çünkü göremediğimiz ama hissettiğimiz gücüyle başka diyarlara sürükler götürür”* (Atatürk, 7, E).

Yine bu kategoriye göre müzik, gerçekte var olan yaşantılardan kesitleri de içerisinde barındırır. Bu bakımdan gerçek yaşam durumlarının daha açık şekilde görülmesini sağlayabilir. Bahsedilen özellik bu kategoride gözlük (f=1), tiyatro (f=1) vb. metaforlarıyla anlam bulmaktadır. Örneğin; *“Müzik gözlük gibidir. Çünkü göremediklerimizi gösterir”* (Alparslan, 7, K). *“Müzik tiyatro gibidir. Çünkü gerçekte yaşanmış olayları canlı bir şekilde bizlere anlatır”* (Atatürk, 8, K).

Kategori 7: Eğlendirici Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 28 öğrenci ve 10 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor lunaparktır (f=8). Bu metaforu oyun oynamak (f=6) ve disko (f=5) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, eğlendirici bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik lunapark gibidir. Çünkü lunaparktaki oyunlarda adrenalin yüksek oluyor ve ben çok eğleniyorum. Müzikle de dans ediyorum, oynuyorum yani eğlenceli işte”* (Kemal Aydoğan, 7, K). *“Müzik oyun oynamak*

gibidir. Çünkü oyun oynarken arkadaşlarımla çok eğleniyorum” (Atatürk, 5, E). “Müzik disko gibidir. Çünkü diskoda müziğin ritmi ile dans eder kendimizden geçeriz” (Atatürk, 8, E).

Kategori 8: Bütünü Oluşturan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 17 öğrenci ve 8 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor gökkuşağıdır (f=7). Bu metaforu puzzle (f=3) ve uzay (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, birbirini tamamlayan parçaların oluşturduğu bir bütündür. Örneğin; *“Müzik gökkuşağı gibidir. Çünkü rengârenk içeriğe sahiptir” (Mevlana, 6, E). “Müzik puzzle gibidir. Çünkü puzzle farklı farklı parçalardan oluşur. Müzik de farklı farklı notalardan oluşur” (23 Nisan Havacılar, 5, E). “Müzik uzay gibidir. Çünkü uzayda pek çok gezegen vardır. Müziğin de pek çok çeşidi vardır” (Kanuni Sultan Süleyman, 7, K).*

Kategori 9: Kaynak Oluşturan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 11 öğrenci ve 6 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor Google’dır. (f=3) Bu metaforu güneş (f=3) ve ampul (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre müzik, kaynak oluşturan bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik Google gibidir. Çünkü aradığım her şeyi onda bulurum” (Kemal Aydoğan, 7, E). “Müzik güneş gibidir. Çünkü güneş dünyamızı aydınlatır. Müzik de ruhumu aydınlatır” (Alparslan, 6, K). “Müzik ampul gibidir. Çünkü ampul odamı, müzik içimi aydınlatır” (Mevlana, 8, E).*

Kategori 10: İletişimi Sağlayan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 10 öğrenci ve 8 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor duygu alfabesidir. (f=3) Bu metaforu müzik alfabesi (f=1) ve duygu dili (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler vurgulanan özelliğine göre müzik, iletişimi sağlayan bir unsurdur. Bu iletişimde sözle aktarılamayan duygular, müzikte anlam bulur. Örneğin; *“Müzik duygu alfabesidir. Çünkü duygularımızı kelimelere döker”* (23 Nisan havacılar, 8, K). *“Müzik, müzik alfabesi gibidir. Çünkü duygularımızı müzikle dile getirebiliriz”* (Atatürk, 8, K). *“Müzik duygu dili gibidir. Çünkü konuşarak anlatamadığımızı müzikle anlatabiliriz”* (Alparslan, 7, E).

Kategori 11: Geçmişin İzlerini Taşıyan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 5 öğrenci ve 4 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor günlüğüdür. (f=3) Bu metaforu anı defteri (f=1) ve fotoğraf (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, geçmişin izlerini taşıyan bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik günlüğüm gibidir. Çünkü içimi dökerim. Sonra okur geçmiş günlerde yaşadıklarımı hatırlarım”* (Kanuni Sultan Süleyman, 6, K). *“Müzik anı defterim gibidir. Çünkü benim mutluluğum ve üzüntülerim hep içinde yazılıdır”* (Mevlana, 7, K). *“Müzik fotoğraf gibidir. Çünkü anılarımı canlandırır”* (Atatürk, 6, E).

Kategori 12: Birleştirici Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 6 öğrenci ve 3 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor sevgi bağıdır. (f=2) Bu metaforu futbol takımı (f=2) ve yol (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, birleştirici bir unsurdur.

Örneğin; *“Müzik sevgi bağı gibidir. Çünkü insanları aynı duygularda birleştirir”* (Alparslan, 7 E). *“Müzik futbol takımı gibidir. Çünkü insanları birleştirir”* (Mevlana, 8, E). *“Müzik yol gibidir. Çünkü yol şehirleri birleştirir, müzik de insanları birleştirir”* (Alparslan, 8, K).

Kategori 13: Bağımlılık Oluşturan Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 4 öğrenci ve 3 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor bilgisayar oyunudur. (f=2) Bu metaforu çekirdek çitmek (f=1) ve nikotin (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliğine göre müzik, bağımlılık oluşturan bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik bilgisayar oyunu gibidir. Çünkü bağımlılık yapar”* (23 Nisan Havacılar, 6, E).

Kategori 14: Takip Edici Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 4 öğrenci ve 2 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor gölgedir. (f=3) Bu metaforu mafya (f=1) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, takip edici bir unsurdur. Dinlenmek istense de istenmese de işitilir. Bu bakımdan müzik, bazen maruz kalınan bir unsur gibi algılanabilir. Örneğin; *“Müzik gölge gibidir. Çünkü nereye gidersen gelir”* (Kanuni Sultan Süleyman, 7, E). *“Müzik mafya gibidir. Çünkü mafya nereye kaçarsan kaç seni bulur. Müzik de sen dinlemek istemesen bile alışveriş merkezinde, dolmuşta, orada burada seni yakalar”* (Kemal Aydoğan, 6, E).

Kategori 15: Değerli Bir Unsur Olarak Müzik

Bu kategoriye toplamda 2 öğrenci ve 2 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor elmadır. (f=1) Bu metaforu mücevher kutusu (f=1) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik, değerli bir unsurdur. Örneğin; “*Müzik elmas gibidir. Çünkü hayatımız için değerlidir*” (Atatürk, 6, K).

4.2. Müzik Dersi Metaforlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.2.1’de, örneklem grubu öğrencilerinin müzik dersi kavramına ilişkin ürettikleri metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo 4.2.1 Müzik Dersi Kavramına İlişkin Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımları

Kategoriler (n=12)	f Metafor sıklık	Metaforlar (n=278)	f Metafor sayısı
1.Eğlendirici, Huzur Ve Mutluluk Verici Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	572	Alışveriş yapmak 1, anahtar 1, armağan 2, arabayla gezmek 2, arkadaşımın evi 1, arkadaşımın gezmek 1, arkadaşımın vakit geçirmek 1, aşk 3, basketbol oynamak 1, bayram 3, bedava çerez 1, bilgisayar oyunu 5, bulutlara çıkmak 1, can 1, cennet 3, çarpışan arabaya binmek 3, çikolata 8, çocuk parkı 3, dans etmek 3, dart oynamak 1, dersin boş geçmesi 1, disko 8, doğum günüm 1, dondurma 1, dönme dolap 2, dürüm yemek 1, eğlence cenneti 1, eğlence dersi 1, eğlence merkezi 105, eğlence parkı 1, eğlence yeri 2, eğlenceli aktivite 1, evim 7, facebook 1, film izlemek 1, fuar alanı 1, futbol 1, futbol oynamak 1, gece kulübü 2, güzel bir resim 1, güzel film 1, hafta sonu gezisi 1, haftada bir açan çiçek 1, haftanın eğlencesi 3, harikalar diyarı 1, hayatın neşesi 1, hediye almak 1, hikaye okumak 1, huzur bahçesi 1, jelibon 1, kafa dağıtma dersi 3, kafa dağıtmak 1, kafa dinleme dersi 1, kahkaha makinası 1, kamikaze 1, kaytarma dersi 1, komedi 1, komedi dükkanı 1, komedi filmi 10, konser 41, koro 2, kuzenlerimle buluşmak 1, küçük kardeşim 1, lunapark 102, motor sürmek 1, orman 1, oyun 75, oyun parkı 51, oyun alanı 4, oyun oynamak 7, oyun tüneli 1, oyuncak oynamak 1, özlediğin birini görmek 1, park 8, parkta oynamak 3, parti 16, pamuk şeker 1, piknik yapmak 1, playstation oynamak 1, resim çizmek 1, resim dersi 2, resim yapmak 1, sakızlı topitop 1, sarmaşık 1, salıncakta sallanmak 1, sevdiğim aktivite 1, sevgi barınağı 2, sevgi dersi 1, sirk 1, soba 1, spor etkinliği 1, sosyal ağ 1, şaka dükkanı 1, su sesi 1, şeker 3, şeker yemek 1, şerbet 1, şenlik 2, tatlı 1, trambolin 1, uçak 1, uçan balon 2, uçmak 1, uçurtma uçurmak 1, yarışma 1, yeşil bir orman 1, yolculuk yapmak 1, yüzmek 2	108
2.Başarımın Farklı Yeterliklere Bağlı Olduğu Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	96	Alışveriş merkezi 1, anlamadığım ders 1, anlamadığım dil 1, Arapça 1, Çince 4, çözemediğim problem 2, dil 2, dolaşık ip 1, enstrüman çalmak 3, Fransız turist 1, İngilizce 10, Japonca 1, kapalı kutu 1, karmaşık bilgi 1, keman çalmak 1, kızın futbol oynaması 1, kördüğüm 1, labirent 3, matematik 2, matematik dersi 3, mısır 1, oynayamadığım oyun 1, öğrenemediğim matematik konusu 1, Rusça 1, şifre 1, şiir ezberlemek 1, ucu bitmiş kalem 1, yabancı dil 45, yemek yapmak 1, zor bir konu 1, zorlayıcı sınav 1	31
3.Arındıran, Rahatlatan Ve Dinlendiren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	81	Cankurtaran 3, dinlendirici masaj 1, dinlenme odası 3, dinlenme saati 3, doğa manzarası 1, kalp temizleyicisi 2, masaj koltuğu 3, masaj salonu 3, masal dinlemek 3, naneli şeker 2, prison break 1, rahatlama terapisi 1, sihirli değnek 1, sihirli ders 1, silgi 3, sosyal aktivite 1, spor aktivitesi 1, tatil 5, tatil yapmak 4, tedavi 2, terapi 1, terapi merkezi 28, uyku 2, uyumak 4, yatağım 1, yoga 1	26

4.Zengin Öğrenme Durumlarını İçeren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	60	Boya 1, çiçek bahçesi 9, dolma kalem 1, gökkuşağı 32, gökyüzü 1, gül bahçesi 1, her renk dondurma 1, karlı yolda yürümek 1, kelebek 1, konser sahnesi 1, müzik çalar 1, müzik dünyası 1, müzik kutusu 2, müzik kütüphanesi 1, orkestra 2, orman 1, papağan 1, sürpriz yumurta 1, yetenekleri aydınlatan ders 1	19
5.Öğretici Ve Yönlendirici Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	51	Ana dilim 2, ay ışığı 1, bilgi dükkanı 2, bilgi kapısı 1, bilgi kaynağı 2, bilgi kutusu 1, bilmece 1, bulmaca 6, elma ağacı 1, güneş 7, hayatın dersi 1, kitap 6, kitap okumak 3, kültür gezisi 1, puzzle 7, satranç oynamak 1, tekerlek 3, verimli toprak 2,yetenek öğrendiğin yer 1, yıldız 1, zeka oyunu 1	21
6.Bitmesi İstenmeyen Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	35	Akan su 2, akarsu 10, borudan akan su 1, çorap söküşü 1, hız treni 2, kum saati 2, kuş 1, nehir 1, ok 1, patates kızartması 1, rüya 2, rüya görmek 1,rüzgâr 3, sürükleyici kitap 1, şelale 4, şırl şırl akan su 1, tuzlu fıstık 1	17
7. Olumsuz Öğrenme Ortamı Algısının Oluşturduğu Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	28	Açılmayan bilgisayar 1, angarya iş 1, bitmeyen ders 1, boş geçen ders 1, boş oturmak 1, çöplük 1, elma kurdu 1, hapishane 1, içi boş oda 1, işkence 7, korku filmi 2, korku tüneli 1, korkulu rüya 1, meydan savaşı 1, ölüm 1, önemsiz ders 1, sıkıcı etkinlik 2, sevmediğim ders 2, sinek vızıltısı 1	19
8. Bakış Açısını Zenginleştiren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	18	Akıl 1, başka bir dünya 1, derin bir deniz 1,farklı bir dünya 2, gezi 1, gözlük 1, Google 1, hava durumu 2, hayal etmek 2, lokomotif 1,pembe gözlük 1, pencere 1, roket 2, suya dalmak 1	14
9. Temel Bir İhtiyaç Olarak Müzik Dersi	16	Bina temeli 1, bizim bir yarımız 1, çınar 1, enerji 1, hava 1, kalbim 1, kıymetli eşyalar 1, montum 1, oksijen 1, temiz hava 2, teneffüs 1, tuvalet 1,yağmur 2, yemek 1	14
10.Yansıtıcı Bir Unsur Olarak Müzik Dersi	10	Ayna 2, melodi dili 1, tiyatro 4, tiyatro sahnesi 3	4
11. Müzikle Buluşma Noktası Olarak Müzik Dersi	3	Buluşma yeri 1,müzik köprüsü 1, yol 1	3
12. Öğrencinin Aktif Olduğu Bir Ders Olarak Müzik Dersi	2	Hacı yatmaz 1, sakız 1	2

Kategori 1. Eğlendirici, Huzur ve Mutluluk Verici Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 572 öğrenci ve 108 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor eğlence merkezidir (f=105). Bu metaforu lunapark (f=102) ve oyun (f=75) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, eğlendirici bir derstir. Örneğin; *“Müzik dersi eğlence merkezi gibidir. Çünkü eğlence merkezinde değişik oyunlar vardır. Hepsinde oynamak isterim ve çok eğlenirim. Müzik dersinde de değişik çalgılar var. Öğretmenimiz bize değişik şarkılar çalıyor biz de söylüyoruz. Çok eğleniyoruz”* (Mevlana, 7, E). *“Müzik dersi lunapark gibidir. Çünkü lunaparkta çok eğleniyorum. Müzik dersi de bence eğlenceli bir ders”* (23 Nisan Havacılar, 5, E). *“Müzik dersi oyun gibidir. Çünkü eğlenceli geçer”* (Alparslan, 6, E). *“Müzik dersi haftanın eğlencesi gibidir. Çünkü haftada bir de olsa müzik dersinde eğleniyoruz ve mutlu oluyorum. Ama çabuk bitiyor”* (Atatürk, 8, K).

Öğrenciler tarafından diğer vurgulanan özelliğe göre müzik dersi, huzur verici bir derstir. Örneğin; *“Müzik dersi evim gibidir. Çünkü kendimi güvende hissederim. Rahatlık ve huzur verir”* (Alparslan, 8, K). Öğrenciler bu kategoride müzik dersinin mutluluk veren bir ders olduğunu da vurgulamışlardır. Örneğin; *“Müzik dersi aşk gibidir. Çünkü mutluluk verir”* (Alparslan, 8, E).

Kategori 2. Başarının Farklı Yeterliklere Bağlı Olduğu Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 96 öğrenci ve 31 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor yabancı dildir (f=45). Dersin farklı bir iletişim dili olduğuna vurgu yapan diğer metaforlar ise İngilizce (f=10), Çince (f=4), dil (f=2), anlamadığım dil (f=1), Arapça (f=1), Japonca (f=1), Rusça (f=1) ve Fransız turisttir (f=1). Örneğin; *“Müzik dersi yabancı dil gibidir. Çünkü değişik*

alfabesi olduğu için anlamakta zorlanıyorum. Notaları öğrenmek zor geliyor” (Kanuni Sultan Süleyman, 6, K). *“Müzik dersi İngilizce gibidir. Çünkü anlamasını bilene kolay bilmeyene zor”* (Mevlana, 5, E). *“Müzik dersi Çince gibidir. Çünkü notalar çok karışık. Bir türlü anlamıyorum”* (Kanuni Sultan Süleyman, 5, E).

Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan diğer bir özelliğine göre müzik dersi, yetenekli olanların başarılı olabileceği bir derstir. Yeteneği olmayan öğrenciler, müzik dersini başaramama kaygısını yaşamaktadır. Örneğin; *“Müzik dersi alışveriş merkezi gibidir. Çünkü alışveriş merkezinde parası olanlar daha çok alışveriş yapar. Müzik dersinde de yeteneği olanlar başarılı olur”* (Kemal Aydoğan, 7, E). *“Müzik dersi çözemediğim problem gibidir. Çünkü yeteneğim yok yapamıyorum”* (Mevlana, 7, E).

Kategori 3. Arındıran, Rahatlatan ve Dinlendiren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 81 öğrenci ve 26 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor terapi merkezidir (f=28). Bu metaforu tatil (f=5) ve uyumak (f=4) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi stres ve sıkıntıdan arındıran, insana rahatlık veren ve dinlendiren bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik dersi terapi merkezi gibidir. Çünkü sıkıntılarımı unutturum ve rahatlarım”* (23 Nisan Havacılar, 7, E). *“Müzik dersi tatil gibidir. Çünkü dinlenirim”* (Kemal Aydoğan, 6, K). *“Müzik dersi uyumak gibidir. Çünkü uyumak vücudumu dinlendirir. Müzik dersi de ruhumu dinlendirir”* (Mevlana, 5, K).

Kategori 4. Zengin Öğrenme Durumlarını İçeren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 60 öğrenci ve 19 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor gökkuşağıdır (f=32). Bu metaforu çiçek bahçesi (f=9) ve müzik kutusu (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, öğrenme durumlarında çeşitliliğin fazlaca yer aldığı bir derstir. Örneğin; *“Müzik dersi gökkuşağı gibidir. Çünkü rengârenktir”* (23 Nisan Havacılar, 7, E). *“Müzik dersi çiçek bahçesi gibidir. Çünkü çiçek bahçesinde farklı renklerde çiçekler görürüz. Müzik dersin de de çeşit çeşit müzik aletlerini tanırız”* (Atatürk, 8, K). *“Müzik dersi müzik kutusu gibidir. Çünkü içinde her şarkı vardır. Farklı müzikler öğreniriz”* (Mevlana, 6, K).

Kategori 5. Öğretici ve Yönlendirici Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 51 öğrenci ve 21 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor güneştir (f=7). Bu metaforu puzzle (f=7) ve bulmaca (f=6) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, öğretici ve yönlendirici bir unsurdur. Örneğin; *“Müzik dersi güneş gibidir. Çünkü ışık saçar, aydınlığıyla yol gösterir”* (Alparslan, 8, E). *“Müzik dersi puzzle gibidir. Çünkü hem öğretir hem eğitir”* (Kemal Aydoğan, 8, E). *“Müzik dersi bulmaca gibidir. Çünkü öğretir ve yeteneğini geliştirir”* (Atatürk, 7, K).

Kategori 6. Bitmesi İstenmeyen Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 35 öğrenci ve 17 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor akarsudur (f=10). Bu metaforu şelale (f=4) ve rüzgâr (f=3) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan

metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersine verilen süre yetersizdir. Örneğin; “Müzik dersi akarsu gibidir. Çünkü akarsu nasıl akıp gidiyorsa müzik dersi de çabuk geçer ve biter” (Kemal Aydoğan, 5, K). “Müzik dersi şelale gibidir. Çünkü şelale hızlı akar. Müzik dersi de hızlı geçer” (23 Nisan Havacılar, 6, K). “Müzik dersi rüzgâr gibidir. Çünkü rüzgâr gibi esip geçer. Ne zaman bittiğini anlayamam” (23 Nisan Havacılar, 8, K).

Kategori 7. Olumsuz Öğrenme Ortamı Algısının Oluşturduğu Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriyi toplamda 28 öğrenci ve 19 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor işkencedir (f=7). Bu metaforu korku filmi (f=2) ve sıkıcı etkinlik (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, olumsuz öğrenme ortamına sahiptir. Örneğin; “Müzik dersi işkence gibidir. Çünkü bitmek bilmiyor. Çok sıkılıyorum” (Kanuni Sultan Süleyman, 6, K). “Müzik dersi korku filmi gibidir. Çünkü her an sözlü olma korkusuyla elim ayağım titrer” (Mevlana, 5, E). “Müzik dersi sıkıcı etkinlik gibidir. Çünkü müzik dersinde çok sıkılıyorum, ders zor geçiyor” (Kanuni Sultan Süleyman, 7, E).

Kategori 8. Bakış Açısını Zenginleştiren Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriyi toplamda 18 öğrenci ve 14 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metaforlar farklı bir dünya (f=2), hava durumu (f=2), hayal etmek (f=2) ve roket (f=2). Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, bakış açısını zenginleştiren bir unsurdur. Örneğin; “Müzik dersi farklı bir dünya gibidir. Çünkü dinlediğimiz müziklerle farklı dünyalara gideriz” (Atatürk, 7, K). “Müzik dersi roket gibidir. Çünkü bizi dünyadan koparır ses âlemine götürür” (Alparslan, 6,

E). “Müzik dersi hava durumu gibidir. Çünkü hava durumu duygularımı etkiler, müzik dersi de müziklere bakış açımı etkiler” (Atatürk, 7, K).

Kategori 9. Temel Bir İhtiyaç Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 16 öğrenci ve 14 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor temiz havadır (f=2). Bu metaforu yağmur (f=2) ve tuvalet (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, temel bir ihtiyaçtır. Örneğin; “Müzik dersi temiz hava gibidir. Çünkü yaşamımız için gereklidir” (Mevlana, 7, E). “Müzik dersi yağmur gibidir. Çünkü bitkilerin yaşaması için yağmur gereklidir. Bizim için de müzik dersi gereklidir” (Kemal Aydoğan, 5, E). “Müzik dersi tuvalet gibidir. Çünkü ihtiyaçlarımızı gidermemizi sağlar” (Alparslan, 8, E).

Kategori 10. Yansıtıcı Bir Unsur Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriye toplamda 10 öğrenci ve 4 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor tiyatrodur. (f=4) Bu metaforu ayna (f=2) ve melodi dili (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, gerçekliği olan bir durumu ortaya koyan yansıtıcı bir unsurdur. Örneğin; “Müzik dersi tiyatro gibidir. Çünkü hayatı yansıtır” (Atatürk, 8, K). “Müzik dersi ayna gibidir. Çünkü toplumların özelliklerini yansıtan müzikler vardır ve gerçekleri gösterir” (Mevlana, 8, E). “Müzik dersi melodi dili gibidir. Çünkü duygularımı müzikle anlatmayı öğretir” (Atatürk, 8, K).

Kategori 11. Müzikle Buluşma Noktası Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriyi toplamda 2 öğrenci ve 2 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor buluşma yeridir (f=1). Bu metaforu müzik köprüsü (f=1) ve yol (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, müzikle buluşma noktasıdır. Örneğin; *“Müzik dersi buluşma yeri gibidir. Çünkü notaları ve flüt çalmayı öğrenmek için müzik dersinde buluşuyoruz”* (23 Nisan Havacılar, 5, K). *“Müzik dersi müzik köprüsü gibidir. Çünkü benim müzikle buluşmamı sağlar”* (Alparslan, 7, K). *“Müzik dersi yol gibidir. Çünkü bizi müziğe götürür. İlerledikçe müziğin farklılıklarını keşfederiz”* (Alparslan, 6, E).

Kategori 12. Öğrencinin Aktif Olduğu Bir Ders Olarak Müzik Dersi

Bu kategoriyi toplamda 2 öğrenci ve 2 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor hacıyatmazdır (f=1). Bu metaforu sakız (f=1) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik dersi, sürekli aktif olunan bir derstir. Örneğin; *“Müzik dersi hacıyatmaz gibidir. Çünkü hacıyatmaz hep ayakta durur. Hiç eğilmez. Biz de müzik dersinde sürekli flüt çalıyoruz, şarkı söylüyoruz”* (Kemal Aydoğan, 6, K). *“Müzik dersi sakız gibidir. Çünkü sakız çiğnerken çenemiz durmaz. Müzik dersinde de biz hiç durmayız. Çalarız söyleriz”* (Mevlana, 5, K).

4.3. Müzik Öğretmeni Metaforlarına İlişkin Bulgular

Tablo 3’de, örneklem grubu öğrencilerinin müzik öğretmeni kavramına ilişkin ürettikleri metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo 4.3.1 Müzik Öğretmeni Kavramına İlişkin Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımları

Kategoriler (n=15)	f Metafor sıklık	Metaforlar (n=195)	f Metafor sayısı
1.Seven, güven veren ve koruyan bir kişi olarak müzik öğretmeni	246	Abim 1, anne 54, arkadaş 2, baba 38, cankurtaran 2, dost 3, huzurun anahtarı 1, iyilik meleği 1, melek 135, pamuk 4, sevgi küpü 1, sırdaş 3, uyarıcı melek 1	13
2.Sanatçı kişiliği ile müzik öğretmeni	224	Ağustos böceği 1, aslan 1, bülbül 105, çalgı 1, korna 1, kanarya 1, keman 1, muhabbet kuşu 1, müzisyen 2, müzik sanatçısı 1, operacı 2, ressam 1, sanatçı 47, ses tellerinin kralı 1, solist 1, şair 1, şarkıcı 56,	17
3.Bilgi kaynağı bir kişi olarak müzik öğretmeni	105	Akıl kutusu 1, akıl küpü 1, ansiklopedi 3, arı 2, ayaklı enstrüman 1, ayaklı kitap 1, bilgisayar 1, bilge kişi 1, bilgi dükkanı 1, bilgi hazinesi 1, bilgi kapısı 1, bilgi kutusu 3, bilgi küpü 1, bilgin 3, canlı müzik programı 1, çiçek bahçesi 1, çok bilmiş amca 1, dahi 1, dolup taşan nehir 1, filozof 1, gökyüzü 2, hayat bilgini 2, hayat öğretmeni 1, kaşif 1, kitap 14, kitaplık 1, mum 1, müzik ansiklopedisi 1, müzik bilgini 1, müzik çalar 9, müzik dâhisi 7, müzik kitabı 7, müzik kutusu 10, müzik sözlüğü 3, müzik ustası 2, profesör 2, radyo 8, sözlük 1, verimli toprak 3, zeka küpü 2	40
4.Hayranlık duyulan bir kişi olarak müzik öğretmeni	96	Adriana Lima 1, büyücü 1, çiçek 34, el sihirbazı 1, film yıldızı 1, gül 11, idol 2, James Bond 1, karınca 1, kahraman 1, kahramanım 3, kar tanesi 1, kraliçe 1, kuğu 2, lale 1, manken 3, masal perisi 2, mknatis 2, pamuk prenses 1, papatya 2, peri 3, prenses 18, sihirbaz 3	23
5.Yol gösterici ve yönlendirici bir kişi olarak müzik öğretmeni	79	Akort aleti 1, ampul 1, antrenör 1, ay 1, ayaklarım 1, çalar saat 1, çevirmen 1, güneş 15, ışık 7, kılavuz 4, koro şefi 1, müzik lambası 1, müzik yoldaşı 2, nehir yatağı 1, orkestra şefi 1, önder 1, pusula 10, rehber 11, ruh rehberi 1, sol anahtarı 1, şimşek 1, tercüman 2, trafik levhası 1, usta 5, yaşam koçu 1, yön levhası 2, yıldız 4	27
6.Eğlendirici yönü ile müzik öğretmeni	75	Eğlence makinası 1, komedyen 54, lunaparktaki gondol 1, palyaço 11, standapçı 6, tiyatro sanatçısı 1, tiyatrocusu 1	7
7.Sevilen bir kişi olarak müzik öğretmeni	48	Adamın dibi 2, adamın hası 1, ananas 2, bal 1, bal kaymak 1, çikolata 3, çikolatalı pasta 2, çilek 1, kalorifer 1, kankam 1, karpuz 2, kavun 1, limonata 1, meyve 1, muz 1, nar 1, pamuk şeker 12, soba 1, şeker 12, yorgan 1	20
8.Sevilmeyen bir kişi olarak müzik öğretmeni	38	Angry Bird 1, bomba 3, bozuk plak 1, buzdolabı 1, dikenli gül 1, düşman 1, elektrik süpürgesi 1, işkence aleti 1, karga 1, kaya 1, kutu kola 2, papağan 10, taramalı tüfek 1, torpil 1, ütü 10, vampir 1, yanardağ 1	17
9.Şifa veren bir kişi olarak müzik öğretmeni	23	Çamaşır makinası 6, çöpçü 1, doktor 2, psikolog 6, terapist 8	5
10.Öğretici yönü ile müzik öğretmeni	14	Aşçı 1, bahçıvan 2, büyütücü iksir 1, heykeltıraş 1, kalem 1, marangoz 1, meyve veren ağaç 6, tebeşir 1	8
11.Hayata renk katan kişi olarak müzik öğretmeni	7	Gökkuşağı 1, ilkbahar 1, kalem kutusu 1, kelebek 3, oyuncak sepeti 1	5
12.Değerli bir kişi olarak müzik öğretmeni	6	Başımın tacı 1, mücevher 4, pırlanta 1	3

13.Mutluluk veren bir kişi olarak müzik öğretmeni	5	Dizi sezon finali 1, hacıyatmaz 1, pozitif elektron 1, pozitif enerji 2	4
14.Müziği sevdiren kişi olarak müzik öğretmeni	3	Aşıcı 1, hemşire 1, çilingir 1	3
15.Hayata orijinallik katan bir kişi olarak müzik öğretmeni	3	Karikatür 1, uzaylı 1, yeni bir dünya 1	3

Kategori 1. Seven, Güven Veren ve Koruyan Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 246 öğrenci ve 13 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor melektir (f=135). Bu metaforu anne (f=54) ve baba (f=38) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, seven, koruyan ve güven veren bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; “*Müzik öğretmeni melek gibidir. Çünkü iyi kalplidir*” (Alparslan, 6, K). “*Müzik öğretmeni anne gibidir. Çünkü şefkatlidir. Sever, korur ve benim iyiliğimi ister*” (23 Nisan Havacılar, 5, E). “*Müzik öğretmeni baba gibidir. Çünkü bakar, büyütür. Bizi korur, kollar ve güven verir*” (Atatürk, 5, K).

Kategori 2. Sanatçı Kişiliği İle Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 224 öğrenci ve 17 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor bülbüldür (f=105). Bu metaforu şarkıcı (f=56) ve sanatçı (f=47) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, sanatçı kişiliği ile öne çıkmaktadır. Örneğin; “*Müzik öğretmeni bülbül gibidir. Çünkü sesi güzeldir ve çok güzel şarkı söyler*” (Kanuni Sultan Süleyman, 7, E). “*Müzik öğretmeni şarkıcı gibidir. Çünkü her şarkıyı bilir ve çok güzel söyler*”

(Mevlana, 6, E). “Müzik öğretmeni sanatçı gibidir. Çünkü her şarkıyı çalabiliyor ve söyleyebiliyor” (Atatürk, 5, K).

Kategori 3. Bilgi Kaynağı Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 105 öğrenci ve 40 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor kitaptır (f=14). Bu metaforu müzik kutusu (f=10) ve müzik çalar (f=9) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, bilgisi ile ön plana çıkmaktadır. Örneğin; “Müzik öğretmeni kitap gibidir. Çünkü bilgiyle aydınlatır. Bize ışık tutar” (Kanuni Sultan Süleyman, 8, E). “Müzik öğretmeni müzik kutusu gibidir. Çünkü bilmediği şarkı yoktur” (Atatürk, 8, K). “Müzik öğretmeni müzik çalar gibidir. Çünkü şarkıları anında çalar” (Mevlana, 7, E).

Kategori 4. Hayranlık Duyulan Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 96 öğrenci ve 23 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor çiçektir (f=34). Bu metaforu takip eden metaforlardan bazıları prenses (f=18), gül (f=11), kahramanım (f=3) ve sihirbazdır (f=3). Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, hayranlık duyulan bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; “Müzik öğretmeni çiçek gibidir. Çünkü çok güzeldir” (Mevlana, 6, E). “Müzik öğretmeni prenses gibidir. Çünkü tatlı ve sevimlidir” (Alparslan, 5, E). “Müzik öğretmeni gül gibidir. Çünkü kokusu da kendisi de güzeldir” (Kemal Aydoğan, 7, E). “Müzik öğretmeni kahramanım gibidir. Çünkü müziğe bağlar” (Atatürk, 6, E). “Müzik öğretmeni sihirbaz gibidir. Çünkü tek dokunuşla müzik aşılar” (Atatürk, 5, K).

Kategori 5. Yol Gösterici ve Yönlendirici Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 79 öğrenci ve 27 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor güneştir (f=15). Bu metaforu rehber (f=11) ve pusula (f=10) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, doğru yolu gösteren ve yönlendiren bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni güneş gibidir. Çünkü aydınlatır, ışık saçar”* (23 Nisan Havacılar, 8, K). *“Müzik öğretmeni rehber gibidir. Çünkü müziğe giden yolu gösterir”* (Alparslan, 7, E). *“Müzik öğretmeni pusula gibidir. Çünkü yön gösterir. Doğru yola götürür”* (Atatürk, 8, K).

Kategori 6. Eğlendirici Yönü İle Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 75 öğrenci ve 7 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor komedyendir (f=54). Bu metaforu palyaço (f=11) ve standapçı (f=6) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, eğlenceli bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni komedyen gibidir. Çünkü güldürür, eğlendirir”* (Kemal Aydoğan, 5, E). *“Müzik öğretmeni palyaço gibidir. Çünkü komiktir ve şakalar yapar”* (Atatürk, 6, K). *“Müzik öğretmeni standapçı gibidir. Çünkü esprileriyle bizi güldürür, eğlendirir”* (Atatürk, 5, E).

Kategori 7. Sevilen Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 48 öğrenci ve 20 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan pamuk şekerdir (f=12). Bu metaforu çikolata (f=3) ve adamın dibi (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan

metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, sevilen bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni pamuk şeker gibidir. Çünkü bize yumuşak davranır. Çok tatlı birisidir benim öğretmenim”* (Alparslan, 5, E). *“Müzik öğretmeni çikolata gibidir. Çünkü o çok tatlıdır”* (23 Nisan Havacılar, 6, K). *“Müzik öğretmeni adamın dibi gibidir. Çünkü sevecen ve iyi kalplidir. Ben öğretmenimi çok seviyorum”* (Atatürk, 7, E).

Kategori 8. Sevilmeyen Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 38 öğrenci ve 17 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor papağandır (f=10). Bu metaforu bomba (f=3) ve kutu kola (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, sert bir mizaca sahip, korkulan ve sevilmeyen bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni papağan gibidir. Çünkü çok konuşur ve sürekli tekrar ettirir”* (Atatürk, 5, E). *“Müzik öğretmeni bomba gibidir. Çünkü sinirlidir. Her an patlayabilir”* (Mevlana, 6, E). *“Müzik öğretmeni kutu kola gibidir. Çünkü kolayı çalkalayınca patlar. Öğretmenimiz de çalışmadan gelince, dersi dinlemeyince patlar”* (Kanuni Sultan Süleyman, 7, K).

Kategori 9. Şifa Veren Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 23 öğrenci ve 5 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor terapisttir (f=8). Bu metaforu psikolog (f=6) ve çamaşır makinası (f=6) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, şifa veren bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni terapist gibidir. Çünkü sıkıntımı paylaşır. Beni rahatlatır”* (Alparslan, 8, K). *“Müzik öğretmeni psikolog gibidir. Çünkü duygularımızı anlar. Bizi şarkılarıyla rahatlatır”* (Kemal

Aydoğan, 7, K). “Müzik öğretmeni çamaşır makinası gibidir. Çünkü kafamızdaki olumsuzlukları yıkar, temizler” (23 Nisan Havacılar, 8, K).

Kategori 10. Öğretici Yönü İle Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 14 öğrenci ve 8 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor meyve veren ağaçtır (f=6). Bu metaforu bahçıvan (f=2) ve heykeltıraş (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, öğretici yönü ile öne çıkmaktadır. Örneğin; “Müzik öğretmeni meyve veren ağaç gibidir. Çünkü bizlere bilgiler verir” (Atatürk, 8, E). “Müzik öğretmeni bahçıvan gibidir. Çünkü bahçıvan parklarda ağaçları, çiçekleri yetiştirir. Öğretmenimiz de bizi yetiştirir” (Mevlana, 7, E). “Müzik öğretmeni heykeltıraş gibidir. Çünkü heykeltıraş taşlara şekil verir. Öğretmenimizde bizlere şekil verir” (Atatürk, 8, K).

Kategori 11. Hayata Renk Katan Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 7 öğrenci ve 5 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor kelebektir (f=3). Bu metaforu ilkbahar (f=1) ve gökkuşağı (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, hayatı renklendiren bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; “Müzik öğretmeni kelebek gibidir. Çünkü hayatımıza renk katar” (Kemal Aydoğan, 8, K). “Müzik öğretmeni ilkbahar gibidir. Çünkü her yer yeşerir. Rengârenk çiçekler açar. Öğretmenimiz de bizim dersimizi renklendirir” (Alparslan, 8, E). “Müzik öğretmeni gökkuşağı gibidir. Çünkü renkli biridir” (23 Nisan Havacılar, 6, E).

Kategori 12. Değerli Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 6 öğrenci ve 3 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor mücevherdir (f=4). Bu metaforu pırlanta (f=1) ve başımın tacı (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, bilgisi ve kişiliği ile değerli bir öğretmen olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni mücevher gibidir. Çünkü değerlidir. Eşi benzeri yoktur”* (Mevlana, 6, K). *“Müzik öğretmeni pırlanta gibidir. Çünkü benim için çok değerlidir”* (Kemal Aydoğan, 8,K). *“Müzik öğretmeni başımın tacı gibidir. Çünkü o çok değerli bir öğretmendir”* (23 Nisan Havacılar, 8, E).

Kategori 13. Mutluluk Veren Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 5 öğrenci ve 4 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor pozitif enerjidir (f=2). Bu metaforu pozitif elektron (f=1) ve dizi sezon finali (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, mutluluk veren bir kişi olarak görülmektedir. Örneğin; *“Müzik öğretmeni pozitif enerji gibidir. Çünkü ders de bize mutluluk sağlar”* (Atatürk, 7, K). *“Müzik öğretmeni pozitif elektron gibidir. Çünkü pozitif enerji verir”* (Kemal Aydoğan, 8, K). *“Müzik öğretmeni dizi sezon finali gibidir. Çünkü ders bittiğinde hep mutlu ayrılırım”* (Alparslan, 8, K).

Kategori 14. Müziği Sevdiren Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriye toplamda 3 öğrenci ve 3 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor aşıcıdır (f=1). Bu metaforu hemşire (f=1) ve çilingir (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, müziği sevdiren

bir kişi olarak görölmektedir. Örneğin; “Müzik öğretmeni aşıcı gibidir. Çünkü bize müziğin güzellikleri aşılır” (Kemal Aydoğan, 8,K). “Müzik öğretmeni hemşire gibidir. Çünkü sevgi aşılır” (23 Nisan Havacılar, 8, E). “Müzik öğretmeni çilingir gibidir. Çünkü müzik kapısını açar” (Atatürk, 7, K).

Kategori 15. Hayata Orijinallik Katan Bir Kişi Olarak Müzik Öğretmeni

Bu kategoriyi toplamda 3 öğrenci ve 3 metafor temsil etmektedir. Öğrenciler tarafından en sık kullanılan metafor karikatürdür (f=1). Bu metaforu uzaylı (f=1) ve yeni bir dünya (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların öğrenciler tarafından vurgulanan özelliğine göre müzik öğretmeni, hayata orijinallik katan bir kişi olarak görölmektedir. Örneğin; “Müzik öğretmeni karikatür gibidir. Çünkü değişik esprileri vardır. Bazen bizleri düşündürür” (Mevlana, 6, K). “Müzik öğretmeni uzaylı gibidir. Çünkü bizi başka dünyalara götürür” (Kanuni Sultan Süleyman, 8, K). “Müzik öğretmeni yeni bir dünya gibidir. Çünkü yeni şeyler anlatır” (Atatürk, 7, E).

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar ile bu metaforların ortak özelliklerine göre oluşturdukları kavramsal kategoriler ışığında elde edilen sonuçlara yer verilmektedir. Ayrıca bu sonuçlar, ilgili araştırmalardan elde edilen sonuçlarla kıyaslanarak tartışılmaktadır. Sonuç ve tartışmalara dayalı olarak geliştirilen öneriler sunulmaktadır.

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin olarak 160 adet, müzik dersi kavramına ilişkin olarak 278 adet ve müzik öğretmeni kavramına ilişkin olarak da 195 adet metafor ürettikleri belirlenmiştir. Her bir boyut için üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek müzik kavramına ilişkin metaforlar 15, müzik dersi kavramına ilişkin metaforlar 12, müzik öğretmeni kavramına ilişkin metaforlar da 15 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmada üretilen metafor sayılarının ve kavramsal kategori sayılarının fazla oluşu bu kavramların çok yönlü özellik taşıdığını gösterir niteliktedir.

Nitekim Sennet'in açıklamaları bu ifadeyi desteklemektedir. Metaforlarda -benzetmelerde olduğu gibi- benzerlik taşıyan kavram bir başka yönden benzerliğe sahip olan başka bir kavramla anlatılmak istenir. Bir metaforun her bir ögesi bütününden daha fazla bir anlam taşır ve yeni bir farkında olma sunar. Benzerliğin çok fazla olması ya da çok az olması, istenilen mesajı veremeyebilir. Tek bir metafor bir kavramı açıklamakta yetersiz kalabilir. (Sennet 1980'den aktaran Dönmez, 2008:1).

Araştırmada müzik kavramına ait kategorilerden “güven verici bir unsur olarak müzik” (f=296), “sağlık verici bir unsur olarak müzik” (f=240), “vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” (f=132) ve “hissettiren sezdirenen bir unsur olarak müzik” (f=131) kategorilerinin en fazla öğrencinin temsil ettiği kategoriler olduğu belirlenmiştir. Müzik dersine ilişkin kavramsal kategorilerden de “eğlendirici bir

unsur olarak müzik dersi” (f=572), “başarının farklı yeterliklere bağlı olduğu bir ders olarak müzik dersi” (f=96), “arındıran, rahatlatan ve dinlendiren bir unsur olarak müzik dersi” (f=81) ile “zengin öğrenme durumlarını içeren bir unsur olarak müzik dersi” (f=60) kategorilerinin öğrencilerin en sık katılım gösterdiği kategoriler olduğu tespit edilmiştir. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin kavramsal kategorilerden de öne çıkan kategorilerin “seven, güven veren ve koruyan bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=246), “sanatçı kişiliği ile müzik öğretmeni” (f=224), “bilgi kaynağı bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=105) ve “hayranlık duyulan bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=96) olduğu bulunmuştur.

Araştırmada müzik kavramına ilişkin kategorilerin tümünün olumlu nitelikler taşıdıkları gözlenmektedir. Müzik kavramı öğrenciler tarafından güven veren, sağlık veren, vazgeçilemeyen, hissettiren, yansıtan, başka dünyalara götüren, eğlendiren, bütün olan, kaynak oluşturan, iletişimi sağlayan, geçmişin izlerini taşıyan, birleştiren, bağımlılık oluşturan, takip eden ve değerli bir unsur kategorileriyle eşleştirilmektedir. Bu kategorilerden müziğin öğrencilerin dünyasında ne denli önemli bir yere sahip olduğunu anlamak güç değildir. Bu denli önemli bir yere sahip olan müziğin öğrencilerde olumlu olumsuz etkiler oluşturabileceği de şüphesizdir. Bu bakımdan öğrencilerin dinledikleri müziklerin içeriği incelemeye değerdir. Müzik dersi öğrencilerin nitelikli müzikleri ayırt etmelerini sağlayacak davranışların kazandırılmasında güçlü bir araç olabilir. Bu durum milli eğitimin temel amaçlarında da ifade edilmiştir.

Babacan’ın (2014) çalışmasından elde edilen sonuçlar, bu çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Babacan’ın çalışmasında güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla belirlenmiştir. Çalışmada ilk sıralarda yer alan kategorilere göre müzik öğrenciler tarafından duyguları ifade eden, ihtiyaç duyulan, sevgi ve mutluluk veren, bağımlılık oluşturan, rahatlatıp dinlendiren, bütünleştiren bir kavram olarak algılanmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre müzik dersi kavramına ilişkin kategorilerin de çoğunlukla olumlu nitelikler taşıdığı belirlenmiştir. Müzik dersi öğrenciler tarafından çoğunlukla eğlendirici, arındıran, rahatlatan, dinlendiren, zengin öğrenme durumlarını içeren, öğretici, bitmesi istenmeyen, farklı bakış açıları kazandıran, temel bir ihtiyaç olan, duyguları yansıtan, müzikle buluşulan ve öğrencinin aktif olduğu bir ders olarak algılanmaktadır. Bu algı öğrencinin yaşantısında müzik dersinin önemli bir yer kapladığına işaret etmektedir. Öğrenciler bu derste kendilerini mutlu, arınmış ve dinlenmiş olarak hissetmektedirler. Buna karşın oluşturulan kategorilerden de anlaşılacağı gibi müzik dersinin süresi öğrencilere yetmemektedir. Bu durum Toraman'ın (2013) araştırmasında da vurgulanmaktadır. Bu bakımdan müzik ders saatine ilişkin yapılacak düzenlemelerin öğrencilere olumlu getiriler sağlayacağı düşünülmektedir. Kocabaş ve Selçioğlu'da (2006) müzik dersinin öğrencilere getireceği faydaları şu şekilde açıklamışlardır: İlköğretim müzik dersinin amacı çocukların bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal alanlarda gelişimini sağlayarak bir müzik kültürü oluşturmalarını sağlamaktır. Bunun için müzik yeteneğinin doğru anlaşılması, müzik eğitiminin iyi planlanması ve saptanan hedefler doğrultusunda sağlıklı yürütülmesini gerektiren bir derstir.

Çalışmanın sonuçlarına göre müzik dersi öğrencilerin çoğunluğu için vazgeçilmez bir yere sahiptir. Öğrenciler ilgili araştırmalar kapsamında incelenen başka hiçbir ders için dersin süresinin yetersizliğini vurgulamamıştır (Ada, 2013; Dumanlı Kadızade, 2014; Kılıç, 2010; Kurt, 2010; Mertol, Doğdu ve Yılar, 2013; Öztürk, 2007; Polat, 2010; Soydaş, 2010; Soysal ve Afacan, 2012; Umuzdaş ve Umuzdaş, 2013). İlgili çalışmaların sonuçlarından da öğrenciler tarafından müzik dersinin diğer başka bir dersten daha az önemli ya da daha az değerli bir ders olmadığı algısına sahip oldukları söylenebilir.

Müzik dersi bir kısım öğrenci tarafından ise olumsuz niteliklerle tanımlanmıştır. Buna göre öğrencilerin bir kısmı müzik dersinde başarılı olmak için yetenekli olunması gerektiğini düşünmekte, bir kısım öğrenci de müzik dersinin olumsuz öğrenme ortamına sahip olduğunu ifade etmektedir. Bu algının düzeltilmesi hususunda müzik öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Bu hususta müzik

öğretmenlerinin öğrencilerin müzik dersinde kendilerini çaba göstererek ve çalışarak başarılı olabilecekleri bir öğretme-öğrenme ortamında olduklarını hissettirmeleri önem arz etmektedir.

Umuzdaş ve Umuzdaş'ın (2013) çalışmasından elde edilen sonuçlar, bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre müzik dersine ilişkin oluşturulan kategorilerden ilk sırada yer alan kategorilerin eğlenceli, ihtiyaç duyulan, dinlendirici ve geliştirici kategorileri olduğu görülmektedir. Çalışmada müzik dersi ile ilgili kategorilerin çoğunlukla olumlu nitelik taşıdıkları belirlenmiştir. Bir kategorinin ise bu çalışmaya benzer şekilde olumsuz nitelik taşıdığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarından müzik öğretmenine ilişkin olarak üretilen metaforların oluşturduğu kategorilerden 14 tanesinin olumlu nitelik taşıdığı, 1 kategorinin ise olumsuz nitelik taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu kategorilere göre öğrencilerin çoğunluğu (n=934) müzik öğretmenini koruyan, sanatçı kişiliğe sahip, bilgi kaynağı olan, hayranlık duyulan, yol gösteren, eğlendiren, sevilen, şifa veren, öğreten, hayata renk katan, değerli, mutluluk veren, müziği sevdiren ve orijinal bir kişi olarak nitelendirmektedir. Bu kategorilerden sanatçı kişiliğe sahip kategorisinin müzik öğretmenin mesleki niteliklerine atıf yapan bir kategori olduğu dikkati çekmektedir. Çalışmanın sonucunda örneklem grubu öğrencilerinin 38'i ise müzik öğretmenini sevmeyen bir kişi olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir. Bu durum müzik öğretmenin kişilik özelliklerine ilişkin algıyla bağlantılı olabilir.

Bu çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak getirilebilecek öneriler şunlardır:

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının açıklanmasında bu kavramların farklı yönlerine vurgu yapan pek çok metafor ürettikleri görülmektedir. Metaforlardan müzik öğretmenlerinin kendilerini değerlendirmesi ve kendilerini geliştirmesi açılarından bir araç olarak faydalanılabilir. Metaforlar müzik öğretmenlerinin sınıfını ve öğrencilerinin tanıması açısından da önemli bir araç

olabilir. Bundan sonraki yapılacak araştırmalarda Güzel Sanatlar Liselerinde ğrenim gören öğrencilerin okul ve alan öğretmenlerine ilişkin algılarının tespitine yönelik araştırmalar yapılabilir. Müzik eğitiminin farklı boyutlarındaki sorunlar metaforlar aracılığıyla belirlenebilir.

KAYNAKLAR

- ADA, S. (2013). Öğrencilerin *matematik dersine ve matematik öğretmenine yönelik algılarının metaforlar yardımıyla belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- ALGER, C. L. (2009). Secondary teachers' conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 743-751.
- AKKAYA, E. (2012). *Orta öğretim öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analiz*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- ASAMAN, E. (2013). *Özel eğitim kurumlarındaki öğretmen ve öğrencilerin birbirlerine yönelik metaforik algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- AYBEK, H., AKDOĞAN, I., TOK, Ş., TOK, T.N. (2012). Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem I, II ve III. sınıf öğrencilerinin doktor kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 2012:35, 30-43.
- AYDINER UYGUN, M. (2015) Öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *AKÜ AMADER* 1 (1), 59-76.
- AYDOĞDU, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- BABACAN, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 124-132.

- BANOĞLU, K., BAKİOĞLU, A. (2013). Öğretmenlikte kariyer basamakları uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin metaforlar ve sosyal ağ analizi yöntemiyle incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2013:37, 28-55.
- BAYRAM, L. (2010). *Polis koleji öğrenci, öğretim elemanı ve idari çalışanlarının okullarına ilişkin metaforik algıları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BOYDAK ÖZAN, M., DEMİR, C. (2011). Farklı lise türlerine göre öğretmen ve öğrencilerin okul kültürü metaforu algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 21 (2), 106-126.
- BULUT, D. (2008). İlköğretim 2. kademe müzik öğretmenlerinin geleneksel müziklerimizin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 32 (1), 149-161.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK KILIÇ, E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş., DEMİREL, F. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (2013). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- CERİT, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- DİNÇ, Z. (2015, 17-19 Nisan). Müzik öğretmenliği programı öğretmen adaylarının piyano dersi kavramına ilişkin metafor algıları. *İpek Yolunda Müzik Kültürü & Eğitimi Konferansında sözlü bildiri olarak sunulmuştur*, İstanbul.
- DOĞAN, E. (2013) *Farklı lise türlerindeki öğrencilerin rehberlik servisi ve psikolojik danışmanlara ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması (Tuzla ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, İSTANBUL.

- DÖNMEZ MUSTAN, B., KARABURUN, D. (2013). Türk halk müziği sözlerinde metaforik anlatım geleneği. *Turkish Studies*, 8 (4), 1081-1097.
- DÖNMEZ, Ö. (2008). Türk eğitim sisteminde kullanılan yönetici metaforları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.
- DÖŞ, İ. (2011). *Okul paydaşlarının metaforlar yardımıyla okul örgütlerini algılama biçimlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- DUMANLI, E. (2014). Aktif öğrenmede bir teknik; metafor uygulaması "türkçe öğretmen adaylarının türkçe dersi algıları üzerine". *International Journal of Language Academy*. 2 (4), 68-85.
- EKİZ, D., KOÇYIĞIT, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (2), 439-458.
- ERASLAN, L. (2011). Sosyolojik Metaforlar. *Akademik Bakış Dergisi*. 2011:27, 1-22.
- GİRMEN, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eskişehir.
- GOTTFRIED, G. M. (1997). Using metaphors as modifiers: children's production of metaphoric compounds. *Journal of Child Language*, 24(03), 567-601.
- GÜLTEKİN, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*. 38 (169), 126-141.
- GÜNER, N. (2013). Öğretmen adaylarının matematik hakkında oluşturdukları metaforlar. *E-Journal of New World Sciences*, 8 (4), 428-440.

- GÜNER, B.Ö., TUNCA, N., ŞAHİN, A.S., OĞUZ, A. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisine ilişkin metaforik algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5 (4), 419-444 .
- GÜRGEN, E. T., BİLEN, S. (2005). Müzik alan derslerinin müzik öğretmeni adaylarının yaratıcı düşünme becerileri üzerindeki etkileri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (3), 325-338.
- GÜVELİ, E. İPEK A.S. ATASOY E. GÜVELİ H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2 (2), 140-159.
- KALRA, M. B., & BAVEJA, B. (2012). Teacher thinking about knowledge, learning and learners: a metaphor analysis. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 317-326.
- KALYONCU, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (20), 471-484.
- KARASAR, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (25. basım). Ankara: Nobel A yayıncılık.
- KILIÇ, F.D. (2010). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde tarih konuları üzerinde oluşturdukları metaforların söylem analizi tekniği ile incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- KISA, N. (2013). Araştırma görevlilerinin metaforik algıları: kim onlar? kim olmalılar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2014:28, 48-66.

- KOCA, Ş. (2012). The pre-school teacher candidates' metaphorical thinking about the concept of music learning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 47, 1485-1489.
- KOÇAK, O. (2011). *Okul müdürlerinin; öğrencilik, öğretmenlik ve müdürlük dönemlerindeki okul yöneticiliğine ilişkin metaforik algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- KODAN ÇETİNKAYA, S. (2014). Öğrencilerinin kendi mesleklerine ilişkin algılarının metafor analizi ile incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (36), 137-150.
- KÖKSAL, Ç. (2010). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin, ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin "okuma-yazma" kavramına yükledikleri anlamlar: metaforik bir analiz*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- KUNT, K., TORTOP, S. H. (2013). Türkiye'deki üstün yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 117-127.
- KURT, H. S. (2010). *Kuantum fiziğinde kullanılan metaforların öğrencilerin fizik algısı üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- LİN, W. C., SHEİN, P. P & YANG, S. C. (2012). Exploring Personal EFL Teaching Metaphors in Pre-Service Teacher Education. *English Teaching: Practice and Critique*, 11(1), 183-199.
- MERDİVAN, E. (2007). *Farklı metafor kullanımlarının hipermetin öğrenimine etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- MERTOL, H., DOĞLU, M., YILAR, B. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. *Journal of Gifted Education Research*, 1 (3), 176-183.
- NACAĞCI, Z. (2010). Müzik öğretmenlerinin yeni ilköğretim müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri ve programı uygulama yöntemlerinin belirlenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*. 185, 353-364.
- NALÇACI, A., BEKTAŞ, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 239-258.
- ÖKSÜZ, Y. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının okuldışı etkinlik kavramına yükledikleri metaforların incelenmesi. *International Journal of Social Science*. Cilt Autumn III, 29, 53-65.
- ÖZDEMİR, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37 (163), 96-109.
- ÖZDEMİR, S., AKKAYA, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19 (2), 295-322.
- ÖZEN, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 57-63.
- ÖZKUL, M. K. (2012, 16-19 Ekim). “Müzik Metaforları”. 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Sempozyumu “Müzik ve Kültürel Doku”, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 312-320, Trabzon.
- ÖZTÜRK, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının “coğrafya” kavramına yönelik metafor durumları”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi KEFAD*, 8 (2), 55-69.

- POLAT, S. (2010). *İlköğretim 6.-7. sınıf öğrencilerinin matematik kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- POLAT, S., APAK, Ö., AKDAĞ, M. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının akademisyen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 57-78.
- SABAN, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2) 131-155.
- SABAN, A. (2008) Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Yaz 2008:55, 459-496
- SABAN, A. (2009). Öğretmen adayların öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-236
- SOYDAŞ, S. (2010). *Öğrencilerin hayat bilgisi dersinde edindikleri demokrasi ve demokratik yaklaşımla ilgili kavramlara ilişkin oluşturdukları metaforların hermeneutic yaklaşımla incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- SOYSAL, D., AFACAN, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (9), 287-306.
- TORAMAN, M. (2013). *Müzik öğretmenlerinin ilköğretim programında yer alan müzik dersine yönelik görüşleri üzerinde nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- TÜNKLER, V. (2013). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi programında yer alan soyut kavramların, becerilerin ve değerlerin öğrencilere kazandırılmasına ilişkin metaforik bir yaklaşım*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, N.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- TÜRK DİL KURUMU. (2009). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK
- UÇAN, A. (1987, 8-11 Haziran). Türkiye’de müzik öğretmenliği eğitiminin dünü - bugünü-yarını. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim - Mesleki Eğitim Fakülteleri, Öğretmen Yetiştiren Yüksek Eğitim Kurumlarının Dünü – Bugünü - Geleceği Sempozyumu*, Tebliğler, 535-552, Ankara.
- UÇAN, A. (1997). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, A. (2005a). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*, (2. Baskı). Ankara: Evrensel Müzik Evi Yayınları.
- UÇAN, A. (2005b). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi Yayınları.
- UÇAN, A. (2010). *Başöğretmen Atatürk ve Cumhuriyet öğretmeni*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- UMUZDAŞ, S., UMUZDAŞ, M.S. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metafor yoluyla belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10 (1), 719-729.
- UYANIK, B. (2012). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin küresel çevre sorunlarına yönelik metaforları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- YALÇIN, M., ERGİNER, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. 1. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*. 1 (2), 229-256.

- YALMANCI, G.S., AYDIN, S. (2013). Öğretmen adaylarının biyoloji kavramına yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (21), 208-223.
- YAR, A.M. (2013). Okul uygulaması dersine yönelik öğretmen adayı, öğretmen ve okul yöneticilerinin sahip oldukları metaforlar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 2 (2), 249-274.
- YILMAZ, S. (2011). *İlköğretim okul yöneticileri ve öğretmenlerinin çalıştıkları kuruma yönelik örgütsel metafor algıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

EKLER

EK 1: Niğde Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü yazısı

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61900286/746/5573762
Konu : Tez Uygulama İzni

21/11/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

İlgi yönerge doğrultusunda, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İlker TEZ, Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN danışmanlığında Niğde İl Merkezindeki Müdürlüğümüze bağlı aşağıdaki listede belirtilen ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik "Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramlarına İlişkin Algıların Metaforlar Aracılığı İle İncelenmesi" başlıklı tez uygulama izni Niğde Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 06.11.2014 tarih ve 1897 sayılı yazıları ile istenmektedir. İlgili tez uygulaması Müdürlüğümüzce uygun mütalâa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Fatih ALTAN
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
<.....>
Mustafa KARACA
Vali a.
Vali Yardımcısı

SIRA NO	OKUL ADI	SIRA NO	OKUL ADI
1	Alparslan Ortaokulu	7	Mevlana Ortaokulu
2	Atatürk Ortaokulu	8	Murtaza ve Naile Uyanık Ortaokulu
3	Gazi Ortaokulu	9	19 Mayıs Ortaokulu
4	Kanuni Sultan Süleyman Ortaokulu	10	23 Nisan Havacılar Ortaokulu
5	Kemal Aydoğan Ortaokulu	11	5 Şubat Ortaokulu
6	Melikşah Ortaokulu		

Güvenli Elektronik İmza:

Aslı ile Aynıdır.

21.11.2014

Yukarı Kayabaşı Mh. Dışarı Cami Sok. 51200/NİĞDE
Elektronik Ağ: www.nigde.meb.gov.tr
e-posta: arge51@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.ÇELEBİ Memur
Tel: (0 388) 232 32 72 - 142
Faks: (0 388) 232 32 74

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden db5c-45f0-3d8a-8687-c834 kodu ile teyit edilebilir.

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : İlker TEZ
Doğum Yeri ve Tarihi : Niğde 1977
Medeni Hali: : Evli
İletişim Bilgileri : tezilker51@hotmail.com
0 505 452 11 11 (GSM)

EĞİTİM

1990-1994 Niğde Lisesi
1995-1999 Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü
2013-2016 Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

1999-2003 Urfa ili Birecik İlçesi Birecik Lisesi Müzik Öğretmenliği
2003-2005 Niğde ili Faik Şahenk ATM Lisesi Müzik Öğretmenliği
2005-2008 Niğde ili 23 Nisan Havacılar İ.O Müzik Öğretmenliği
2008-2015 Niğde Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmeni
2015- Niğde Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce